

SUONENJOEN KAUPUNKI

TALOUSARVIO 2025

**TOIMINTA- JA TALOUS-
SUUNNITELMA 2025 – 2027**

Kaupunginhallitus 19.11.2024
Kaupunginhallitus 2.12.2024

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 YLEISPERUSTELUT
 - 1.1 SUONENJOEN KAUPUNGIN VISIO JA STRATEGISET PAINOPIS-TEET
 - 1.2 SUONENJOEN YHDYSKUNTARAKENNE JA ASUNTOPOLITIIKKA
 - 1.2.1 Kunnan sijainti ja alue
 - 1.2.2 Kunnan yhdyskuntarakenne
 - 1.2.3 Väestö
 - 1.2.4 Työpaikat
 - 1.2.5 Työttömyys
 - 1.2.6 Asuminen
- 2 VUODEN 2025 JA VUOSIEN 2025 - 2027 TALOUSSUUNNITELMAN PE-RUSTELUT
 - 2.1 JULKISEN TALOUDEN KEHITYS
 - 2.2 TALOUSARVION SÄÄNNÖSPOHJA
 - 2.2.1 Talousarvion sitovuus
 - 2.2.2 Kustannuslaskennalliset erät
 - 2.2.3 Tavoitteet ja tunnusluvut
- 3 TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN
- 4 TALOUSARVIO VUODELLE 2025
 - 4.1. SISÄISEN VALVONAN JA RISKIENHALLINNAN TOIMINTAPERI-AATTEET
 - 4.2. KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET
- 5 KÄYTTÖTALOUSOSA
- 6 INVESTOINTIOSA
- 7 TULOSLASKELMAOSA
- 8 RAHOITUSOSA

LIITTEET

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 SUONENJOEN KAUPUNGIN VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET

Suonenjoen kaupungin toiminnan kehittämistä ohjaavat kaupunginvaltuuston talousarvion yhteydessä hyväksymät strategiset tavoitteet. Strategisten tavoitteiden pohjalta kaupunginvaltuusto päättää myös vuosittain talousarviovuoden keskeisistä toiminnallisista kehittämishankkeista ja -tavoitteista. Kaupunginvaltuusto on 11.6.2018 (§ 11) hyväksynyt Suonenjoen kaupungin kuntastrategian vuosille 2018-2025.

Suonenjoen kaupungin visio

Rohkeasta kehityksestään tunnettu mansikkakaupunki

Suonenjoki uskaltaa ja haluaa kasvaa. Olemme hyvämaineinen ja mansikoistaan kansainvälisestikin tunnettu seutukaupunki.

Visio tarkoittaa haluttua ja toivottua tulevaisuuden tahtotilaa.

Suonenjoen kaupungin missio

Sujuvaa ja aktiivista arkea viihtyisässä elinympäristössä

Suonenjoki tarjoaa elämisen ja olemisen helppoutta turvallisessa kasvuympäristössä, missä arki sujuu ja kuntalaisemme viihtyvät. Suonenjoella hyvän elämisen edellytykset ovat kohdillaan.

Missio on toiminta-ajatus, joka kuvaa organisaation olemassaolon merkityksen ja päivittäisen tekemisemme tarkoituksen.

Tämän arjen lupauksemme takaavat:

- Hyvät ja monipuoliset lähipalvelut
- Erinomaiset liikunta- ja vapaa-ajan palvelut
- Hyvä liikenteellinen tavoitettavuus
- Luonnon läheisyys

Toimintaa ohjaavat periaatteet

Rohkeus

Yhteistyö

Vastuullisuus

*Kaupunkistrategian uudistaminen toteutettiin avoimin mielin, puhtaalta pöydältä ja ennak-
koluulottomasti tulevaisuuteen katsoen. Tämän kaupunkistrategian myötä uudistamme or-
ganisaatiomme kulttuuria ja yhteisöämme toimimaan yhdessä, katsomaan samaan suun-
taan ja etsimään vastuullisia ratkaisuja vaikeissakin paikoissa. Pidämme huolta asukkais-
tamme ja elinympäristöstämme. Meillä on rohkeus uudistua ja annamme itsellemme luvan
oppia tekemistämme virheistä.*

Strategian painopisteet:

- Aktiivinen ja hyvinvoiva suonenjokelainen
- Asumisen ja elinympäristön kehittäminen
- Savon yrittäjämysteisin kaupunki
- Viestinnän ja toiminnan uudistaminen

Suonenjoen kaupungin strategian keskiössä on aktiivinen ja
hyvinvoiva suonenjokelainen.

1.2 SUONENJOEN YHDYSKUNTARAKENNE JA ASUNTOPOLITIikka

1.2.1 Kunnan sijainti ja alue

Suonenjoen kaupunki sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan länsiosassa. Lähimpään kaupunkikeskukseen Pieksämäelle on matkaa 42 km. Etäisyys Kuopioon on 50 km ja Jyväskylään 97 km. Kaikkiin kolmeen kaupunkiin on maantieyhteyksien lisäksi hyvät rautatieyhteydet.

Kaupungin pinta-ala on 862 km², josta vesialaa on 148 km². Kuntaoikeudet Suonenjoella on ollut vuodesta 1865, kauppala vuodesta 1967 ja kaupunkioikeudet vuodesta 1977.

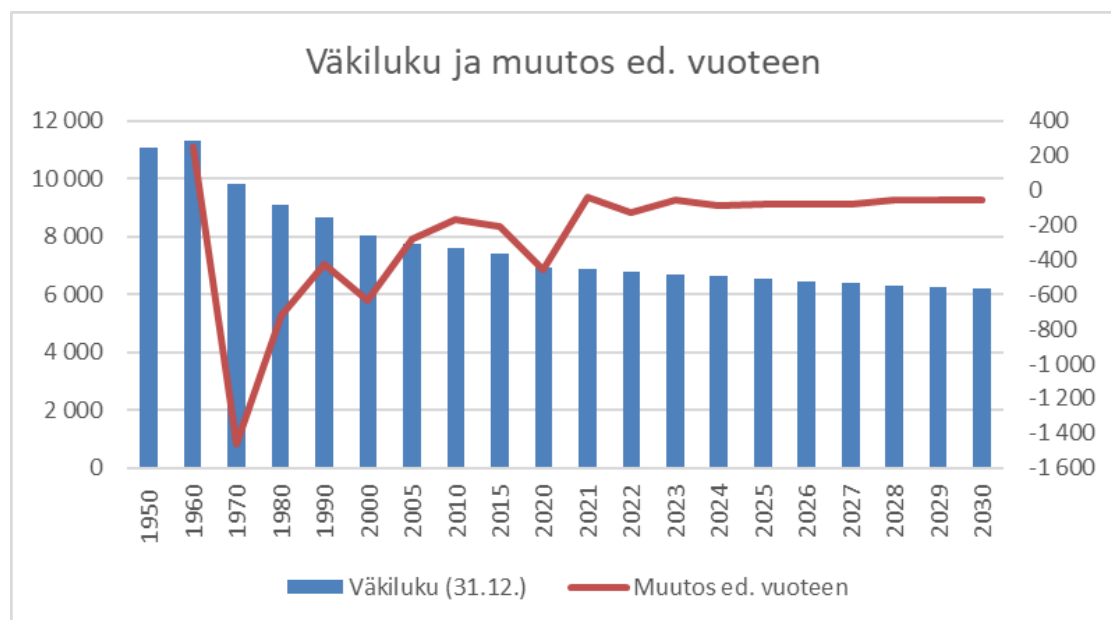
1.2.2 Kunnan yhdyskuntarakenne

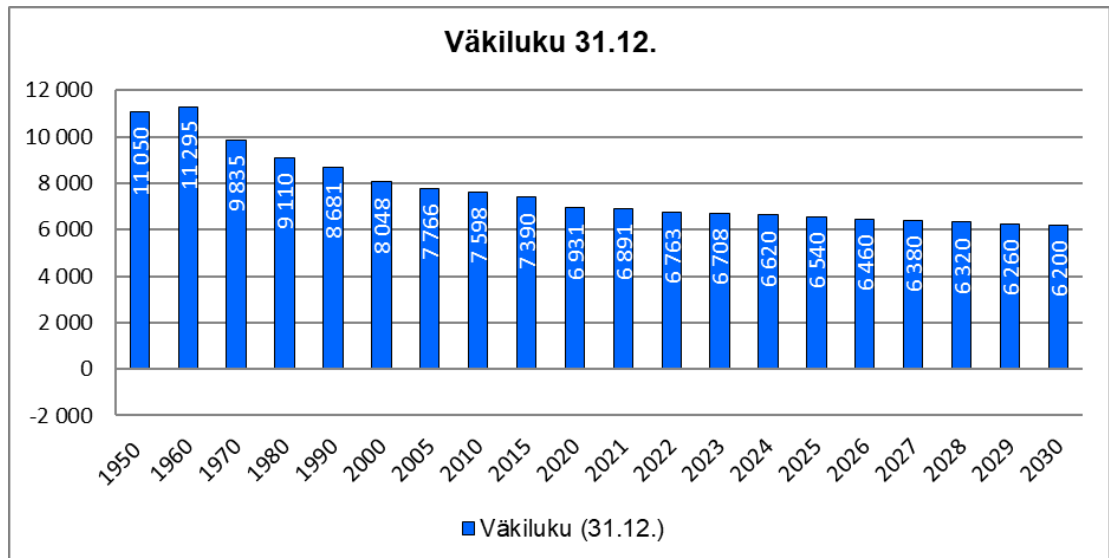
Suonenjoen kaupungin yhdyskuntarakenne muodostuu nauhamaisesta taajamasta keskusta, Käpylä ja Iisvesi sekä laajasta maaseutualueesta. Taajaman rakentamisessa pyritään olevan hajanaisen rakenteen tiivistämiseen ja täydennysrakentamiseen. Suonenjoen kaupungin kehitykseen vaikuttaa myös loma-asutuksen muutokset. Suonenjoella oli 940 kesämökkiä 31.12.2023 (v. 2022: 987; Tilastokeskus).

1.2.3 Väestö

Suonenjoen henkikirjoitettu väestö oli 6 708 henkilöä 31.12.2023. Vuoden 2023 aikana väkiluku väheni 55 henkilöllä. Lokakuun lopussa 2024 väkiluku oli vähentynyt 66 henkilöllä ollen 6 642 henkilöä.

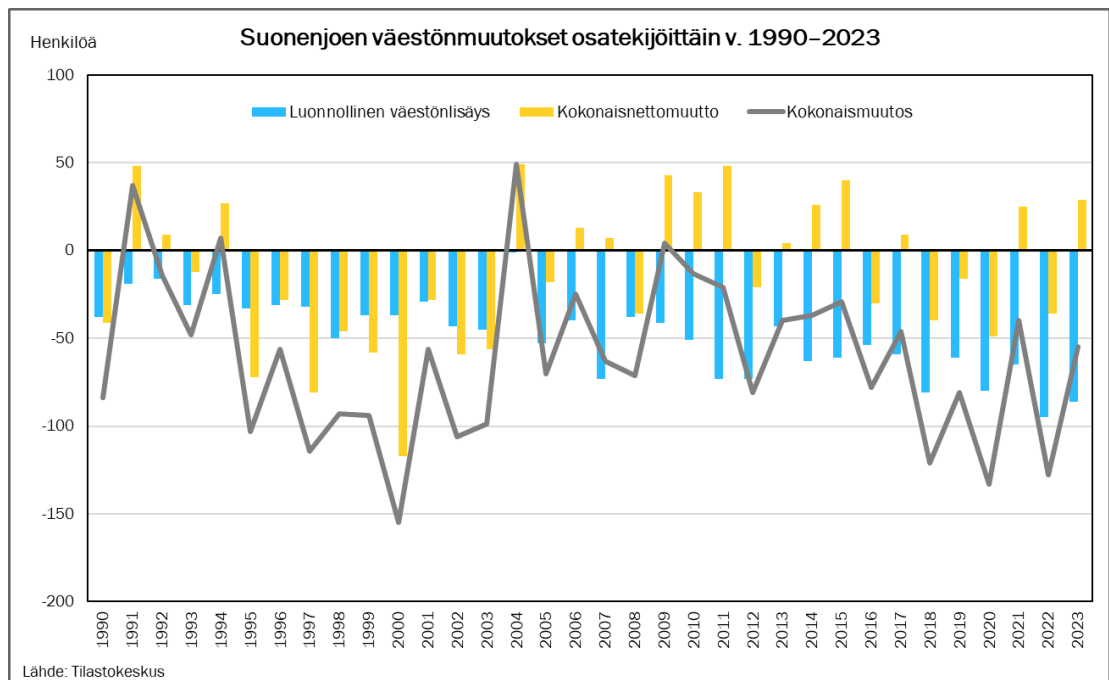
Kaavio 1: Väestömuutokset vuosina 1950 – 2023 ja kaupungin väestöennuste vuoteen 2030

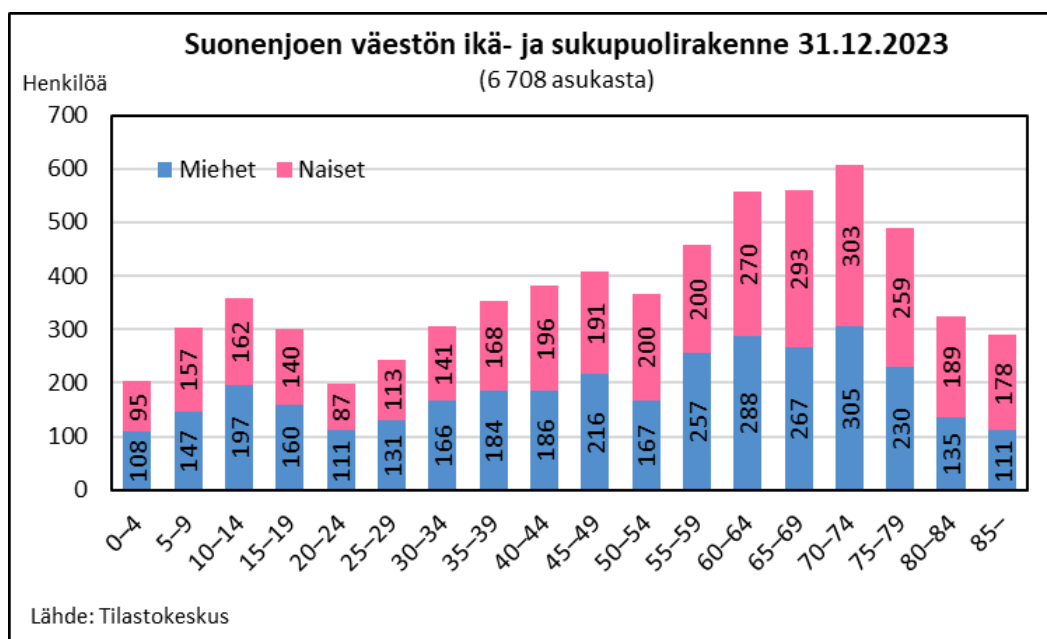

Suonenjoki kärsi Suomea koetelleesta maaltapaosta 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin väkiluku väheni yli 2 000 asukkaalla eli noin 1/5-osalla. 1980- ja 1990-luvuilla väkiluku väheni hieman yli 1 000 asukkaalla. Muuttoliike on ikäännyttänyt kaupungin väestöä nopeasti, koska poismuuttajat ovat olleet etupäässä nuoria aikuisia. Uuden vuosituhannen alkupuolella väkiluvun väheneminen on hidastunut. Kaupunki haluaa pitää nuorten työikäisten ikäluokkien suhteellisen osuuden vähintään nykyisellä tasolla muuhun Suomeen vertailtuna. Väestötavoitteen saavuttaminen merkitsee olennaista muutosta väestökehitykseen ja edellyttää tuntuva muuttovoittoa, koska luonnollinen väestökehitys on ollut negatiivinen.

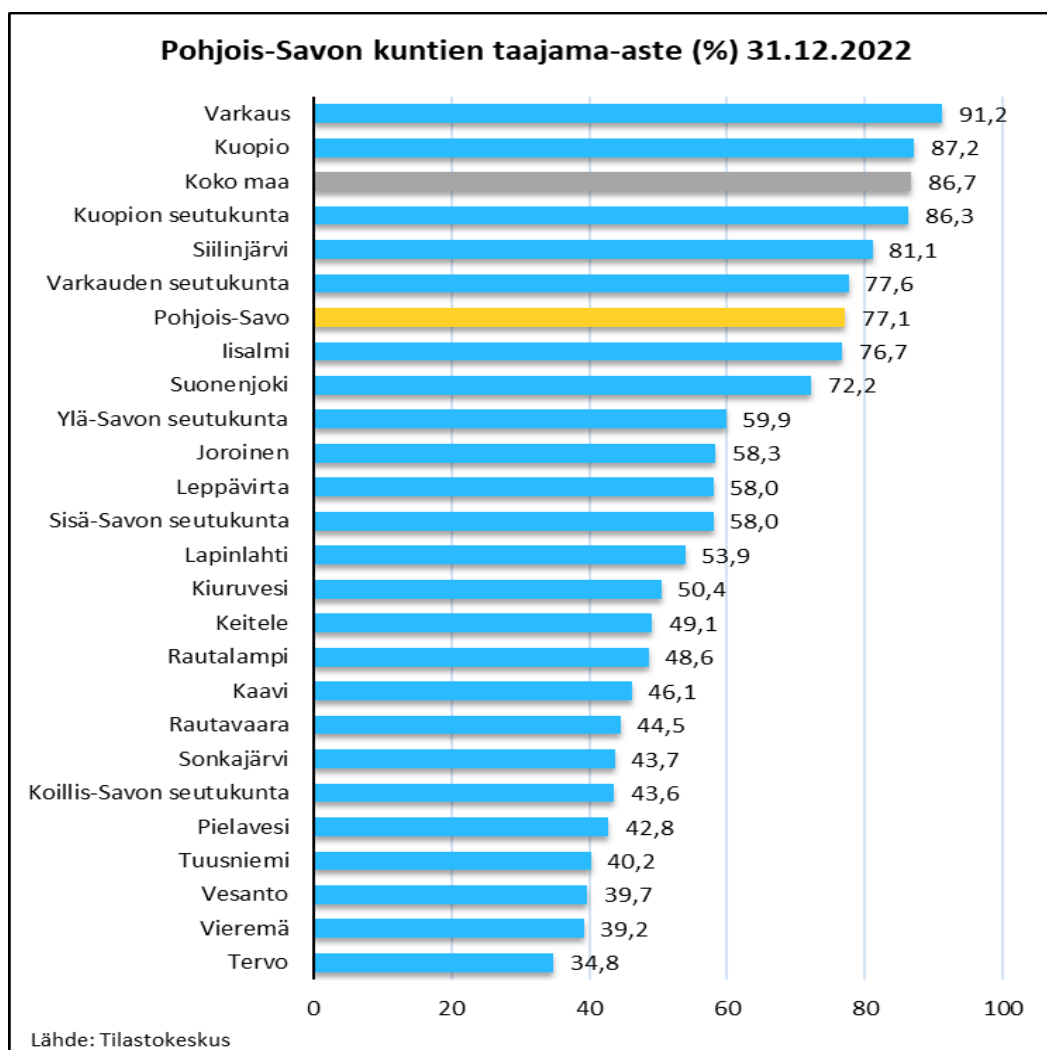
Kaavio 2: Suonenjoen väestömuutoksen osatekijät

Kaavio 3: Väestö ikäryhmittäin vuonna 2023

Kaavio 4: Väestön alueellinen jakautuminen

Taulukko 1: Taajama- ja haja-asutusalueväestö Pohjois-Savossa ikäluokittain 31.12.2022 sekä ikäluokan osuus (%) alueen väestöstä

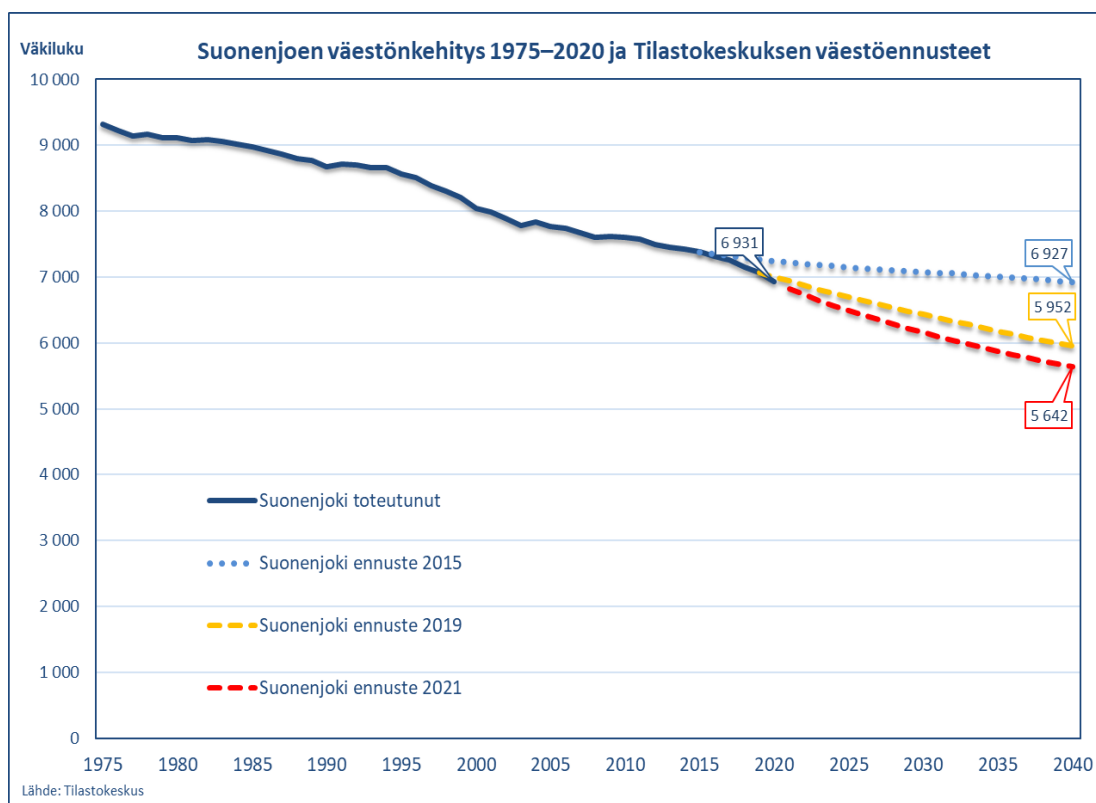
Taajama- ja haja-asutusalueväestö Pohjois-Savossa ikäluokittain 31.12.2022 sekä ikäluokan osuus (%) alueen väestöstä
Lähde: Tilastokeskus

Alue	Väestö yhteensä	0–14-vuotiaat	15–64-vuotiaat	Yli 65-vuotiaat	0–14-vuotiaat, % väestöstä	15–64-vuotiaat, % väestöstä	Yli 65-vuotiaat, % väestöstä
Suonenjoki	6 763	878	3 608	2 277	13,0	53,3	33,7
Suonenjoen kt.	4 818	577	2 517	1 724	12,0	52,2	35,8
Haja-asutusalue	1 856	287	1 033	536	15,5	55,7	28,9
Tuntematon	89	14	58	17	15,7	65,2	19,1

Taajaman väestönkasvu mahdollistaa kaupallisten ja muiden palveluiden kehittämisen ja sen seurauksena Suonenjoen asema Sisä-Savon talousalueen keskuksena vahvistuu.

Haja-asutusalueiden väestökehitykseen vaikuttavat perusmaatalouden ja marjanviljelyn jatkuvuuden turvaaminen, maatalouden korvaavien työpaikkojen syntyminen ja rantarakentamisen määrä.

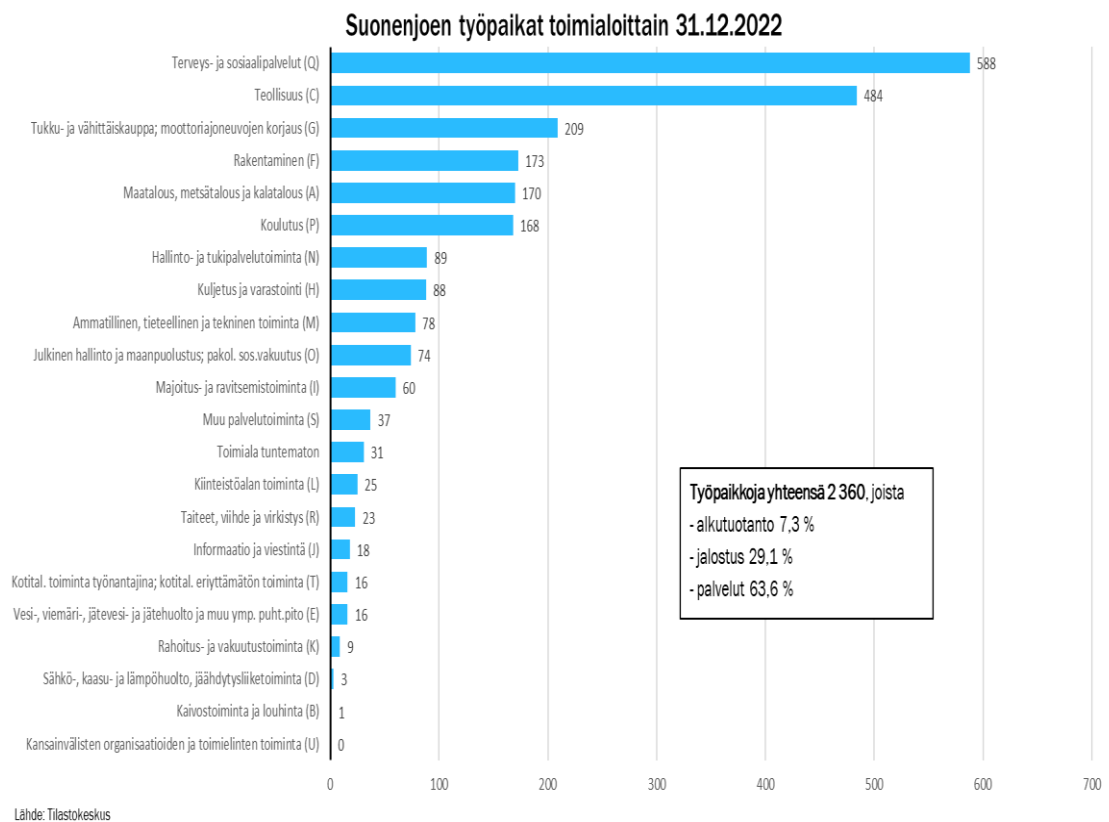
Kaavio 5: Suonenjoen väestökehitys ja ennusteet

1.2.4

Työpaikat

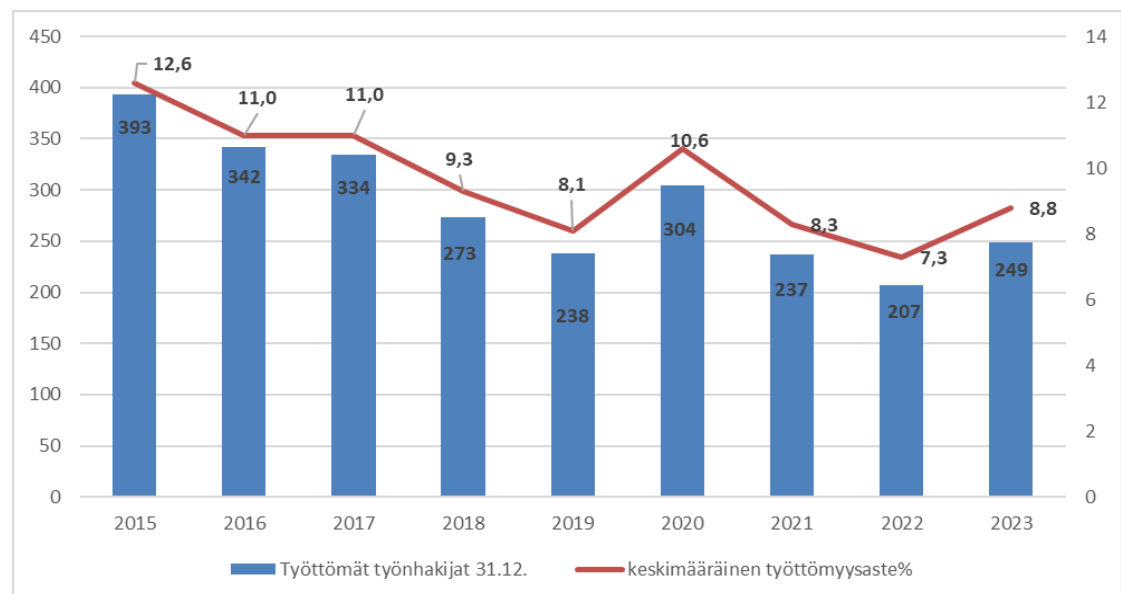
Kaavio 6: Työpaikat toimialan mukaan vuosina 2022 (31.12.)

1.2.5

Työttömyys

Kaavio 7: Työttömät työnhakijat ja keskimääräinen työttömyysaste vuosina 2015 - 2023.

Syyskuun lopussa 2024 työttömyysaste Suonenjoella on 8,4 % ja työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 231 henkeä.

Taulukko 2: Pohjois-Savon kuntien työttömät työnhakijat

Pohjois-Savon kuntien työttömät työnhakijat, syyskuu 2024

Lähde: Pohjois-Savon ELY-keskus, TEM

Kunta	Työttömiä työnhakijoita yhteensä syyskuu 2024	Työttömät työnhakijat, %-osuus työvoimasta, syyskuu 2024	Työttömät työnhakijat, %-osuus työvoimasta, syyskuu 2023	Alle 25-vuotiaat työttömät, syyskuu 2024	Pitkäaikais-työttömät, syyskuu 2024	Pitkäaikais-työttömät, syyskuu 2024, %-osuus työttömistä
Iisalmi	1 033	11,3	11,0	172	362	35,0
Joroinen	151	7,8	7,2	10	50	33,1
Kaavi	129	12,8	13,8	7	59	45,7
Keitele	71	9,2	7,7	6	19	26,8
Kiuruvesi	275	8,7	9,0	29	99	36,0
Kuopio	6 319	10,6	9,9	859	2 391	37,8
Lapinlahti	346	8,7	9,2	37	115	33,2
Leppävirta	320	8,2	8,0	27	109	34,1
Pielavesi	134	9,0	7,9	14	37	27,6
Rautalampi	109	9,5	7,8	7	32	29,4
Rautavaara	56	10,8	10,9	...	24	42,9
Siilinjärvi	760	7,7	7,1	98	239	31,4
Sonkajärvi	134	9,2	9,4	10	47	35,1
Suonenjoki	231	8,4	7,8	17	54	23,4
Tervo	55	9,9	7,8	...	18	32,7
Tuusniemi	88	10,0	10,8	0	34	38,6
Varkaus	1 048	12,8	11,8	135	281	26,8
Vesanto	72	10,3	9,1	...	25	34,7
Vieremä	128	8,0	6,8	10	39	30,5
POHJOIS-SAVO	11 459	10,2	9,6	1 446	4 034	35,2

Taulukko 3: Pohjois-Savon työllisyysaste

Työllisyysaste (%), 18–64-vuotiaiden työllisten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäynti

Kunta	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kuopio	65,3	66,7	67,2	66,3	65,3	65,1	65,9	67,5	69,3	69,2	67,7	70,3	71,4
Siilinjärvi	72,6	73,5	74,2	73,6	72,5	71,9	73,4	75,7	76,7	76,4	75,2	77,9	78,3
Kuopion seutukunta	66,4	67,8	68,2	67,4	66,4	66,1	67,0	68,7	70,4	70,3	68,7	71,4	72,3
Iisalmi	65,6	67,0	66,1	65,3	64,2	63,9	66,3	68,3	69,2	69,8	66,9	71,1	70,8
Kiuruvesi	61,2	62,5	63,0	61,6	62,0	62,2	64,4	66,8	67,1	69,1	66,6	70,5	71,8
Keitele	61,9	64,3	65,4	64,8	66,7	64,9	64,9	67,0	66,0	68,9	69,1	70,8	73,9
Lapinlahti	62,3	65,1	64,8	63,5	64,1	64,0	65,9	67,9	69,7	70,0	69,1	71,6	72,8
Pielavesi	60,2	62,0	61,2	60,8	61,2	62,5	63,3	64,7	65,5	66,8	68,3	69,8	71,0
Sonkajärvi	59,5	61,0	59,9	58,7	59,7	59,6	62,6	63,6	64,9	69,2	66,0	68,2	70,4
Vieremä	67,8	69,9	66,4	67,3	68,8	67,9	70,6	72,4	73,3	75,5	71,2	76,4	78,3
Ylä-Savon seutukunta	63,4	65,2	64,5	63,7	63,7	63,6	65,7	67,6	68,5	69,8	67,7	71,1	72,0
Suonenjoki	64,8	64,8	64,3	65,2	64,6	65,0	65,8	66,6	68,2	69,7	69,2	72,0	71,4
Rautalampi	61,0	61,3	61,9	60,3	62,1	62,0	63,4	64,7	67,6	67,5	68,1	69,3	70,2
Tervo	61,1	61,8	63,0	64,0	63,9	63,8	62,7	64,5	67,1	67,8	68,9	70,0	69,1
Vesanto	61,4	63,2	61,2	61,7	60,2	62,1	64,2	65,5	68,2	68,2	68,2	67,8	68,2
Sisä-Savon seutukunta	63,0	63,4	63,1	63,5	63,3	63,7	64,7	65,8	67,9	68,8	68,8	70,6	70,4
Kaavi	57,0	58,1	59,1	58,1	56,9	56,4	56,8	57,0	59,7	61,2	61,1	63,1	63,4
Rautavaara	55,5	56,1	55,3	54,8	56,8	53,8	53,1	57,5	58,5	58,1	58,7	61,3	62,1
Tuusniemi	59,0	60,1	58,2	58,8	56,3	56,1	56,5	59,7	60,8	60,6	59,3	61,7	64,1
Koillis-Savon seutukunta	57,4	58,4	57,9	57,6	56,6	55,7	55,9	58,1	59,8	60,3	59,9	62,2	63,4
Varkaus	59,4	60,0	59,3	58,9	58,7	58,5	60,3	62,3	62,7	65,1	62,7	66,4	67,9
Joroinen	63,1	64,0	64,3	64,0	64,3	65,0	67,0	68,5	71,0	71,3	71,4	72,8	73,1
Leppävirta	64,0	65,6	65,9	65,9	65,0	65,1	66,6	68,8	70,5	70,5	67,6	73,3	73,6
Varkauden seutukunta	61,1	62,0	61,7	61,4	61,1	61,2	62,9	64,9	65,9	67,4	65,2	69,1	70,2
POHJOIS-SAVO	64,5	65,9	65,9	65,2	64,7	64,5	65,7	67,5	69,0	69,5	67,9	70,8	71,7
Koko maa	68,9	69,9	69,6	68,6	68,0	67,8	68,6	70,5	72,1	72,1	69,5	72,4	73,5

Monipuolisten asumisvaihtoehtojen mahdollistaja

Kaupungin strategisena tavoitteena olla kasvava ja kehittyvä seutukaupunki, jossa arki on sujuvaa, helppoa ja turvallista. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen ja hyvinvoinnin omaehtoiseen edistämiseen. Näitä tavoitteita tuetaan myös asumisen alueella.

Tekniset palvelut luo yleisiä edellytyksiä kaavoituksella, kunnallistekniikan rakentamisella ja ylläpidolla. Teknisten palveluiden tavoitteena on parantaa asuntotuotantovalmiutta infrarakentamisella ja kaavoituksella.

Kaupunki myy ja vuokraa tontteja asuinkäyttöön, sekä omistaa vuokra-asuntoja Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratilojen kautta. Kaupunki omistaa myös muutamia erillisiä asuinkiinteistöjä. Elinvoima ja hallintopalveluiden tavoitteena on kannustaa suonenjokelaisia omaehtoiseen toimintaan ja kehittää ennakointia ja ennaltaehkäiseviä hyvinvointipalveluja. Lisäksi elinvoima ja hallintopalvelut pyrkii tavoittamaan vetovoimaviestintään.

Kaupungin veto- ja pitovoiman kannalta asuntotarjonta ja sen monipuolisuus on erittäin merkittävä asia. Miellyttävä asuinympäristö ja monipuoliset asumisen vaihtoehdot vaikuttavat asukkaiden viihtyisyyteen sekä elinkeinoelämän kehitykseen alueella. Monipaikkaisuuden mahdollistaminen ja digipalvelut tukeutuvat vahvasti ydinkeskustan alueelle rakennettavaan valokuituverkkoon.

Suonenjoen kaupunki on mukana Kuopion seudun MAL-sopimuksessa, jolla tuetaan kaupunkiseudun kuntien sekä kuntien ja valtion välistä yhteistyötä yhdyskuntarakenteen ohjauksessa sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa.

MAL-sopimuksen toimenpiteiden konkretisoimiseksi on laadittu kaupunkiseutusuunnitelman, jonka tavoitteena on sovittaa yhteen kaupunkiseudun merkittävän yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteet ja tavoitteet niin, että löydetään yhteinen näkemys yhdyskuntarakenteen pitkän tähtäimen päälinjoista. Lisäksi suunnitelman tavoitteena on liittää kaupunkiseutusuunnitelman toteuttaminen tiiviisti yhteen samanaikaisesti laadittavan seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttamista osana MAL-sopimusmenettelyä.

Kaupunkiseutusuunnitelma on laadittu lähtökohtaisesti siten, että se tukee MAL-suunnittelun kärkitavoitteiden saavuttamista edistämällä vähähiilisen ja kestävästä yhdyskuntarakenteesta ja sitä tukevan liikennejärjestelmän kehittämistä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. MAL-sopimuksen mukaan yhdyskuntarakennetta tulee tiivistää toteuttamalla suurin osa seudun asuntotuotannosta (80 %) yhdyskuntarakenteen sisään, keskuksiin, niiden lähialueille ja joukkoliikennevyöhykkeelle, joissa on hyvät julkiset liikenneyhteydet ja palveluja. Kaupunkiseutusuunnitelma on ollut alueen kuntien valtuustojen hyväksyttävänä alkuvuodesta 2023.

Uutta ja kehittyvää

Kaupungin tavoitteena on kasvua edistävä tontti- ja asuntotarjonta. Kaupunki luo yleiset edellytykset asuntotuotannolle kaavoituksella ja kunnallistekniikan rakentamisella ja ylläpidolla. Kaupunki myy ja vuokraa tontteja asuinkäyttöön sekä omistaa vuokra-asuntoja kiinteistöyhtiönsä Suonenjoen Vuokratilojen kautta. Kaupungilla on myös omia asuinkiinteistöjä omistuksessaan.

Asuntotarjonta on kaupungin kehityksen kannalta merkittävä asia. Miellyttävä asuin-ympäristö ja monipuoliset asumisen vaihtoehdot vaikuttavat asukkaiden viihtyisyyteen sekä elinkeinoelämän kehitykseen alueella.

Lähivuosien rakentamisen painopistealueena on ydinkeskustan täydennysrakentaminen, mikä on perusteltua kaupunkikuvallisista ja kunnallisteknisistä syistä. Lisäksi autottomille asukkaille sopivaa esteetöntä asutokantaa tarvitaan palveluiden läheisyyteen. Viimeisin kaupungin vuokrataloyhtiön rakennuttama uusi kerrostaloa Valkeisenkadulle valmistui loppukesästä 2021.

Asemakaava-alueella on yhteensä noin 150 rakentamatonta omakotitalotonttia, joista noin 73 on kunnallistekniikan piirissä. Luvut sisältävät Onnelanrannan 14 ja Jauhojärven rannan 3 uutta tonttia.

Keväällä 2023 saatiin uusina alueina tonttitarjontaan mukaan Onnelanrannan ja Jauhojärvenrannan alueet. Onnelanrannassa on 14 uutta ok-tonttia, yksi rivitalotontti ja yksi pientalotontti, johon on mahdollista toteuttaa samalla tontilla pieniä 60 - 80 k-m2 pientaloja. Jauhojärven rannassa on kaksi omarantaista tonttia ja yksi ns. kuivamaan tontti. Onnelanrannan kunnallistekniikka rakennetaan, kun alueella on riittävästi tontinvarauksia. Jauhojärvenrannan katu- ja vesihuoltotyöt ovat valmiit, viimeistelytyöt tehdään kevään aikana.

Asemakaavoitettuja kerrostalotontteja kaupungin omistuksessa on keskustassa 5 kerrostalolle. Asemakaavoitettuja rivitalotontteja kaupungin omistuksessa on 8 tonttia. Yksityisen omistuksessa olevia rivitalotontteja on yhteensä neljä.

Asemakaavoitettuja teollisuusalueita kaupungin omistuksessa on noin 7 hehtaaria. Liike- ja toimitilatonteiksi asemakaavoitettuja alueita on noin 4,5 hehtaaria. Karhukiven alueella voidaan lähivuosina ottaa käyttöön noin 18 ha uutta teollisuusaluetta.

RAKENTAMATTOMAT OMAKOTITALOTONTIT ASEMAKAAVA-ALUEELLA			
	Kunnallistekniikka valmiina	Kunnallistekniikka puuttuu	Yhteensä
Omistajana kaupunki	44	38	82
Omistajana yksityinen ym.	30	45	75
Yhteensä	74	83	157

Taulukko. Rakentamattomien omakotitalotonttien määrä asemakaava-alueella, tilanne 3/2024.

Maaseutualueen pientalorakentaminen jatkuu pääasiassa ranta-alueille täydennysrakentamisena muutaman pientalon vuosivauhdilla.

2 **VUODEN 2025 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2025 – 2027 TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT**

2.1 **YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS**

Kansantalouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston kesän 2024 talouden katsauksen perusteella Suomen talous kasvoi hieman vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä supistuttuaan prosentin viime vuonna. Suhdannekäännö on vielä epävarma. Toteutunut vaimea kasvu oli kuitenkin hyvä tulos tilanteessa, jossa lakot vähensivät vientiä, tuotantoa ja palkkasummaa alkuvuonna. Loppuvuotta kohden talouden toipumisen odotetaan vahvistuvan.

Yksityisen kulutuksen kasvu vahvistuu, kun inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tulojen kasvu parantavat kotitalouksien ostovoimaa. Investoinnit kasvavat, kun rakentaminen toipuu jyrkästä laskusta ja energiasiirtymään sekä turvallisuuteen liittyvät investoinnit lisääntyvät. Vaikka talouden odotetaan kääntyvän kasvuun kuluvan vuoden aikana, vuositasolla BKT:n ei odoteta kasvavan viime vuodesta. Hallituksen julkisen talouden sopeutustoimet nostavat hintoja, vähentävät kotimaista kysyntää ja hidastavat talouskasvua sekä vuonna 2025 että 2026.

Maailmantalouden näkymät ovat kohentumassa, kun inflaation hidastuminen ja korkojen lasku lisäävät kulutusta ja investointeja. Kasvu on vielä tänä vuonna heikkoa euroalueella ja varsinkin Suomelle tärkeässä Saksassa, mutta ensi vuonna myös euroalueen kasvun odotetaan piristyvän. Yhdysvaltojen kasvu jatkuu edelleen varsin vahvana. Viime vuonna maailmankauppa supistui selvästi, mutta sen ennustetaan toipuvan vauhdikkaammin kuin maailmantalouden. Maailmankaupan kasvua kuitenkin varjostavat rahtiliikenteen häiriöt ja geostrategiset jännitteet. Suomen tavaravienti on kehittynyt kohtuullisesti kysyntään nähden. Koska kysyntä on vielä tänä vuonna melko heikkoa ja alkuvuoden lakot ovat vähentäneet vientiä, viennin odotetaan edelleen hieman vähenevän tänä vuonna. Vuodesta 2025 lähtien vienti kuitenkin kasvaa maailmankaupan elpyessä.

Yksityinen kulutus on kasvanut, vaikka hintojen ja korkojen nousu ovat heikentäneet kotitalouksien ostovoimaa ja kuluttajan luottamus talouteen on ollut heikko. Vuonna 2025 yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu, kun korot laskevat, työllisyystilanne paranee ja kuluttajien luottamus kohentuu. Käytettävissä olevat reaalitytulot kasvoivat jo viime vuonna suurten palkankorotusten ja hidastuvan inflaation seurauksena. Myös sosiaalieläkkeet kasvoivat poikkeuksellisen paljon. Tänä vuonna nimellinen ansiökehitys hidastuu, mutta viime vuotta hitaampi hintojen nousu sekä työttömyysvakuutusmaksujen alennus nopeuttavat reaalitytulojen kasvua. Ensi vuonna hallituksen sopeutustoimet heikentävät tulojen kasvua, mutta työllisyyden toipuminen pitää tulot kasvussa.

Rakentaminen on ollut jyrkässä laskussa ja vähenee tänäkin vuonna. Korkojen lasku, tulojen kasvu ja patoutunut asuntokysyntä piristävät kuitenkin asuntomarkkinoita tämän vuoden aikana ja asuntorakentamisen toipuminen alkaa vuonna 2025. Muussa rakentamisessa lasku on ollut pienempi ja toipuminen voi alkaa jo asunrorakentamista aikaisemmin.

Kone- ja laiteinvestoinnit ovat pysyneet kasvussa korkeista koroista ja heikoista näkymistä huolimatta. Yrityksillä on investointipaineita energiamurroksen, yhä etenevän digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämiseen valmistautumisen seurauksena.

Investointisuunnitelmia Suomeen on ennätysellisen paljon. Vaikka niistä suurin osa ei tule toteutumaan, lähivuosille on tulossa merkittävä määrä investointeja. Osa näistä on turvallisuuteen liittyviä julkisia investointeja.

Työllisten määrä vähenee lievästi tänä vuonna, mutta kääntyy uudelleen kasvuun talouden toipuesssa ja hallituksen työllisyystoimien ja maahanmuuton lisätessä työvoiman tarjontaa. Työllisyys laskee ennen muuta yksityisellä sektorilla. Suhdannetilanteen lisäksi työllisyyteen on vaikuttanut maahanmuuton selvä kasvu, joka on lisännyt sekä työvoiman että työllisten määrää.

Vuosina 2025 ja 2026 työllisyys kasvaa noin prosentin verran vuosittain. Kysynnän kasvun lisäksi työllisyyttä tukevat hallituksen työvoiman tarjontaa lisäävät toimet, joista ensimmäiset astuvat voimaan vuonna 2024. Vuonna 2026 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 73,9 prosenttiin. Työttömyys kasvaa vuonna 2024, kun rakentamisen ja teollisuuden työpaikkojen väheneminen nostavat työttömyysastetta 7,9 prosenttiin. Ensi vuodesta alkaen työttömyys vähenee, mutta jää 6,9 prosenttiin vuonna 2026, mikä ylittää rakenteellisen työttömyyden tason Suomessa.

Julkisyhteisöjen rahoitusaliäämä oli vuonna 2023 noin 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vuoden lopulla voimistunut laskusuhdanne heikensi verotuloja samalla, kun julkisten alojen nopea palkkojen sekä kustannusten nousu lisäsivät menoja. Kasvat korkomenot sekä varautumismenot painoivat erityisesti valtion taloutta.

Taulukko 5: Tietoja ja arvioita kunnallistalouden kannalta keskeisten kokonaistaloudellisten muuttujien kehityksestä (lähde:Tilastokeskus, VM Taloudellinen kat-saus syksy 2024)

	2022	2023	2024*	2025*	2026*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	268	275	279	290	301
Palvelut, volyymin muutos, %	3,1	0,5	0,4	0,9	1,2
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	-1,7	1,6	-2,1	2,6	2,0
Työn tuottavuus, muutos, %	-0,6	-0,8	0,5	1,1	0,4
Työlliset, muutos, %	2,5	0,3	-0,5	0,7	1,2
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	78,1	77,9	77,3	77,7	78,7
Työttömyysaste, %	6,8	7,2	8,0	7,6	7,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	7,1	6,2	1,8	1,4	1,3
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,4	4,2	2,9	3,4	3,1
Vaihtotase, mrd. euroa	-6,5	-3,0	-2,6	-2,9	-2,9
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-2,4	-1,1	-0,9	-1,0	-1,0
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,3	3,4	3,7	2,5	2,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	1,7	3,0	2,9	2,7	2,7

	2022	2023	2024*	2025*	2026*
Suhteessa BKT:hen, %					
Julkisyhteisöjen menot	53,4	56,4	57,7	57,4	56,4
Veroaste	43,0	42,4	41,8	42,2	42,2
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-0,4	-2,9	-3,7	-3,2	-2,6
Valtionhallinnon nettoluotonanto	-1,4	-3,2	-3,2	-3,7	-3,1
Julkisyhteisöjen velka	73,5	76,6	81,7	84,0	84,8
Valtionvelka	52,9	56,8	60,5	62,3	62,8

Valtion- ja paikallishallinnon alijäämät eivät korjaannu tänä vuonna vaan pikemminkin syvenevät edelleen. Heikko talouden tilanne ei ennakoi merkittävää paranemista

verotulojen kertymiin, ja alkuvuoden kertymätiedot vahvistavat tätä kuvaa. Hyvinvointialueiden alkuvuonna raportoimat tiedot ovat myös huolestuttavia. Menojen nopea kasvu vaikuttaa jatkuneen vuoden ensimmäisinä kuukausina. Lisäksi sosiaaliturvasektorilla eläkemenot kasvavat nopeasti vielä tänä vuonna. Vaikka hallitus päätti kehysriihessä ja toisessa lisätalousarviossa toimista, jotka korjaavat alijäämää jo tänä vuonna, syö paikallishallinnon nopea menojen kasvu sekä vaimea verotulojen kertymä toimien tehoa.

Talous alkaa kohentua kuluvan vuoden lopulla, ja hallituksen päättämät toimet alkavat vahvistaa valtion taloutta voimallisesti ensi vuonna. Hidastuva inflaatio alkaa myös vähitellen tuoda helpotusta menojen ja kustannusten kasvupaineeseen. Paikallishallinnon palkkapaineet eivät kuitenkaan hellitä, ja henkilöstöpula uhkaa kasvattaa ostopalveluja. Lisäksi korkomenot ja puolustusinvestoinnit kasvattavat valtion menoja läpi ennustejakson. Näiden eri suuntaan ajavien voimien seurauksena julkisyhteisöjen alijäämän ennakoidaan parantuvan ensi vuonna 3,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja siitä edelleen 2,6 prosenttiin vuonna 2026. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon alijäämät pysyvät syvinä.

Julkisen talouden keskeiset ennusteriskit voidaan tiivistää kahteen lähteeseen: reaali-talouden riskeihin sekä päätettyjen sopeutustoimien osin epävarmoihin vaikutuksiin. Jos talous kasvaa ennustettua heikommin, julkisen talouden alijäämät kasvavat ennustetusta. Samoin käy, jos sopeutustoimien vaikutukset viivästyvät tai osoittautuvat arvioitua tai suunniteltua pienemmiksi.

Julkisen talouden suunnitelma 2025-2028

Valtiovarainministeriö arvioi talouskasvun olevan v. 2024 nollan tuntumassa. Talouden odotetaan toipuvan 1,6 % kasvuun v. 2025, mutta talouskasvun arvioidaan jäävän 1–1,5 prosentin haarukkaan vuosina 2026–2028. Suomen talouden rakenteellisenä ongelmana on heikko tuottavuuden kasvu. Tuotannollisia investointeja sekä tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa on verrattain vähän ja nuorten koulutusaste on jäänyt alemmalle tasolle kuin muissa kehittyneissä teollisuusmaissa. Vaikka työllisyysaste on viime vuosina noussut merkittävästi, työttömyysaste on edelleen korkea ja osavasta työvoimasta on pulaa talouden kasvaessa.

Julkisen talouden velkasuhde on noussut huomattavasti 15 viime vuoden aikana. Ilman julkista taloutta vahvistavia toimia velkasuhde jatkaa kasvuaan myös tulevina vuosina. Velkasuhdetta kasvattavat väestön ikääntymiseen liittyvä menojen kasvu, minkä lisäksi velan määrän kasvu yhdessä kohonneen korkotason kanssa kasvattavat valtion velanhoidtomenoja merkittävästi. Lähivuosina julkista taloutta kuormittavat myös useat mittavat turvallisuuteen liittyvät hankinnat.

Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt investointeja ja kotitalouksien kulutusta. Suomen talous ei kasva v. 2024 viime vuoden prosentin laskun jälkeen. BKT kasvaa 1,6 % v. 2025 ja 1,5 % v. 2026. Työllisyys laskee hieman v. 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja työllisyystoimien seurauksena.

Keskipitkällä aikavälillä talouden tuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuonna 2027 BKT:n arvioidaan kasvavan n. 1,3 % ja v. 2028 kasvun arvioidaan olevan noin 1,1 %. BKT:n kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpyvän markkinakorkojen laskun ja vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena. Työmarkkinoiden positiivisen kehityksen arvioidaan jatkuvan keskipitkällä aikavälillä.

Julkisen talouden rahoitusasema heikkeni v. 2023 hetkellisen paranemisen jälkeen ja heikkenee edelleen v. 2024, jolloin rahoitusasema on riippumattoman ennusteen mukaan 3½ % suhteessa BKT:hen. Suhdannetilanne jatkuu v. 2024 vaimeana, verotulojen kasvu on vaisua ja sosiaaliturvamaksujen tuotto supistuu. Toisaalta verotulojen kasvu piristyy v. 2025 ja päätetyt sopeutustoimet lisäävät verotuloja jo vuoden 2024 lopusta alkaen. Menoja lisäävät mm. korkomenojen ja etuusmenojen kasvu. Rahoitusasema paranee kehyskauden aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta huolimatta kuntataloudessa vallitsee edelleen tulojen ja menojen välillä rakenteellinen epätasapaino, joka uhkaa syventyä lähivuosina ilman uusia toimenpiteitä. Kuntien tulisi pystyä sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta.

Kunnilla on tehtäväkentän supistuttua aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen, joten uhkana on sopeutuspaineen kohdistuminen aiempaa enemmän veroprosenttien korotuksiin. Kuntien välinen eriytyminen näkyy entistä enemmän myös kuntakentän näkymien ja tulevaisuudenhaasteiden eriytymisenä. Lapsi- ja nuorisoikäluokkien pienenemisen myötä tarvittaneen entistä enemmän kuntien välistä yhteistyötä erityisesti koulutuspalvelujen järjestämisessä. Myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää uusia palveluiden järjestämistapoja. Näiden kehityssuuntien ja heikkenevien talousnäkymien myötä investointien tarvan tarveharkinnan tärkeys korostuu kunnissa.

Kuntatalouden toimintamenoja kasvattaa vuosina 2025–2028 etenkin hintojen nousu. Koulutuksen palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi, mikä pitää toimintamenojen volyymikasvun negatiivisena. Poikkeuksen toimintamenojen laskevaan volyymikehitykseen muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Koulutuksen palvelutarpeen lasku ja pienenevä rahoitus haastavat toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen niitä kuntia, joissa lapsi- ja nuorisoikäluokat pienenevät. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on totuttuun tapaan hieman loivennettu, sillä monissa kunnissa mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ovat rajalliset.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 % vuodessa vuosina 2025–2028. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kustannuskehitykseen. Kunta-alan ansiokehityksen oletetaan ennusteessa olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa vuosina 2025–2027 kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Työvoiman saatavuuden heikkous ja tiukat kelpoisuusehdot vaikeuttavat palvelujen järjestämistä ja hankkeiden toteuttamista, mutta voivat myös johtaa tilanteeseen, jossa palvelujen tuottaminen kohtuullisin kustannuksin on entistä vaikeampaa.

Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalvelut siirretään kuntien vastuulle. Muutos kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja reilulla 800 milj. eurolla v. 2025. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella, mikä näkyy v. 2025 henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna. Uudistus laajentaa kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta, mikä puolestaan heijastuu v. 2025 avustusmenojen tason muutokseen. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen seurauksena entistä suurempi vaikutus kuntatalouteen. Uusiin avustusmenoihin vaikuttaa etenkin työttömyyden kehitys, jonka on ennustettu asettuvan noin 6,6 prosenttiin vuosina 2025–2028, sekä muutokset työttömyysetuuksien tasoa määrittävässä kansaneläkeindeksissä.

Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino kasvaa toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna v. 2024 n. -1,1 mrd. euroon ja v. 2025 jo n. -1,6 mrd. euroon. Vuosina 2026 ja 2027 toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee edelleen hieman: v. 2026 -1,8 mrd. euroon ja v. 2027 -2,0 mrd. euroon. Kun valtionosuuksiin tehtävät takautuvat sote-leikkaukset ja hallituskauden aikainen indeksijarru poistuvat, asettuu toiminnan ja investointien rahavirta v. 2028 -1,8 mrd. euroon. Vuosikatteet eivät riitä kehysvuosina poistoihin tai nettoinvestointeihin. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Sote-uudistuksen jälkeisessä kuntakentässä talouden liikkumavara on kaventunut huomattavasti ja palveluverkon ennakkoiva suunnittelu ja investointien tarveharkinnan tärkeys korostuvat. Ongelmat osaa-
van työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa kuntien välinen yhteistyö korostuu.

Kuntatalousohjelma 2025-2028

Ensimmäinen sote-uudistuksen jälkeinen vuosi 2023 oli kunnille monella tapaa poikkeuksellinen. Uudistus vaikutti merkittävästi sekä kuntien toimintaan että talouteen. Kuntatalouden, sisältäen kunnat ja kuntayhtymät, tulos oli vahva ja samalla toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi positiiviseksi. Kertaluonteisilla sote-uudistukseen liittyvillä tekijöillä oli olennainen vaikutus positiiviseen tulokseen. Lisäksi uudistus heijastui myös kuntatalouden lainakannan sekä rahavarojen huomattavaan vähentymiseen, kun sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät siirtyivät varoineen ja velkoineen osaksi hyvinvointialueita.

Sote-uudistuksen johdosta myös kuntien tulo- ja menorakenne muuttuivat merkittävästi vuonna 2023. Verotulojen kokonaismäärä supistui 46 prosenttia ja valtionosuudet pienenevät noin kaksi kolmasosaa. Samanaikaisesti kuntien toimintakulut puoliintuivat. Suurimmat vähennykset olivat palveluiden ostoissa, minkä myötä henkilöstökulut muodostivat suurimman osan toimintakuluista aiemman palvelujen ostojen sijaan. Sote-uudistuksen tulojen ja kustannusten siirron johdosta verotulojen, valtionosuuksien ja toimintakulujen reaalista muutosta on kuitenkin vaikea todentaa pelkästään tilinpäätöstietoja vertaamalla.

Hallituksen tavoitteena on, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden tilanteen merkittävää kohenemista, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,7 prosenttia vuonna 2027.

Hallitusohjelmassa valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.

Hallitusohjelma sisältää monia kuntien toimintaan ja talouteen vaikuttavia uudistuksia. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantumisen sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Lisäksi jatketaan kiinteistöverouudistusta, jonka päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käyviä arvoja. Hallitusohjelman ja hallituksen julkisen talouden suunnitelman päätösten mukaisesti kuntien toimintaedellytyksiä

vahvistetaan myös kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä tai kuntien maksutuloja lisäämällä. Julkisen sektorin tilaohjelma on käynnistymässä keväällä 2024.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Samassa yhteydessä kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin myönnetään täysimääräinen valtionosuusrahoitus.

Työllisyysalueita tulee olemaan yhteensä 45, joista 39 järjestää työvoimapalvelut vastuukuntamallilla ja kaksi kuntayhtymämallilla. Neljä kuntaa järjestää työvoimapalvelut itse. Uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös perus- ja ansiopäivärahaa. Työttömän osallistuminen työllistymistä edistävään palveluun ei jatkossa enää katkaise kunnan vastuuta työttömyysetuuden rahoituksesta.

Kuntien roolia kotoutumisen edistämisestä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaisesti. Kunnille myönnetään rahoitusta muun muassa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluihin, monialaiseen osaamiskeskustyyppiseen toimintaan, monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseen sekä työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen.

Kuntien valtionapuihin osoitetaan noin 5,5 mrd. euroa vuonna 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,5 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,5 mrd. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2025 noin 3,2 mrd. euroa. Valtionosuus nousee vuoden 2024 talousarvioon verrattuna noin 690 milj. euroa. Valtionosuuden nousua vuonna 2025 selittää erityisesti TE-uudistuksen voimaantulo, minkä seurauksena kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin sisällytetään työja elinkeinopalveluiden rahoitus sekä korvaus työttömyysetuuksien laajenevasta rahoitusvastuusta. Uudistuksen yhteydessä valtionosuuteen tehtävät siirrot ovat yhteensä noin 874 milj. euroa.

Vaikka valtionosuuteen tehdään 277 milj. euron pysyvä lisäys vuonna 2025 lähtien lieventämään sote-siirtolaskelmien päivityksestä johtuvaa vähennystä, vuonna 2025 valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta aiheutuvat erät. Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisätään poistamalla tulosta tehtävä ansiotulovähennys ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä kaventaa hallitusohjelman mukaisesti kuntien nimellisten ja efektiivisten veroprosenttien välistä eroa. Toimenpide on kustannusneutraali lisäten kuntien verotuloja 340 milj. eurolla ja vähentäen vastaavasti kuntien verotulomenetysten korvauksia.

Hallitusohjelma sisältää monia tavoitteita varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön osalta. Osana perusopetuksen vahvistamista perusopetuksen tuntijakoon lisätään kolme vuosiviikkotuntia 1.8.2025. Lisäksi hallitus uudistaa esi- ja perusopetuksen tukea ja vakiinnuttaa perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoituksen. Vapaan sivistystyön koulutuksen järjestäjiltä vähennetään valtionosuuden perusteena olevia suoritteita aiempien päätösten mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla valtion kuntia koskevia toimenpiteitä ovat erityisesti julkisen henkilöliikenteen ostojen tukeminen, MAL-sopimusmenettelyiden jatkaminen sekä valtionrahoituksen ohjaaminen kuntien kävely- ja pyöräilyhankkeisiin. Ympäristöministeriön hallinnonalalla merkittävimpiä kuntien toimintaan vaikuttavia muutoksia kaudelle 2025–2028 ovat asuntotuotantoon kytkeytyvä

korkotukivaltuuden korottaminen, erityisryhmien investointiavustuksen vähentäminen sekä rakentamislain muutokset.

Vuonna 2024 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan kääntyvän 1,1 mrd. euroa negatiiviseksi, sillä kuntien menot jatkavat kasvuaan. Samalla valtionosuudet pienentyvät, ja verotulot supistuvat sote-uudistukseen liittyvien niin kutsuttujen verohäntien poistuessa. Verohännillä tarkoitetaan tilannetta, jossa kunnat saivat vuonna 2023 verotuloja sote-uudistusta edeltävän laajemman veropohjan mukaan.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Kevään julkisen talouden suunnitelman nettovaikutus on kuntataloutta vahvistava. Silti kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee kehysvuosina noin 1,6–2,0 mrd. euroa negatiiviseksi. Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,6 mrd. euroa, ja painelaskelmassa se uhkaa nousta tarkastelujakson lopulla 26,8 mrd. euroon.

Synkkenevä kuntatalouden tilanne asettaa haasteita taloudenpidolle ja vaatii huolellista suunnittelua ja toimenpiteitä tulevaisuuden varalle. Kuntatalouden menot voivat osoittautua painelaskelmaa maltillisemmiksi, mikäli kunnat ja kuntayhtymät pystyvät sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta.

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä noin 13,8 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot alenevat runsaalla 5 prosentilla. Vuonna 2025 verotulojen ennustetaan kasvavan 5 prosenttia. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 mrd. euroa ja kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,7 mrd. euroa. Kiinteistöveron tuotto olisi arvion mukaan noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2025. Vuonna 2024 voimaan tulleen kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 31 milj. euroa vuonna 2025. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus olisi noin 19 milj. euroa.

Kunnallisveron tuottoon kehyskaudella vaikuttavat etenkin hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veromuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Yhteisöveron tuottoennuste pohjautuu kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämäennusteen kehitykseen. Tämän lisäksi yhteisöveron tuottoon kehyskaudella vaikuttavat veroperustemuutokset. Kehyskaudella kiinteistöveron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 2,3 prosentin vuosivauhtia.

Vuonna 2024 kuntatalouden tilanne heikkenee kaikissa kuntakokoryhmissä, mikä selittyy pääosin verotulojen vakiintumisella sote-uudistuksen jälkeiselle tasolle. Hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessään kuntataloutta vahvistavista toimenpiteistä, mutta siitäkin huolimatta vuodesta 2025 eteenpäin toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän kaikissa kuntakokoryhmissä. Kehyskauden loppua kohden mentäessä kaikkien kuntakokoryhmien toiminnan ja investointien rahavirta painuu negatiiviseksi. Ryhmien väliset, mutta myös ryhmien sisäiset erot ovat toisinaan kuitenkin suuria.

Kunnallisveron laskennallinen korotuspaine kasvaa tarkastelukauden loppua kohden mentäessä koko maan tasolla, mutta vuonna 2028 heikkenevä tilanne tasoittuu vuoden 2023 valtionosuuksien takaisinperinnän ja hallitusohjelman mukaisen peruspalvelujen valtionosuuden indeksijarrun poistuessa. Kuitenkin kuntakokoryhmittäin tarkasteltuna kaikissa kuntakokoryhmissä on laskennallista korotuspainetta tarkastelukauden aikana. Yksittäisissä kunnissa on tosin myös kunnallisveron

alentamismahdollisuutta. Vuonna 2024 negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan 14, mutta kehyskauden loppua kohti mentäessä määrä kasvaa merkittävästi erityisesti pienten kuntien kuntakokoryhmissä. Tilannetta voi pahentaa entisestään veropohjan heikkeneminen, joka muodostaa uhkan varsinkin pienten kuntien kuntakokoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys ja maan sisäinen muuttoliike jatkuu ennustetun kaltaisena.

Kuntatalouteen vaikuttaa kehyskaudella monet eri epävarmuutta aiheuttavat muutostekijät.

2.2 TALOUSARVION SÄÄNNÖSPOHJA

Kuntalain 110 pykälän mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma, jonka ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Samaan pykälään on koottu talousarvion käsitteilyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita koskevat säännökset.

Kuntalaki pyrkii parantamaan suunnittelun asemaa kunnan päätöksenteossa toiminnan ja talouden ohjausvälineenä. Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Lain mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntalain 110 pykälän 2 momentin säännöksessä korostetaan sitovien tavoitteiden asettamista ja niiden seurannan merkitystä talouden ohjauksessa ja kytkemistä määrärahoihin ja talousarvioihin. Säännös edellyttää valtuuston sitoutumista asettamiinsa tavoitteisiin. Valtuuston tulee osoittaa tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat voimavarat koko suunnittelukaudelle.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvonnan välineitä.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määräävät myös suunnitelman rakenteet:

1. toiminnan ohjauksen näkökulma, jota palvelee käyttötalousosa ja investointiosa sekä
2. kokonaistalouden näkökulma, jota palvelee tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Määrärahat ja tuloarviot on otettu talousarvioon bruttomääräisinä. Vuoden 2024 osalta kaupunginhallituksen antama raami on annettu sitovana ulkoisten tulo- ja kuluerien osalta.

Kirjanpito ja tilinpäätös

Kuntalain 112 pykälän mukaan vuoden 1997 alusta kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain soveltamisesta. Kun kunnissa ja kuntayhtymissä siirryttiin soveltamaan kirjanpitolakia, otettiin samalla käyttöön suunnitelman mukaiset poistot. Käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan poistona kuluksi. Poiston ensisijaisena tehtävänä on jaksottaa hankintameno vuotuisiksi kuluksi. Suunnitelman mukaiset poistot esitetään myös talousarvion tuloslaskelmaosassa.

Kirjanpitolain mukaan menot ja tulot on jaksotettava suoriteperusteen mukaisesti. Myös talousarviossa määrärahat ja tuloarviot esitetään suoriteperusteen mukaisina. Talousarviossa esitetään talousarviovuoden suunnitelman mukaiset poistot. Seurannassa talousarvion tuloslaskelmaosasta laaditaan kaksi toteutumisvertailua, toisessa sisäiset erät ovat mukana ja toisessa ne on eliminoitu. Käyttötalouden toteutumisvertailussa sisäiset erät ovat mukana.

2.2.1 Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 pykälän mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvion noudattaminen on mahdollista vain, jos jokainen määrärahojen käytöstä vastaava henkilö tuntee talousarvion toteuttamisesta annetut määräykset, perustelut ja ohjeet. Toimialajohtajien tulee huolehtia siitä, että kaikilla talousarviomäärärahojen hyväksymiseen oikeutetuilla henkilöillä ja määrärahojen käytöstä vastaavilla henkilöillä on riittävä perehtyneisyys määrärahojen käyttöön ja hyväksyntään.

Kaupunginvaltuusto määrää, että käyttöomaisuushankintojen aktivointiraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan suoraan vuosikuluiksi ja 10.000 euron tai sen yli olevat hankinnat aktivoidaan ja niistä tehdään vuosittain poistosuunnitelman mukaiset poistot ohjeiden mukaisesti.

Käyttötalouden valtuusto myöntää määrärahat ja tuloarviot bruttomääräisinä toimialoittain ja asettaa myös toimialojen toiminnalliset tavoitteet. Investointiosassa määrärahat myönnetään toimialoittain hankkeittain. Rahoitusosassa määrärahat myönnetään rahoitusryhmittäin tai hankeryhmittäin.

Käyttötalouden määrärahat sitovat toimielimiä valtuustoon nähden toimialatasolla. Samoin toimielin on vastuussa tulojen kertymisestä toteutumasta ja talousarviossa vahvistettujen tavoitteiden toteutumisesta. Työllistämistuella palkatun henkilöstön palkkaus tapahtuu elinvoima- ja työllisyyspalveluihin varattujen määrärahojen puitteissa. Työllistämistuella palkattavan henkilöstön rekrytoinnista tekee päätökset ensisijaisesti hallintojohtaja ja hänen estyneenä ollessaan kaupunginjohtaja. Avustuskohdastaan varattuja määrärahoja ei voida käyttää muihin tarkoituksiin ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Rahoitusosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden rahoitusryhmittäin.

Investointiosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden yli 150.000 euroa hankkeittain ja muut hankeryhmittäin. Investointimenojen määrärahat esitetään bruttoperiaatteella, jolloin mahdollinen rahoitusosuus tai omaisuuden luovutustulo merkitään erikseen.

Mikäli talousarvion sitoviin perusteluihin on tulosalueen tai hankkeen kohdalla annettu talousarviomäärärahan käytöstä em. yksityiskohtaisempi määrittely, ei sitovista perusteluista voi poiketa ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Talousarvioasetelmalla on annettu laajat valtuudet toimielimille määrärahojen käytössä. Määrärahojen ylitysoikeusanomuksiin suhtaudutaan erittäin pidättyvästi. Tämä tulee ottaa huomioon jo määrärahojen käyttösuunnitelmia laadittaessa ja suhteuttaa toiminta annettuihin resursseihin. Mikäli talousarviovuoden aikana havaitaan määrärahojen riittämättömyys tai ennakoidaan tuloarvioiden jäävän talousarvioon merkittävästi pienemmiksi, tulee toiminta sopeuttaa määrärahoihin ensisijaisesti toimintoja supistamalla tai tehostamalla.

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä talousarvion kukin toimielin laatii käyttösuunnitelman, jolla toimielimet jakavat määrärahat ja tuloarviot taloudellisen toimivallan siirtämisen ja toiminnan tulosten vastuun kannalta tarkoituksenmukaisiin tulosyksiköihin. Samalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset tarkennetut tavoitteet palvelualueittain (tulosyksiköittäin). Nämä tavoitteet ovat sitovia toimielimittäin.

Edelleen ko. toiminnasta vastaavat viranhaltijat voivat jakaa toimielimien vahvistamien tulosyksiköiden osamäärärahat, osatuloarviot ja osatavoitteet edelleen pienempiin ja tarkempiin osiin. Jokaisen toimielimen on annettava kaupunginhallitukselle tiedoksi oma käyttösuunnitelmansa. Kaupunginhallituksella on oikeus siirtää ratkaistavakseen toimielimen tekemä käyttösuunnitelmapäätös. Käyttösuunnitelmasta on käyty selvillä ko. tulosalueen alaisten määrärahojen hyväksyjät tulosyksiköittäin.

Talousarviokirjaan on merkitty toimielin ja toimielinten alaiset viranhaltijat, jotka ovat valtuutettuja toiminnalle asetetuista tavoitteista sekä siitä, että menoja ei ylitetä ja asianomaiselle toimielimelle tulevat tulot toteutuvat. Tavoitteiden ja määrärahojen toteutumista seurataan kaupungin talousohjeen mukaisesti.

Toimialojen tulee vuosittain päättää, ketkä viranhaltijat ovat oikeutettuja hyväksymään laskut ja missä rajoissa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

	Sito- vuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskusvaalilautakunta	B	35.000	
Tarkastuslautakunta	B	24.000	
Elinvoima –ja hallintopalvelut	B	9.346.900	1.236.100
Kasvun ja oppimisen palvelut	B	11.494.100	856.800
Tekniset palvelut	B	4.670.900	3.643.500
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		16.300.000
Valtionosuudet	B		5.400.000
Korkotulot	B		200.000
Muut rahoitustuotot	B		1.000.000
Korkomenot	B	590.000	
Muut rahoitusmenot	B		
Satunnaiset erät			
INVESTOINTIOSA			
<i>Kaupunginhallitus</i>			
Maa-alueet	B	50.000	10.000
Osakkeet ja osuudet	B	10.000	
Irtain omaisuus	B	105.000	15.000
<i>Kasvu ja oppiminen</i>			
Irtain omaisuus	B	120.000	
<i>Tekninen lautakunta</i>			
Muut pitkävaikutteiset menot	B		
Hallinto –ja laitosrakennukset	B	1.005.000	
Tehdas –ja tuotantorakennukset	B	2.600.000	1.450.000
Muut rakennukset	B	965.000	
Liikenneväylät	B	1.605.000	450.000
Puistot ja muut yleiset alueet	B	355.000	20.000
Irtain omaisuus	B	410.000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset	B	800.000	
Antolainauksen lisäykset	B		
Antolainauksen vähennykset			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		4.000.000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	1.300.000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		2.000.000
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen	B	50.000	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		35.535.900	36.581.400

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

2.2.2 Kustannuslaskennalliset ja sisäiset erät

Talousarviomäärärahojen ulkopuolella on käsitelty kustannuslaskennalliset sekä sisäiset erät. Kustannuslaskennalliset erät eivät määrärahan tavoin sido hallintokuntia, vaan ovat talousarviossa suoritekustannusten ja tunnuslukujen laskemista varten. Kustannuslaskennallisina erinä kaupungin talousarviossa käsitellään keskushallinnon palvelut, arvonnlisävero sekä käyttöomaisuuden poistot.

Sisäiset ja laskennalliset erät on budjetoitu ja toimialojen tulee käyttää niitä muun muassa yksikkökustannusten ja sisäisen laskennan osalta.

2.2.3 Tavoitteet ja tunnusluvut

Kuntalain 110 pykälän mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaisesti asettamaa määrärahan tarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite.

Toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa käytetään määrä-, laatu-, taloudellisuus- ym. tavoitteita sen mukaan, mitä eri tehtävissä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi ja on mahdollista käyttää. Tavoitteet johdetaan tehtävän toiminta-ajatuksesta ja asetetaan tunnuslukuina, mikäli suinkin mahdollista. Tavoitteet voidaan asettaa myös sanallisesti.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, mitkä toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia.

Kun tavoite hyväksytään talousarvioon, sitoo se valtuustoa alempia viranomaisia samalla tavalla kuin määräraha. Talousarviossa hallitus tai lautakunta voi esittää sitoviksi tarkoitettujen tavoitteiden lisäksi perusteluina ja informaationa muita tavoitteita, jotka ovat ohjeellisia ja mm. esittäjän omaa toimintaa ohjaavia.

Talousarvioon hyväksytään sitoviksi toiminnan mitattavissa olevat tavoitteet. Yhden määrärahan tai tuloarvion yhteydessä voi olla yksi tai useampia sitovia toiminnan tavoitteita. Tilinpäätökseen liittyvässä talousarvion toteutumisvertailussa verrataan toteutunutta toimintaa valtuuston hyväksymiin tavoitteisiin. Kunnan tehtävät on hoidettava taloudellisesti ja järkevästi siten, että vastuu toiminnallisista ja taloudellisista tuloksista on selkeää.

Toiminnallisen ja taloudellisen vallan ja vastuun hajauttaminen ovat välttämättömiä joustavan ja tuloksellisen toiminnan edellytyksiä. Vastuu toiminnallisista ja taloudellisista tuloksista on jokaisella yksiköllä ja yksilöllä. Lähinnä tehtäviä ja toimivaltaa koskevalla hallintosäännöllä määrätään toimivalta ja vastuut. Suunnitelmilla osoitetaan talouden tavoitteet.

Konserniyhtiöiden toiminnalliset tiedot ovat valtuustoon nähden informatiivisia. Valtuuston päätettäväksi esitetään yhtiöiden tavoitteet, jotka on merkitty valtuustoon nähden sitoviksi.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Määräaikaa sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 tilinpäätökseen kertyneeseen alijäämään, jolloin alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2020 tilinpäätöksessä (148.1 §). Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Vuoden 2020 tilinpäätöksestä alkaen koskevat uudet kuntalain 118 §:n 3 ja 4 momentin ns. kriisikuntakriteerit (Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely) joiden raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 (tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien).

Kaupungin tilinpäätös 2023

Suonenjoen kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös oli 25.000 euroa ylijäämäinen. Taseessa olevaa kumulatiivisen ylijäämän määrä aleni hieman johtuen vuoden 2022 tilinpäätöksen oikaisusta koskien hyvinvointialueelle siirtyneiden itsenäistymisvarojen (124.481,49 euroa) tase-erän alas kirjaamisen myötä.

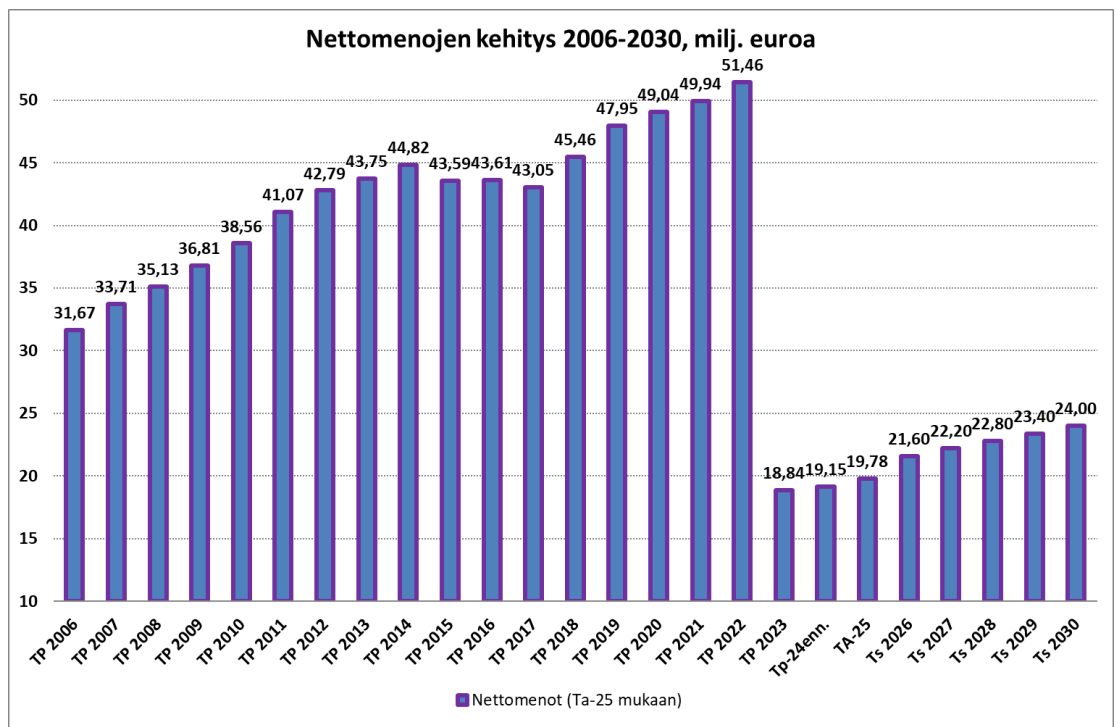
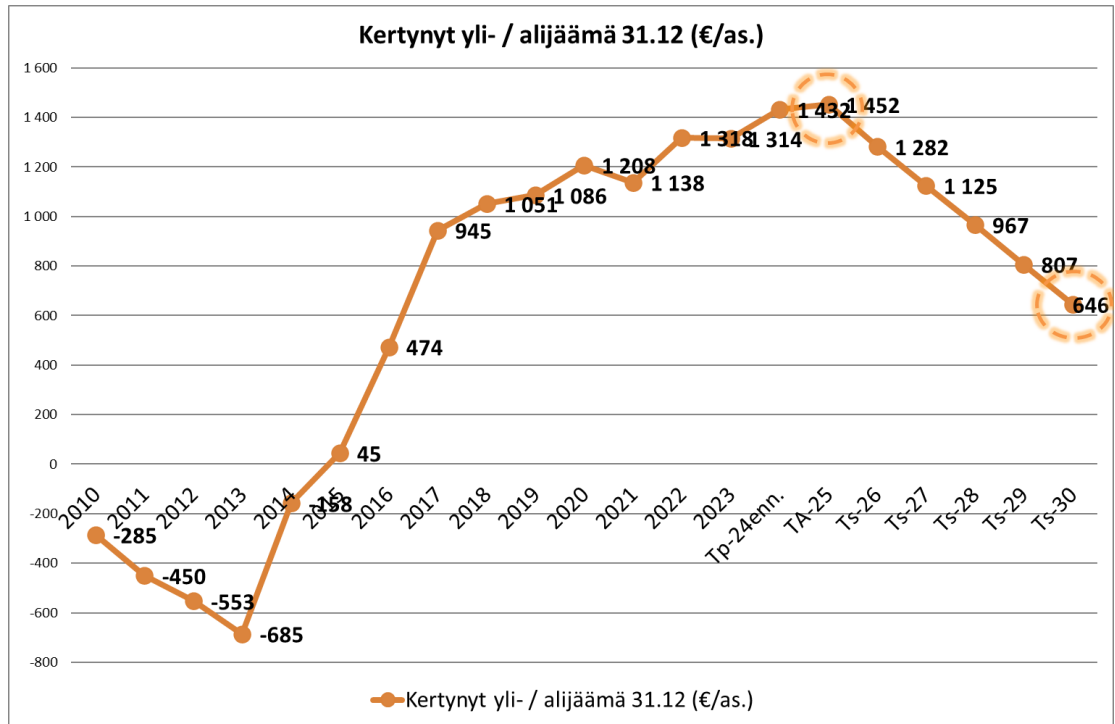
Vuosikatetta muodostui yli 2,7 milj. euroa. Tämä oli liki 0,7 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2022. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 2,9 milj. euroa.

Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan vuoden 2023 aikana. Lainoja maksettiin takaisin 4,4 milj. euroa. Lainakanta oli vuoden 2023 lopussa 16,0 milj. euroa, mikä on noin 2.400 euroa / asukas.

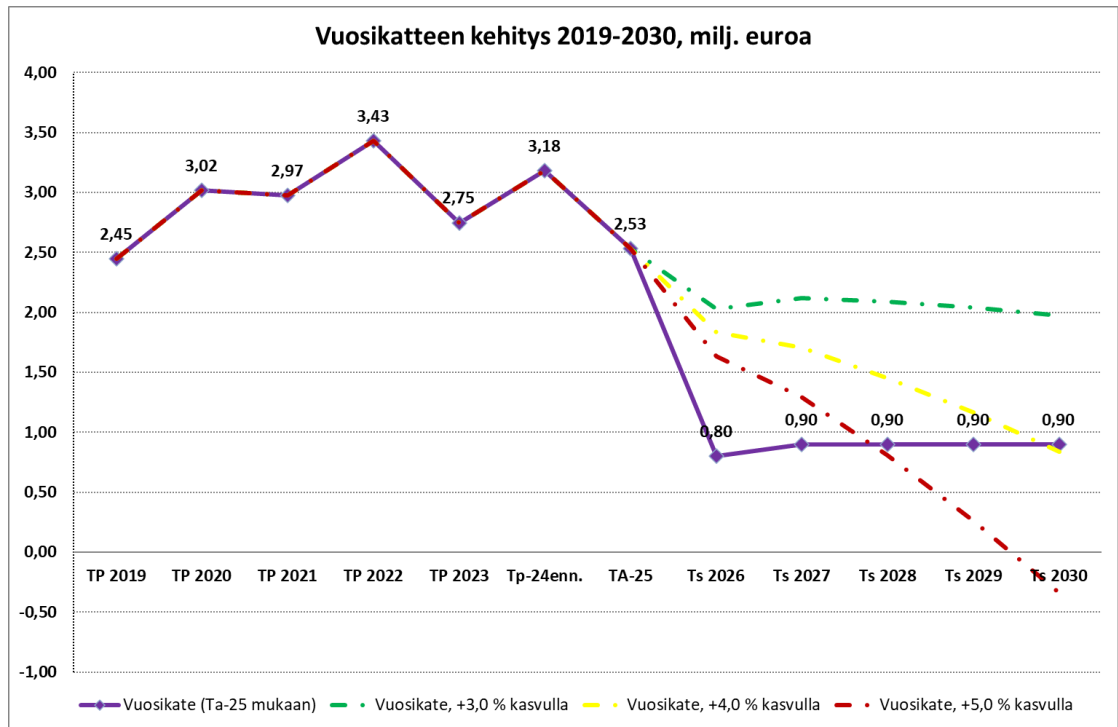
Vuoden 2023 brutto investointimenot olivat noin 1,2 milj. euroa.

Ylijäämän kumulatiivinen yhteismäärä on noin 8,8 milj. euroon vuoden 2023 lopussa. Suonenjoen kaupungin talous on alijäämien kattamisen osalta tasapainossa. Menojen kasvun hillintää on onnistuttu toteuttamaan erityisesti vuosina 2015-2017. Tulevaisuuden haaste on yhteen sovittaa toisaalta kasvavaa ikääntyvän väestön palvelutarvetta ja samalla sopeuttaa palveluja vähenevään lasten ja nuorten määrään.

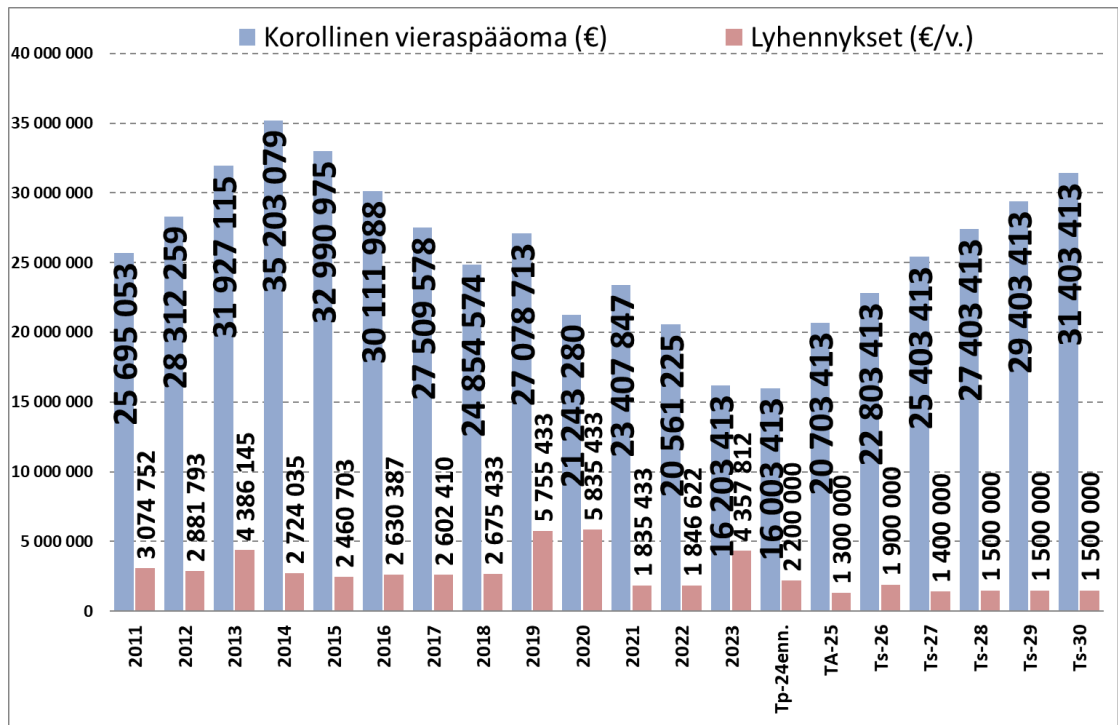
Päivitetyn taloussuunnitelman perusteella ylijäämät riittävät vähintään vuoteen 2030 saakka.

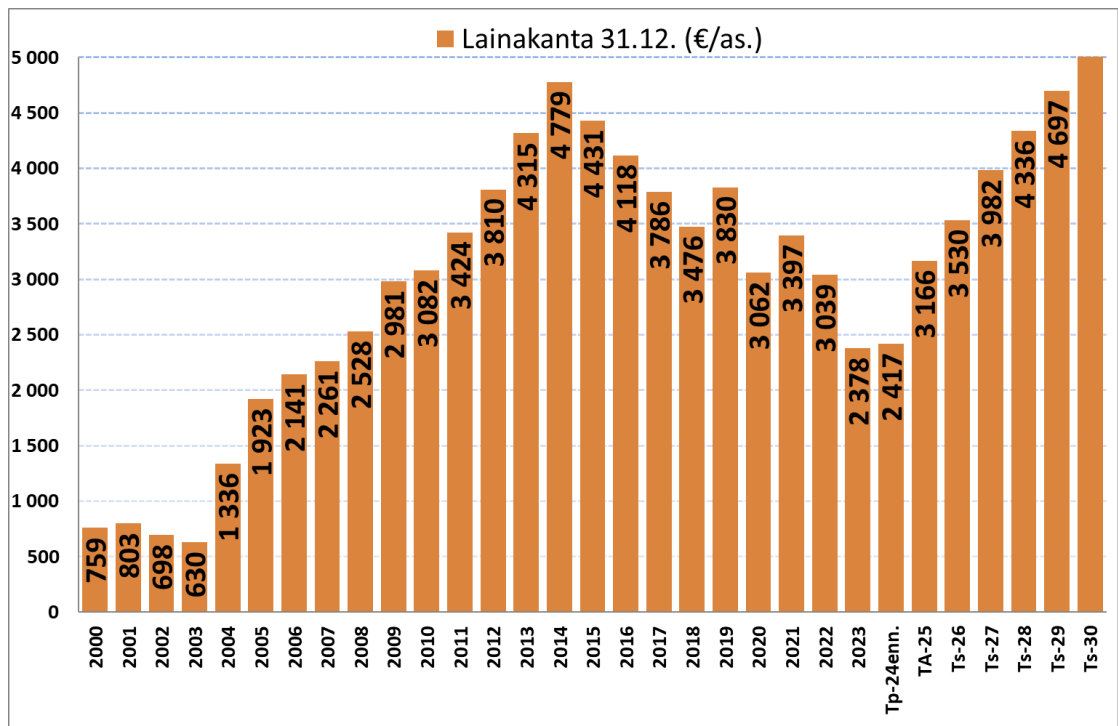

Kaupungin vuosikate on pysynyt vuosien 2014-2025 aikana +2,5 milj. euron tasossa tai sen yli. Tämä on mahdollistanut maltillisten investointien toteuttamisen tulorahoituksen turvin ilman merkittävä velkaantumista.

Kaupungin velkaantuminen taittui jo vuoden 2015 aikana ja maltillinen investointitaso ja kulutason hillintä taittoivat kaupungin velkaantumista entisestään. Vuosien 2015-2023 aikana ei ole juurikaan nostettu pitkäaikaista lainaa. Velkoja on pystytty lyhentämään yhteensä liki 19,0 milj. eurolla.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kuntatalous on suurten muutosten edessä lähivuosina. Väestö ikääntyy läpi Suomen ja vähenee erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella. Toisaalta monipaikkaisuus, etätyö ja kulutustottumusten muutokset antavat mahdollisuuksia kilvoitella väestön sijoittamisesta myös vetovoimaisille paikkakunnille. Lisäksi vuoden 2025 alusta voimaantuleva TE24 uudistus siirtää työllisyys ja yrityspalvelujen (TE) vastuun valtiolta kunnille. Tämä vaikuttaa myös merkittävästi kuntien tulopohjaan.

Hyvinvointialueiden tulo vuoden 2023 alusta lukien toki selkeytti kuntien talouden hallintaa, mutta toisaalta haastaa kuntien taloutta leikaten merkittävän osan kuntien tulopohjaa. Velat ja vastuut jäävät kuntiin ja epävarmuus kuntien ja hyvinvointialueiden tulomuodostuksesta on edelleen olemassa. Kohoavat kustannukset, turvallisuuspoliittinen epävarmuus ovat myös tekijöitä, joita ei ole pystytty vielä kokonaisuudessaan arvioimaan lähivuosien osalta. Lisäksi kunta-alan palkkaratkaisu kohottaa merkittävästi kuntien kustannuksia.

Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää menokehityksen kasvun hillintää kaikkien toimintojen osalta. Keskiössä ovat rakenteelliset uudistukset ja niihin liittyvät kiinteistöt. Keskeinen rooli on varhaiskasvatus ja kouluverkon toimintojen sopeuttamisella ja tehtyjen päätösten toimeenpanolla.

Tulevien vuosien keskeiset haasteet tulevat olemaan kaupungin tulopohjassa tapahtuvat muutokset sekä kustannustason nousu. Toimenpiteiden kohdentuminen tulee näin ollen kohdentua rakenteiden ja toimintaprosessien uudistamiseen sekä palvelujen tason sopeutumiseen niin määrän kuin palvelujen laadun osalta.

Suonenjoen kaupungin osalta valtionosuudet tulevat merkittävästi pienenemään vuodesta 2025 lukien. Muutos johtuu muun muassa hyvinvointialueiden sekä kuntien keskinäiseen rahoitukseen sovitusta vuoden 2022 verotuksen vaikutuksesta, missä kuntien valtionosuuksia sopeutetaan valtion suuntaan. Leikkaukset ovat kuntien

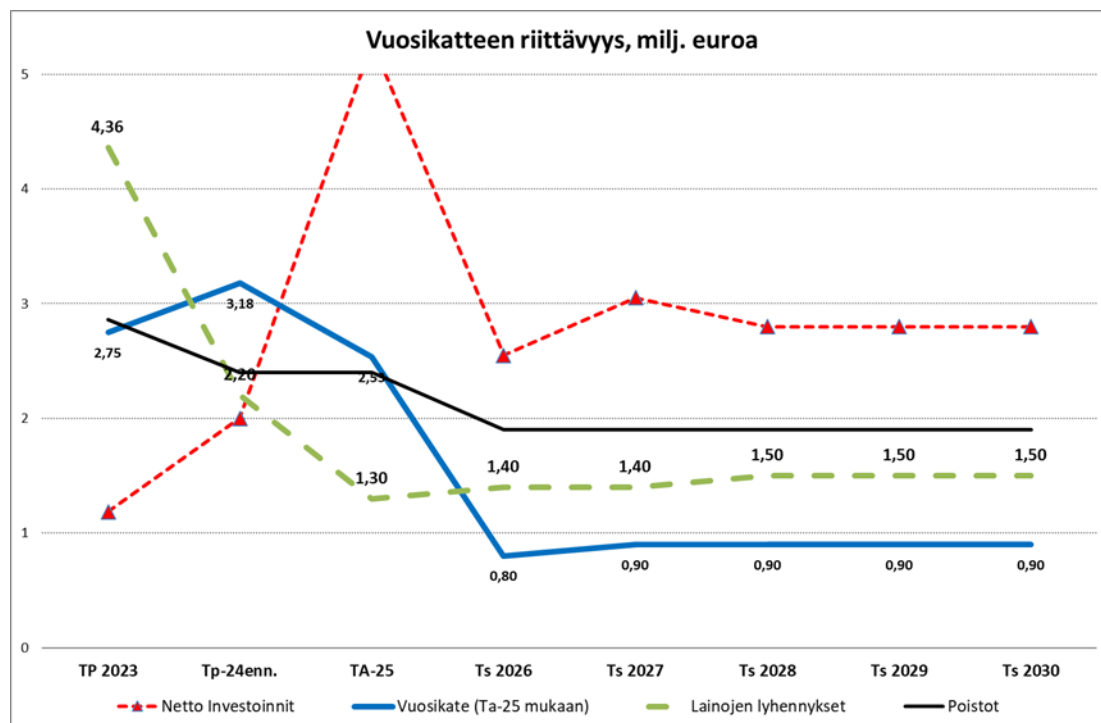
osalta tasasuuruiset (euroa/asukas) ja jaksottuvat vuosille 2025-2027. Lisäksi kaupungin myönteisesti kehittynyt yhteisöveron jako-osuuden kasvu leikkaa valtionosuuksien kautta kaupungille kohdennettavaa verotulotentasausta. Vaikutus ajoittuu vuodesta 2025 eteenpäin.

Lisäksi vuoden 2025 osalta TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle kustannuksineen ja niiden rahoittamiseen tuleva valtionosuus vahvistetaan ennen palvelujen tuottamisen aloittamista, millä tulisi kattaa syntyvät kustannukset. Vastaavien uudistusten osalta 100 prosenttien kustannusten kattaminen ei ole pääsääntöisesti toteutunut. Lisäksi tuleva palvelun tarve voi merkittävästi vaikuttaa syntyviin kustannuksiin.

Vuoden 2026 alusta kaupungin SoTe-kiinteistöjen vuokraus päättyy ja palvelujen tarvitsemat SoTe-kiinteistöt tulee vuokrattavaksi yhtiön kautta, joka siis heikentää emon taloudellista asemaa ja teknisten palvelujen käyttötaloutta.

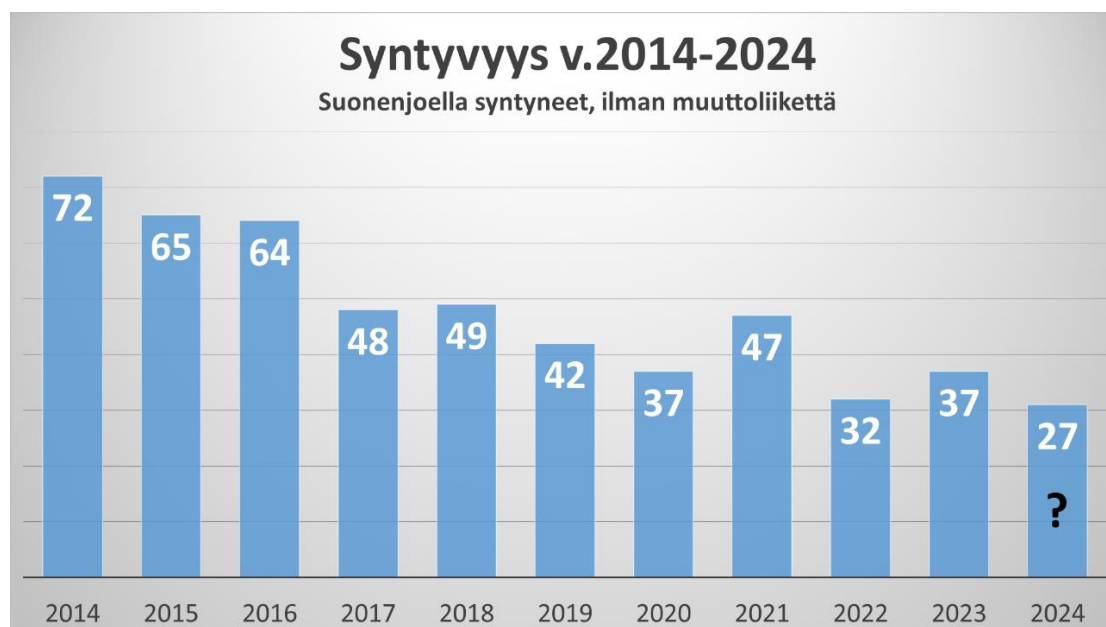
Suonenjoen kaupungin talouden mallinnusta on aloitettu tekemään aina vuoteen 2030 saakka. Kuntien verotulopohja, valtionosuusjärjestelmä, rahoitusriskit sekä kokonaisuuden toimivuus ja hallinta tulevat olemaan lähitulevaisuudessa linjattavia kokonaisuuksia valtakunnan päätöksenteossa. On varauduttava siihen, että ylimenokausi uuteen järjestelmään tulee olemaan haasteellinen ja kuntatalouden tila on epäselvä. Kasvavista menopaineista ja epävarmuudesta johtuen uusien ja pysyväisluonteisten kustannuksia lisäävien toimenpiteiden aloittamista tulee välttää.

Nykyinen taloussuunnitelma kauden esitys ei riitä pitämään kaupungin taloutta kestäväällä pohjalla. Erityisesti kiinteistöihin liittyvä investointipaine ja emo-kaupungin tulopohjan väheneminen haastavat kaupungin taloutta erityisesti vuodesta 2026 eteenpäin.

Talouden sopeutumiseen on Suonenjoen kokoisella kunnalla vielä selkeä mahdollisuus määrältään vähenevien palvelutarpeen palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Muun muassa varhaiskasvatuspäiväikäisten lasten määrä on vähentynyt menneen neljän vuoden aikana noin 100 lapselle. Palvelutaso

ja määrä on syytä arvioida myös laajemmin kaikkien kunnan tuottaminen palvelukonaisuuksien osalta. Myös investointien tarkoituksenmukaisuus ja perusteltu kohdentaminen voi hillitä menotaloutta sekä velkaantumista. Lisäksi tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen mahdollistaa talouden sopeutumista. Toimenpiteiden edistämistä tulee vauhdittaa ja konkretisoida.

Kaupungin toimintoja tulee sopeuttaa tulopohjan kasvuun nähden. Talouden tasapainossa pitämistä tulee kaikkien toimialojen pitää huolta. Kaupungin omat investointitarpeet edellyttävät tulo-rahoituksen riittävyyttä ja varautumista tulopohjan merkittävään kaventumiseen. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää meno-kehityksen hillintää kaikkien toimialojen osalta.

Suonenjoen kaupungin talouden kehityksestä ja uudistusten vaikutuksista on laadittu ulkopuolisen asiantuntijan (FCG) laatima painelaskelma. Ko. laskelmat on esitelty kaupunginvaltuutetuille 8.11.2023. Selvityksen perusteella muun muassa kuntaan hyvinvointialue uudistuksen myötä jäävien palvelujen asukaskohtainen kustannus on kasvanut Suonenjoella vuodesta 2017 vuoteen 2022 noin +33 prosenttia. Tämä on merkittävästi enemmän kuin kaupungin silloisten SoTe-kustannusten kasvu oli vastaavalle ajanjaksolle.

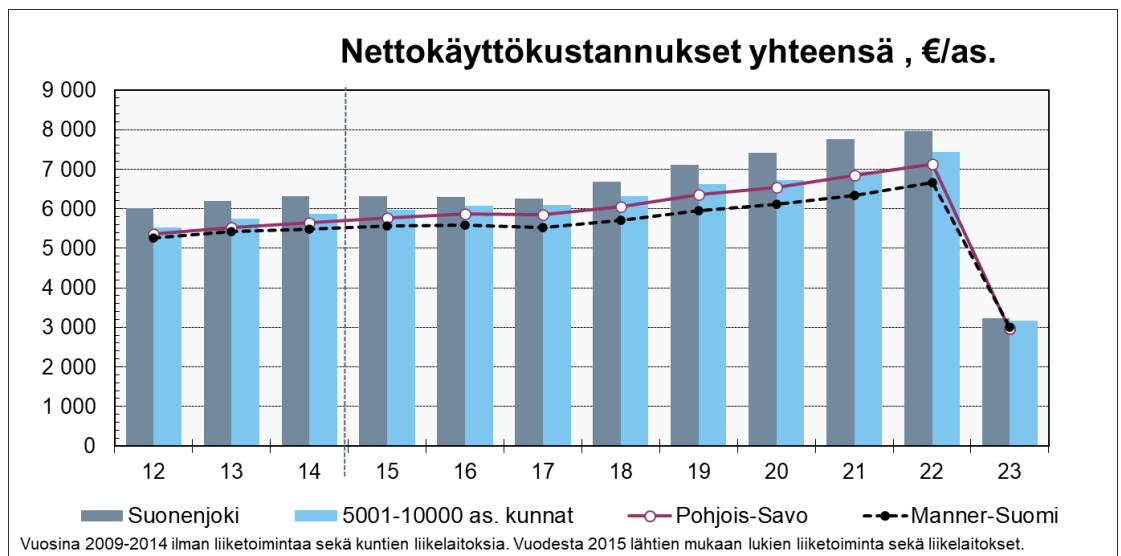
Suonenjoki							
Nettokäyttökulut (1000€)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Δ 2017–2022
Kuntaan jääneet palvelut	15 660	16 818	17 250	16 877	19 425	19 331	23 %
Hyvinvointialueille siirtyneet	29 791	30 936	32 974	34 477	34 036	34 490	16 %
Siirteiden osuus, %	66 %	65 %	66 %	67 %	64 %	64 %	

Painelaskelmien perusteella kaupungin vuosikate kääntyy negatiiviseksi vuonna 2027 ja taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä (n. 9 milj. euroa) on kääntynyt alijäämäksi jo vuonna 2028. Selkeästi ennakoitua aikaisemmin.

Suonenjoki	Trendi		2012-2022		956 <- "verohäntä"						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Asukasluku	6 891	6 763	6 675	6 596	6 520	6 448	6 381	6 313	6 249	6 190	
Veroprosentti	21,75	21,75	9,11	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	
Toimintakate 1000 e	-49 948	-51 462	-18 600	-18 998	-20 529	-21 273	-22 033	-22 593	-23 180	-23 799	
Toimintakatteen muutos 1000 e		-1 514	32 862	-398	-1 531	-744	-760	-561	-587	-619	
...muutos %:ia		3,0 %	-63,9 %	2,1 %	8,1 %	3,6 %	3,6 %	2,5 %	2,6 %	2,7 %	
Tuloverotulo 1000 e	21 506	22 058	11 226	10 839	11 051	11 265	11 585	11 909	12 250	12 609	
Kiinteistövero 1000 e	1 845	1 909	2 056	2 113	2 146	2 180	2 214	2 249	2 284	2 320	
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	2 822	2 736	2 447	2 546	2 747	2 804	2 889	2 975	3 064	3 156	
Verotulot yhteensä 1000 e	26 174	26 702	15 729	15 498	15 945	16 250	16 687	17 134	17 599	18 086	
Valtionosuudet 1000 e	26 239	27 447	5 025	5 783	5 612	5 538	5 406	5 425	5 381	5 510	
...muutos 1000 e		1 208	-22 423	758	-171	-74	-132	19	-44	129	
...muutos %:ia		4,6 %	-81,7 %	15,1 %	-3,0 %	-1,3 %	-2,4 %	0,4 %	-0,8 %	2,4 %	
Verorahoitus yhteensä 1000 e	52 413	54 150	20 754	21 280	21 557	21 787	22 093	22 559	22 980	23 596	
...muutos 1000 e		1 737	-33 396	526	277	231	305	466	421	616	
...muutos %:ia		3,3 %	-61,7 %	2,5 %	1,3 %	1,1 %	1,4 %	2,1 %	1,9 %	2,7 %	
Käyttökate 1000 e	2 465	2 688	2 154	2 282	1 028	515	60	-35	-200	-203	
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	503	742	745	482	213	-209	-450	-557	-674	-797	
Vuosikate 1000 e	2 967	3 430	2 899	2 764	1 241	306	-390	-592	-874	-1 000	
Poistot 1000 e	3 512	2 359	2 400	2 271	2 364	2 806	3 092	3 053	3 015	2 977	
Satunnaiset tulot ja menot 1000 e	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	
Yli-/allijäämä 1000 e	-545	1 074	499	493	-1 123	-2 500	-3 482	-3 645	-3 888	-3 977	
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	7 841	8 915	9 415	9 908	8 785	6 285	2 803	-842	-4 731	-8 708	
Kumulatiivinen jäämä eur/as	1 138	1 318	1 410	1 502	1 347	975	439	-133	-757	-1 407	
Nettoinvestoinnit 1000 e	2 304	948	1 700	4 510	12 900	9 630	2 161	2 138	2 116	2 096	
Lainakanta 1000 eur	23 408	20 561	15 455	17 117	28 693	38 050	40 567	43 249	46 202	49 270	
Lainakanta eur/as	3 397	3 040	2 315	2 595	4 401	5 901	6 357	6 851	7 393	7 960	

Ennen sote-uudistusta Suonenjoen kaupungin nettokäyttökustannukset olivat noin +1.300 euroa / asukas korkeammalla tasolla kuin Manner-Suomen kunta-alan keskiarvo. Tämä tarkoitti yli +9 milj. euroa enemmän kuluja vuodessa kuin kunta-alalla keskimäärin käytettiin vuodessa. Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella Suonenjoen suhteellinen asema on hivenen parantunut ja ero on enää noin +200 euroa / asukas. Eli nykyisellä kuntakoon kustannusrakenteella ero Manner-Suomen kuntiin on noin 1,3 milj. euroa vuodessa. Tämä vastaa reilua yhtä kunnallisveroprosentin tuottoa Suonenjoen osalta.

Nettokäyttökustannukset yhteensä, €/as.	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Suonenjoki	6 022	6 186	6 316	6 313	6 288	6 255	6 684	7 110	7 409	7 758	7 958	3 236
5001-10000 as. kunnat	5 526	5 749	5 865	5 971	6 072	6 100	6 327	6 617	6 734	6 949	7 429	3 172
Pohjois-Savo	5 366	5 529	5 642	5 763	5 868	5 851	6 045	6 355	6 551	6 840	7 128	2 954
Manner-Suomi	5 258	5 421	5 482	5 556	5 580	5 530	5 703	5 944	6 109	6 331	6 658	3 010

Tasapainottamisohjelma 2021-2025

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 21.12.2020 § 55 Suonenjoen kaupungin kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma vuosille 2021-2025.

Suunnitelmaa valmistellut työryhmä arvioi kaupungin talouden pitkántähtäimen vaikuttavuus keinoja seuraavista asiakokonaisuuksista ja priorisoi toimenpiteiden toteuttamisen järjestystä:

1. Toiminnalliset muutokset sekä prosessien tarkastelu ja tehokkuus
2. Kustannustason leikkaaminen ei-lakisääteisten palvelujen / menojen osalta
3. Palveluverkoston ja palvelutason tarkastelu
4. Henkilöstö menoihin kohdentuvat suorat toimenpiteet
5. Veronkorotukset

Kaupunginhallitus on edellyttänyt toimialoilta valtuuston hyväksymien talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimenpiteiden viemistä käytäntöön. Mikäli toimenpiteissä ei edetä ja tarvittava päätöksiä ei saada aikaiseksi, niin kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tulee esittää uusien talouden sopeuttamiskeinojen hyväksymistä ja käyttöönottoa.

Uusi kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma tullaan laatimaan uuden valtuustokauden alussa vuosille 2026-2030.

Toimielin	2022	2023	TA 2024	Kja enn. TP-24	Muutos %	RAAMI	KJA esit. TA-2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
<u>Toimintatuotot (ulk.)</u>												
Keskusvaalilautakunta	15 657	13 404	25 000	25 000	86,5 %	0	0	-100,0 %				
Tarkastuslautakunta	0	0	0	0		0	0					
Elinvoima- ja hallintopalvelut	1 519 582	1 516 397	1 167 200	1 175 000	-22,5 %	1 150 000	1 236 100	5,2 %				
Sosiaalipalvelut	2 390 999	0	0	0		0	0					
Kasvun ja oppimisen palvelut	973 293	845 156	785 700	850 000	0,6 %	700 000	856 800	0,8 %				
Tekniset palvelut	2 493 593	3 632 389	3 568 600	3 700 000	1,9 %	3 700 000	3 643 500	-1,5 %				
Valmistus omaan käyttöön	107 032	89 604	57 000	50 000	-44,2 %	60 000	57 000	14,0 %				
Yhteensä:	7 500 155	6 102 844	5 603 500	5 800 000	-5,0 %	5 610 000	5 793 400	3 400 000	3 450 000	3 500 000	3 550 000	3 600 000
<u>Toimintakulut (ulk.)</u>												
Keskusvaalilautakunta	-18 061	-17 258	-53 000	-50 000	189,7 %	-30 000	-35 000	-30,0 %				
Tarkastuslautakunta	-14 191	-30 891	-20 000	-25 000	-19,1 %	-20 000	-24 000	-4,0 %				
Elinvoima- ja hallintopalvelut	-27 216 961	-8 547 500	-8 561 200	-8 650 000	1,2 %	-9 450 000	-9 346 900	8,1 %				
Sosiaalipalvelut	-17 042 654	0	0	0		0	0					
Kasvun ja oppimisen palvelut	-10 551 958	-11 733 920	-11 487 900	-11 550 000	-1,6 %	-11 500 000	-11 494 100	-0,5 %				
Tekniset palvelut	-4 118 188	-4 617 471	-4 537 700	-4 675 000	1,2 %	-4 600 000	-4 670 900	-0,1 %				
Yhteensä:	-58 962 013	-24 947 039	-24 661 800	-24 950 000	0,0 %	-25 600 000	-25 570 900	-25 000 000	-25 650 000	-26 300 000	-26 950 000	-27 600 000
	3,0 %	-57,7 %	-1,1 %	0,0 %		2,6 %	2,5 %	-2,2 %	2,6 %	2,5 %	2,5 %	2,4 %
Toimintakate	-51 461 924	-18 844 196	-19 058 300	-19 150 000	-62,8 %	-19 990 000	-19 777 500	-21 600 000	-22 200 000	-22 800 000	-23 400 000	-24 000 000
	3,0 %	-63,4 %	1,1 %	1,6 %		4,4 %	3,3 %	9,2 %	2,8 %	2,7 %	2,6 %	2,6 %
Verotulot	26 702 373	15 868 940	15 400 000	15 900 000	0,2 %	16 200 000	16 300 000	16 800 000	17 300 000	17 700 000	18 100 000	18 500 000
Valtionosuudet	27 447 288	5 171 101	5 700 000	5 700 000	10,2 %	5 200 000	5 400 000	4 900 000	5 000 000	5 200 000	5 400 000	5 600 000
<u>Rahoitustuot ja kulut</u>												
Korkotuotot	189 476	216 900	180 000	200 000	-7,8 %	180 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Muut rahoitustuotot	952 440	1 132 694	950 000	1 200 000	5,9 %	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Korkokulut	-399 755	-797 906	-680 000	-670 000	-16,0 %	-660 000	-590 000	-500 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Muut rahoituskulut	-21	-8	0	0	-100,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Vuosikate	3 429 878	2 747 525	2 491 700	3 180 000	15,7 %	1 930 000	2 532 500	800 000	900 000	900 000	900 000	900 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 358 559	-2 860 497	-2 400 000	-2 400 000	-16,1 %	-2 500 000	-2 400 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000
Arvon alentumiset	0			0				0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	3 121	198 238			-100,0 %							
Satunnaiset kulut		-60 422										
Tilikauden tulos	1 074 441	24 845	91 700	780 000	3039,5 %	-570 000	132 500	-1 100 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Tilikauden yli-/alijäämä	1 074 441	24 845	91 700	780 000	3039,5 %	-570 000	132 500	-1 100 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Kumalatiivinen ylijäämä:	8 790 989	8 815 834	8 907 534	9 595 834		9 025 834	9 728 334	8 628 334	7 628 334	6 628 334	5 628 334	4 628 334
								Muutos 2023 - 2027/2028/2029/2030:				
								-1 187 500	-2 187 500	-3 187 500	-4 187 500	
Asukasluku vuoden lopussa:	6 763	6 708	6 620	6 620		6 540	6 540	6 460	6 380	6 320	6 260	6 200
	-128	-55	-88	-88		-168	-80	-80	-80	-60	-60	-60

TALOUSARVIO VUODELLE 2025

Kaupunginvaltuuston on päättänyt kokouksessaan 11.11.2024 tulevan vuoden veroprosentit.

Vuoden 2025 verotulot on arvioitu siten, että

- tuloveroprosentti on 9,10 %,
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05 %,
- yleinen maapohjan kiinteisveroprosentti 1,30 %
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,70 %,
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,25 %,
- yleishyödyllisten yhteisöjen osalta 0,00 % ja
- voimalaitosten veroprosentti 3,00 %.

Vuoden 2025 talousarviossa verotuloja arvioidaan kertyvän 16,3 milj. euroa.

Verotulot	2021	2022	2023	2024	2025
Kunnallisvero	21,50	22,10	11,30	10,80	11,20
Yhteisövero	2,80	2,70	2,30	2,50	3,00
Kiinteistövero	1,80	1,90	2,10	2,10	2,10
Verotulot yhteensä	26,10	26,70	15,70	15,40	16,30

Suonenjoen kaupungin valtionosuuksien arvioidaan vähenevän -0,3 milj. euroa (-5,2 prosenttia) ollen yhteensä 5,4 milj. euroa. Keskeinen syy valtionosuuksien alenemaan on valtionosuuksiin kirjattava kuntien verotulojen tasauksen merkittävä alenemin Suonenjoen kaupungin osalta. Valtionosuuksiin tulee kasvua noin 0,9 milj. euroa TE-uudistuksen myötä kunnille korvattavasta valtionosuudesta. Siitä huolimatta Suonenjoen kaupungin valtionosuuksien muutos on negatiivinen vuodelle 2025.

Suonenjoen kaupungin henkilöstömenot ovat vuoden 2025 talousarvioesityksessä 13,6 milj. euroa. Vuoden 2024 määrärahamuutetussa talousarviossa henkilöstömenot ovat 13,7 milj. euroa ja vuoden 2023 tilinpäätöksessä ne olivat 13,4 milj. euroa.

Henkilöstösivukulujen osalta budjetoinnissa on käytetty seuraavia lukuja:

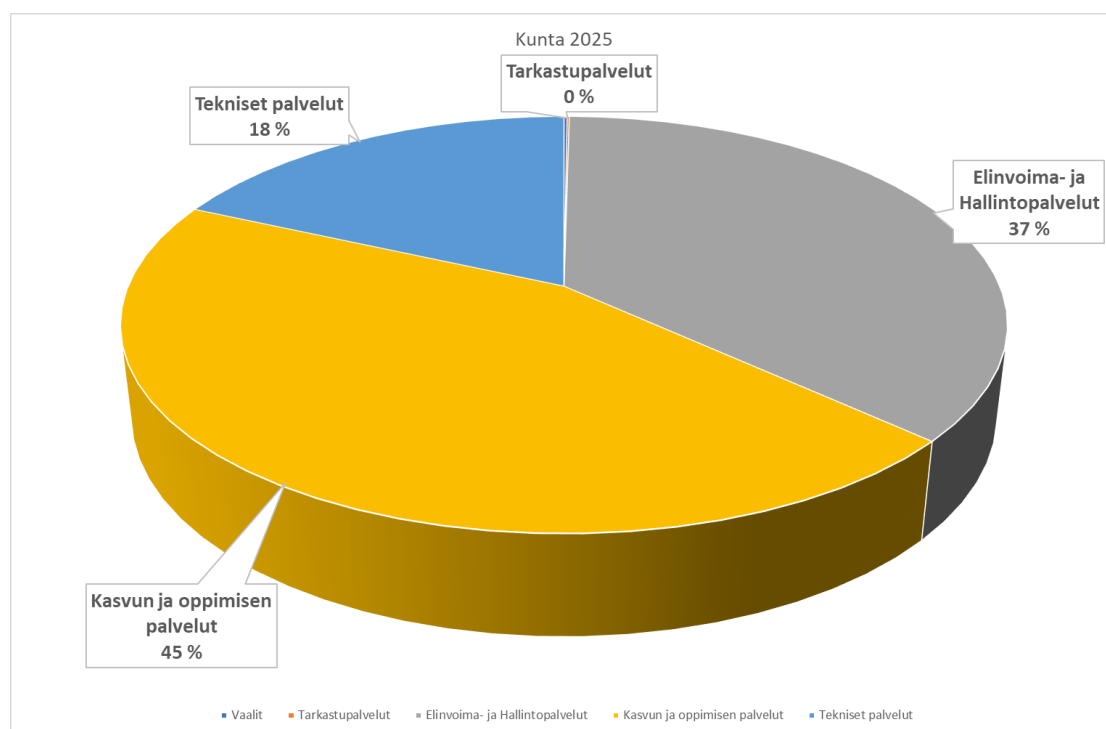
- Tili 4100 (KuEL-maksut / palkkaperusteinen)	16,850 %
- Tili 4150 (Sairasvakuutusmaksu)	1,700 %
- Tili 4160 (Työttömyysvakuutusmaksu)	0,600 %
- Tili 4170 (Tapaturmavakuutus maksu)	0,800 %
- Tili 4180 (Muut sosiaalivakuutus maksut)	0,150 %

Palkkausmäärärahojen budjetoinnissa tehtiin keskitetty +1,0 prosentin korotus vuoden 2025 palkkoihin. Sopimuskausi on kaikissa kunta-alan sopimuksissa 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Vuoden 2025 sopimuskorotuksesta ei tietoa, koska sopimuskausi päättyy huhtikuussa 2025. Mahdollinen kunta-alan palkkaratkaisu voi vaikuttaa kaupungin vuoden 2025 talousarvioon sitä heikentävästi.

Kokonaisuudessaan talousarvion vuosikate on noin 2,5 milj. euroa ja poistot 2,4 milj. euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen tilikauden tulos muodostuu 0,1 milj. euroa positiiviseksi.

Vuosien 2026 ja 2027 toiminnallisista ja määrällisistä tavoitteista on esittää kaupunkitasoiset arviot.

Nykyinen kunnan talous on arvioutu Suonenjoella seuraavasti.

Maksuvalmius

Alkuperäisessä vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu siihen, että uutta talousarviolainaa tullaan nostamaan yhteensä 2,9 milj. euroa ja lainoja tulnaisi maksamaan takaisin yhteensä 1,9 milj. euroa. Lyhytaikaisen lainan määrän kasvattamiseen tilinpäätöshetkellä ei ole varauduttu.

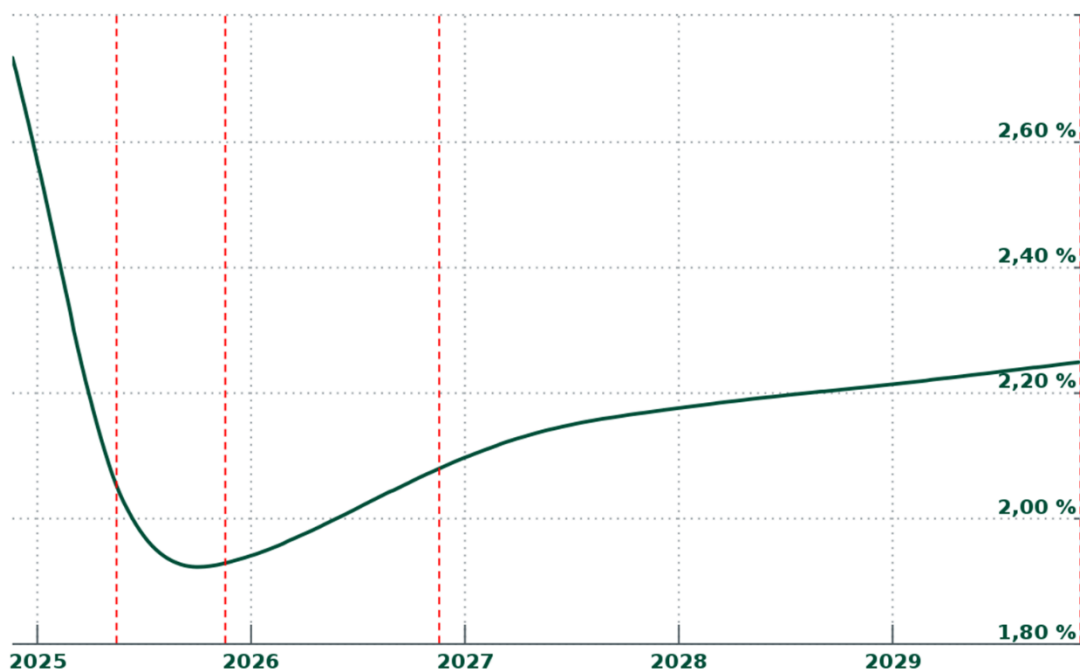
Kaupungin pitkäaikainen velkapääoma oli vuodenvaihteesta alkaen sidottuna lähes kokonaan vaihtuvaan viitekorkoon. Kaupungin viitekoron päälle maksettava nykyinen lainamarginaali on noin +0,50 %-yks. Kaupungin lainasalkussa (n. 14,5 milj. euroa / kesäkuu 2024) oli mahdollisuuksien mukaan muokattavissa noin 8-9 milj. euron suuruinen velkapääoma uudelleen kilpailutuksen kautta. Kaupunginvaltuusto päätti kesäkuun kokouksessaan, että vuodelle nostetaan merkittävästi uutta lyhytaikaista lainaa ja kaupungille epäedullisia lainoja maksetaan pois. Vuoden vaihteessa kaupungin tilinpäätöksessä tulee olemaan merkittävä määrä lyhytaikaista lainaa osin alkuperäistä suunnitelmaa vähemmän pitkäaikaista lainaa. Vieraanpääoman määrän arvioidaan olevan liki vastaava kuin vuoden 2023 lopussa.

Lisäksi arvio käyttötalouden menojen ylittymisestä on heikentänyt arviota vuosikatteen määrästä, joten maksuvalmius on ollut erittäin kireä loppuvuoden osalta. Näin ollen on tarkoituksenmukaista varautua myös mahdolliseen lyhytaikaisen lainan määrään tilinpäätöshetkellä. Tarve lyhytaikaiselle lainalle tulee arvioida rinnan lainojen uudelleen kilpailuttamisen yhteydessä. Lainasalkun muokkaamista on syytä jatkaa vielä vuoden 2025 kevään aikana.

Korkotaso on ollut kovassa laskussa vuoden 2024 aikana. Kaupungin korkomenot tulevat laskemaan suunnitelmakauden aikana. Nykyinen korkotaso on yli 4

prosenttia. Korkojen ennakoidaan laskevan noin 2,0 prosentin tasolla ensi vuoden lopussa.

Forwardit - EURIBOR6M - 2024/11/17

Vuoden 2025 investointimenot tulevat olemaan noin 7,2 milj. euroa. Lainanlyhennykset ovat noin 1,3 milj. euroa. Uutta vierasta pääomaa joudutaan nostamaan vuonna 2025 +6,0 milj. euroa.

4.1. Sisäisen valvonnan riskienhallinnan toimintaperiaatteet ja menettelytavat

Kuntalain mukaan kunnan tehtävänä on pyrkiä edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä alueellaan järjestämällä asukkaalleen erilaisia palveluja. Kuntastrategia on osa kunnan johtamista, ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisenä tavoitteena on varmistua siitä, että kuntastrategian mukaiset tavoitteet saavutetaan.

Sisäisen valvonnan on oltava riittävää ja oikeassa suhteessa toimintaan ja sen sisältämiin riskeihin. Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota toimialan, palvelualueen tai palvelusyksikön toiminnan ja sen toimintaympäristön muuttuessa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudella varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Sisäisen valvonta ja riskienhallinnan on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seuranta, poikkeamiin reagointia ja suoriutumisen arviointia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kokonaisvaltaista ja sen tulee toteutua kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla. Riskienhallinnan tulee ulottua kaikkiin riskiluokkiin, sekä sisäisiin että ulkoisiin. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin.

Kaupungin toiminnassa ja sen johtamisessa tulee noudattaa hyvän hallinnon periaatteita. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sisällyttäminen kaupungin prosesseihin tukee omalta osaltaan julkishallintoon liittyvien ja hallintolaissa säädettyjen hallinnon oikeusperiaatteiden toteuttamista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana osavuosisiraporteissa. Ensisijainen vastuu raportoinnista on tilivelvollisilla viranhaltijoilla ja esimiehillä, joiden vastuulla on koota vuosittain yhteenvetoraportti toimielimelle ja kaupunginhallitukselle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seurantaan elinvoima- hallintopalvelut ohjeistavat erillisen dokumentointia helpottavan muistilistan.

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja havaittujen puutteiden korjaamiseksi sovitusta toimenpiteistä sekä konsernivalvonnasta. Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin. Hallituksen alaisten toimielinten ja tytäryhteisöjen tulee käsitellä oman tehtäväalueen selonteko merkittävimmistä riskeistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Selontekojen tulee perustua dokumentoituun aineistoon (arviointilomake ja muistilistat). Mikäli tilikaudella havaitaan merkittäviä riskejä, tulee kaupunginhallituksen alaisten toimielinten ja viranhaltijoiden sekä konserniyhteisöjen raportoida niistä ja niiden hallintakeinoista välittömästi konsernijohtolle. Valvontavastuussa olevien tulee raportoinnin perusteella ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskien hallinta on ohjeistettu hallintosäännössä ja erillisillä talous-, konserni- ja sisäisen valvonnan ohjeella. Näissä on käsitelty muun muassa ratkaisuvälit, vastuunjakoon ja raportointiin liittyviä ohjeistuksia.

- Suonenjoen kaupungin Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa 22.2.2021 § 4.
- Suonenjoen kaupungin Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohje on päivitetty hallituksessa 24.5.2021 § 115.

4.2. Konserniyhtiöiden toiminnan ja talouden tavoitteet

Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet kuntakonsernissa samoin kuin se määrittelee ne kunnassa. Asetetut strategiset suunnat ja päämäärät samoin kuin kunnan toiminnassa noudatetut arvot välittyvät koko kuntakonsernin toimintaan. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa huomioidaan kuntakonsernin kokonaisuus. Kuntalain 118 §:n mukaan kuntien taloudellista tilannetta tarkastellaan kuntakonsernin talouden tunnuslukujen

mukaisesti. Konsernista laaditaan tilinpäätös, mutta ei yhteistä numero-osan talousarviota eliminointineen.

Kaupungin tytäryhtiöiden keskeiset tavoitteet tulevat olemaan talouden vakauttaminen ja toimintavarmuuden ylläpito.

Lisäksi vuoden 2025 aikana tulee teknisten palvelujen valmistelun pohjalta esitys uuden SoTe-kiinteistöyhtiön sekä teollisuuskiinteistöyhtiön perustamisesta. Molempien yhtiöiden on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2026 alkuun mennessä.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

Omistus: Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalot on kaupungin kokonaan omistama vuokrataloyhtiö, jolla on keskeinen rooli kaupungin asuntopolitiikan toteuttajana. Yhtiön visio on tarjota hyvän ja onnellisen asumisen perustaksi koteja, joissa asuminen on turvallista ja helppoa. Yhtiön tarkoitus on tarjota tavallisia vuokra-asuntoja kaikille niillä tarvitseville. Etusijalla ovat paikkakunnalle työn vuoksi muuttavat, vanhukset, joiden omassa kodissa asuminen on vaikeutunut, vaikeissa elinoloissa elävät lapsiperheet, sekä muut hankalissa elinoloissa elävät. Yhtiön tavoitteena on ylläpitää riittävää määrällistä ja laadullista kiinteistökantaa kustannustehokkaasti. Toimintaa ohjaavat sosiaalisen asuntotuotannon reunaehdot. Asukasvalinnassa määräävin tekijä on hakijoiden asunnon tarve. Hakijan tulot ja omaisuus huomioidaan myös asukkaita valittaessa yhdenvertaisena tekijänä.

Tavoitteet vuodelle 2025	Seuranta vuodelle 2025
Vuokrat pidetään kustannustasoa vastaavina	Tulos noin 0 €.
Täyttöaste saadaan yli 90 %:iin.	Käyttöaste
Vetovoimaviestintä. Asiakaspalvelua kehitetään asiakaslähtöiseksi ja palvelun saavutettavuuteen monikanavaisesti panostetaan. Tiedottaminen on aktiivista sekä somessa, että perinteisissä kanavissa	Sähköisten hakemusten osuus, sosiaalisen median seuraajien määrä.
Vaikuttavat prosessit ja toimintatavat. Mahdollisimman monet hakemukset ja ilmoitukset voi jättää ajasta ja paikasta riippumattomasti.	Sähköisten lomakkeiden käyttöaste.
Saavutetaan talouden vakaus.	Yhtiön tulopohja kattaa menot. Velkaantuminen taittuu.

Toimintaympäristön muutos toimintakaudella

Vuokrataloyhtiön toimintaympäristön ei odoteta muuttuvan toimintakaudella.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos% TP 2023 - TA 2025	Muutos% TA 2024 - TA 2025
Liikevaihto	€ / vuosi	2 674 642	3 015 831	2 850 000	6,6	-5,5
Liikevoitto	€ / vuosi	325 341	5 000	5 000	-98,5	0,0
Tulos	€ / vuosi	27,11	0	0	-100,0	
Käyttöaste	%	94,1 %	97,0 %	90,0 %	-4,3	-7,2
Tyhjäkäyntitappio	€ / vuosi	148 598	85 660	50 000	-66,4	-41,6
Huoneistojen lukumäärä	kpl	400	400	380	-5,0	-5,0
Hakijamäärä (syksy)	taloutta	63	158	158	150,8	0,0
Keskivuokra	€/m ² /kk	10,12	10,78	11,45	13,1	6,2
Keskivuokra ARA asunnoissa muualla kuin pääkaup.seudulla vuoden 4. neljännes	€/m ² /kk	11,62	12,77	13,00	11,9	1,8
Vieraanpääoman määrä	€	11 325 572	10 520 000	11 000 000	-2,9	4,6
Takaukset kaupungilta	€	8 804 068	9 800 000	9 800 000	11,3	0,0

Suonenjoen Vesi Oy

Omistus:

Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Suonenjoen Vesi Oy huolehtii toiminta-alueellaan käyttöveden hankintaan ja jakeluun, hulevesien johtamiseen ja käsittelyyn sekä jätevesien puhdistamiseen tarvittavien laitosten ja verkostojen rakentamisesta ja kunnossapidosta.

Toimintaympäristön muutos toimintakaudella

Vesihuollon toimintaympäristössä ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Toimintaa kehitetään edelleen toimintavarmuuden ja laadun takaamiseksi. Selvitetään toiminnallisia yhteistyömahdollisuuksia.

Tavoitteet vuodelle 2025	Seuranta vuodelle 2025
Asiakkaille toimitetun talousveden laatu säilyy hyvänä ja Karsikonmäen jätevedenpuhdistamo toimii ympäristöluvan mukaisesti.	Luvan mukainen toiminta. Asiakastytyväisyys.
Merkittävimmät investoinnit tulevat olemaan verkostoinvestoinnit Pajupurontielle ja Karhukiven teollisuusalueelle.	Investointien toteutuminen. Yhteistyö kaupungin kunnallisteknisten palvelujen kanssa.
Vuoden 2022 aikana on otettu käyttöön ensimmäisiä etäluettavia vesimittareita. Siirtymä täysin etäluettaviin mittareihin tulee tapahtumaan kymmenen vuoden aikana.	Uudistus ja käyttöönotto etenevät rivakasti.
Viipperonharjun jatkotutkimukset, joita tullaan jatkamaan koepumppauksin, jotta saadaan varmuus pohjavesialueen todellisesta antoisuudesta ja muista vaikutuksista pohjavesialueeseen.	Jatkotutkimuksen ja vaikutusarvioiden tekeminen.
Hinnoittelu säilyy maltillisena ja yhtiön talous vakaana.	Hinnat Pohjois-Savon keskitasoa tai sen alle. Tulos positiivinen.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos% TP 2023 - TA 2025	Muutos% TA 2024 - TA 2025
Liikevaihto	€ / vuosi	2 170 934	2 263 784	2 350 000	8,2	3,8
Liikevoitto	€ / vuosi	190 376	141 336	300 000	57,6	112,3
Tulos	€ / vuosi	-122 226	-210 861	-28 000	-77,1	-86,7
Verkostoon pumpatun veden määrä	1 000 m ³	573	610	610	6,5	0,0
Lasketun veden määrä	1 000 m ³	535	570	570	6,5	0,0
Käyttövesimaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	1,77	1,82	2,03	14,7	11,5
Vastaanotettu jätevesimäärä	1 000 m ³	635	630	630	-0,8	0,0
Jäteveden käyttömaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	3,40	3,50	3,89	14,4	11,1
Lainat kaupungilta	€ / vuosi	4 707 430	4 707 430	4 707 430	0,0	0,0
Takaukset kaupungilta	€ / vuosi	5 062 500	5 062 500	4 800 000	-5,2	-5,2

KÄYTTÖTALOUSOSA

5 KÄYTTÖTALOUSOSA

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötaloulososan suunnitelmien avulla. Talousarvion käyttötaloulososassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tulo-arviot toimielimille tehtävän tai tehtävien hoitamiseen. Kunta määrittelee itse tehtäväkokonaisuudet, joille valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet ja hyväksyy määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto seuraa toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, joista raportoidaan talousohjeen mukaisesti kolme kertaa vuodessa valtuustolle.

Vertailu vuosien 2024 ja 2025 välillä on tehty valtuuston hyväksymään määrärahamuutettuun talousarvioon vuodelta 2024.

Toiminnalliset kehittämishankkeet ja -tavoitteet TA-25 ja Ts 2026-2027

Vastuuhenkilönä kaupunginjohtaja

Painopisteet	Tavoite	Toimenpide
AKTIIVINEN JA HYVINVOIVA SUONENJOKELAINEN	Omaehtoiseen ja terveyttäedistävään toimintaan kannustaminen.	Hyvinvointikertomustyön aktivointi. Kertomuksen tavoitteet johdetaan Pohjois-Savon painopistealueista ja paikallisesta tarpeesta. Painopistealueet ovat Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen, vanhemmuus vahvistuu, itsestä huolehtiminen ja terveellisten elintapojen edistäminen, mielenhyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäiseminen, tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen sekä Hyte-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistuminen.
	Ennakointi ja ennaltaehkäisevät palvelut.	Tuotetaan hyvinvointia tukevia ja vahvistavia hyvinvoinnin ja vapaa-ajanpalveluita, sivistyspalveluita sekä teknisiä palveluita. Tavoitteita toteutetaan toimialojen talousarviotavoitteissa. Hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan laaja-alaisesti, poikkihallinnollisesti ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hyvinvointitavoitteiden toimeenpano ja jalkauttaminen poikkihallinnollisesti.
ASUMISEN JA ELINYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN	Asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet varmistava kaavoitus ja tonttitarjonta	Hankittujen maa-alueiden käyttöönotto, kaavoitus ja aktiivinen tonttimarkkinointi. Yritys- teollisuusalueen tontit liikkeelle.
	Arvostus asuinpaikkana ja turvallinen elinympäristö	Arjen helppouden ja turvallisen elinympäristön edistäminen. MAL-työskentely läpileikkaa kehitystoiminnoissa. Ilmastotyön aktivointi ja sitoutuminen ilmastotavoitteisiin arjen tekojen kautta.
SAVON YRITTÄJÄMYÖNTEISIN KAUPUNKI	Ammattitaitoisen ja osaavan työvoiman turvaaminen	Aktiivinen yritysten ja oppilaitosten välinen yhteistyö osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Hyödynnetään aktiivisesti työllistymistä edistäviä hankkeita. Seudulliset työllisyyspalvelut saadaan toimivaksi kokonaisuudeksi. Kotouttamistoimintojen aktiivinen toteutus.
	Konsernin toiminta tukee ja edistää yritysten kasvumahdollisuuksia Suonenjoella	Olemassa olevien ja uusien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen. Kaupunki toimii aktiivisena kumppanina yritysten ja eri sidosryhmien kanssa. Yrityspalvelujen prosessi on lähellä yrityksiä ja vaikuttavaa. Konserniohjauksen malli toteutuu säännönmukaisesti.
VIESTINNÄN JA TOIMINNAN UUDISTAMINEN	Prosessien sujuvoittaminen ja jatkuva parantaminen. Toimintojen jatkuvuuden turvaaminen.	Prosessien ja toimintatapojen edelleen kehittäminen. Huomioidaan hyvinvointia, turvallisuutta ja varautumista vahvistavien toimintatapojen valmistelu ja toimeenpano. Aktiivinen edunvalvonta. Kuntayhteistyön selvittäminen ja määrittely. Toimialojen yhteistoiminnan tiivistäminen. Älykkään sopeutumisen ymmärrys ja käyttöönotto palvelujen määrän ja laadun arvioinnissa. Palvelutarveselvitykset valmistuvat ja johtavat toimenpiteisiin.
	Työssään jaksava ja motivoitunut henkilökunta	Kaupunki on vetovoimainen työnantaja: Sujuvan työn ja osaamisen johtamisen toimintatavat
	Tavoittava vetovoimaviestintä	Sähköisten palvelujen käyttöönottoa lisäämään. Useat ja vaihtoehtoiset kanavat tiedottamisessa ja kaupungin vetovoimatyön edistämisessä.
		Suonenjoen markkinointi ja positiivisten mielikuvien vahvistaminen. Viestintäsunnitelman laadinta. Sitouttaminen viestintää tukeviin toimintamalleihin.
TALOUS	Strategiakauden aikana talous pysyy tasapainossa ja palvelujen järjestäminen on toteutettu kaupungin tulopohjaan nähden kestäväällä tavalla	Sitoutuminen talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteisiin. Tasapainottamisohjelman jalkauttaminen ja kulurakenteen kriittinen läpikäynti. Taseessa on ylijäämää vuoden 2030 lopussa ja kaupungin lainanhoitokyky säilyi hyvällä tasolla. Kustannustason sopeutuminen tulotasoon toteutuu v. 2026 lukien. Tasapainottamisohjelman päivittäminen.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimielin: Suonenjoen kaupunki yhteensä

Tilitunnus: 002 Suonenjoen kaupunki

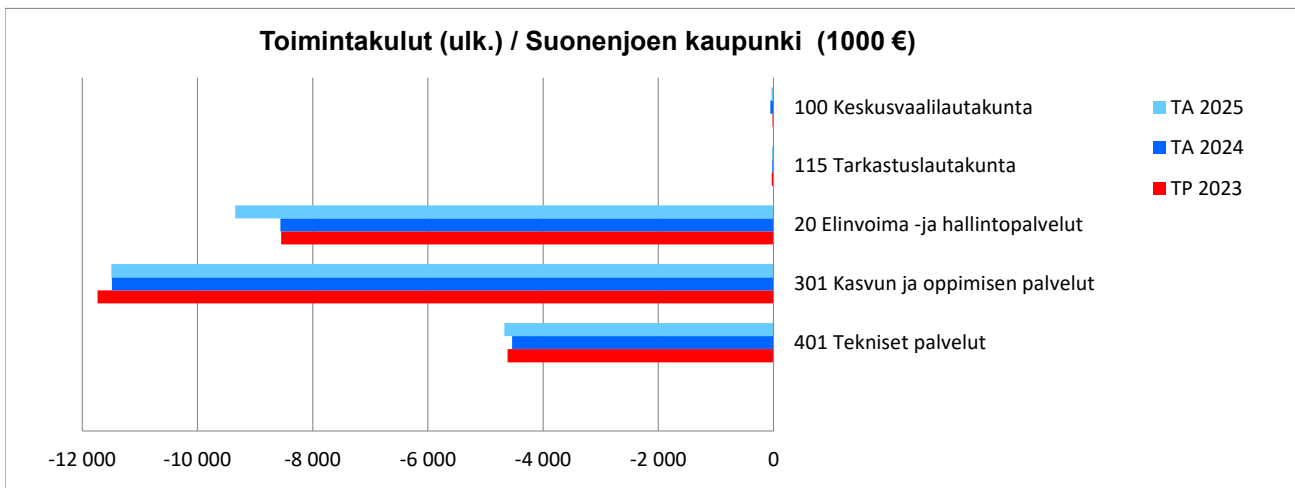
Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	6 007 345	5 546 500	5 736 400	189 900	3,4 %
Valmistus omaan käyttöön	89 604	57 000	57 000	0	0,0 %
Toimintamenot	-24 947 039	-24 661 800	-25 570 900	-909 100	3,7 %
Toimintakate	-18 850 090	-19 058 300	-19 777 500	-719 200	3,8 %
Suunnitelmapoistot	-2 860 497	-2 400 000	-2 400 000	0	0,0 %
Vyörytykset	0	0	0	0	
Netto	-21 710 587	-21 458 300	-22 177 500	-719 200	3,4 %

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtävä, vastuuyksikkö tai menolajikohtaisesti myöntämä euro-määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtävä, vastuuyksikkö tai tulolajikohtaisesti asettama sitova tulotavoite.

Talousarvion määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia bruttomääräisinä. Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna.

Talousarvioon varatut määrärahat ja toiminnalliset tavoitteet ovat toimialatasoisesti sitovia valtuustoon.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimielin: Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Keskusvaalilautakunnan sihteeri ja puheenjohtaja
Sitovuus: Valtuusto

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	13 404	25 000	0	-25 000	-100,0
Toimintamenot	-17 258	-53 000	-35 000	18 000	-34,0
Toimintakate	-3 854	-28 000	-35 000	-7 000	25,0
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	
Vyörytykset	0	0	0	0	
Netto	-3 854	-28 000	-35 000	-7 000	25,0

Vaalilain 13 pykälän mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta.

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Kunnallisia vaaliviranomaisia ovat kuntien keskusvaalilautakunnat, vaalipäivän äänestyksestä vaalipaikoilla huolehtivat vaalilautakunnat, ennakköäänestyksen toimittamisesta laitoksissa huolehtivat vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakköäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat.

Vaalilain 181 pykälän mukaan kunta vastaa

- keskusvaalilautakunnan menoista
- vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista ja
- ennakköäänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista.

Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentin vaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vuonna 2025 järjestetään sekä kunta- että aluevaalit. Aluevaalit ja kuntavaalit järjestetään samanaikaisesti sunnuntaina 13.4.2025. Ennakköäänestys toteutetaan 2.–8.4.2025

Kysyntä -ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a
Eduskuntavaaleissa 2023	Äänestäneet suonenjokelaiset	3 612	2000		
Europarlamenttivaaleissa 2024			3500		
Presidentinvaaleissa 2024		3 388		3480	92 2,7 %
Kuntavaaleissa 2021		2 499		2900	401 16,0 %
Aluevaalit 2022					

Kysyntä -ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a
Eduskuntavaaleissa 2019	Äänestysprosentti	62,1			
Europarlamenttivaaleissa 2024			40,0		
Presidentinvaaleissa 2024			60,0		
Kuntavaaleissa 2021		56,2		60,0	3,8 6,8 %
Aluevaalit 2022		43,1		50,0	6,9 16,0 %

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimielin:

Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilö:

Tarkastuslautakunta / puheenjohtaja / Tilintarkastaja

Sitovuus:

Valtuusto

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	-30 891	-20 000	-24 000	-4 000	20,0
Toimintakate	-30 891	-20 000	-24 000	-4 000	20,0
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	
Vyörytykset	0	-300	-300	0	0,0
Netto	-30 891	-20 300	-24 300	-4 000	19,7

Vastuutilintarkastusyhteisö

Kaupunginvaltuuston valitsemaan tarkastuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Kuntalain mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Kaupunginvaltuusto on valinnut kaupungin tilintarkastusyhteisöksi Itä-Suomen tilintarkastus Oy:n vuosiksi 2023-2025. Sopimus sisältää optiomahdollisuuden vuosille 2026-2027. Tilintarkastuspalveluja hankitaan vuosittain enintään 15-18 päivää ja lautakunnan kokouksia arvioidaan olevan tarjouksen mukaisesti kuusi (6) vuodessa. Vuodelle 2025 tarkastuspäiviä hankitaan noin 17 ja lautakunta arvioi kokontuvansa yhdeksän (9) kertaa.

Tarkastuspalvelujen hankinta on mitoitettu siten, että tilintarkastaja toimii myös tarkastuslautakunnan asioiden valmistelijana ja pöytäkirjanpitäjänä.

Kaupungin konserniohje edellyttää, että konserniin kuuluvan tytäryhteisön on valittava tilintarkastajaksi kaupungin tilintarkastajaksi valitun JHTT-yhteisön palveluksessa oleva tilintarkastaja tai sellaisen yhteisön tarkastaja, jolla on yhteistyösopimus kaupungin tilintarkastusyhteisön kanssa.

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnalla on neljä päätehtävää. Tarkastuslautakunnalla on vastuu:

- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- valmistella valtuustolle päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- huolehtia kaupungin ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuus ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Muut lautakunnan tehtävät on kerrottu kuntalain 121 §:ssä.

Keskeiset tarkastustoiminnan painopisteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta määrittää vuotuisissa arviointisuunnitelmissa kunkin vuoden arvioinnin painopistealueet. Arviointisuunnitelmat laaditaan siten, että valtuustokauden aikana kaikki kaupungin toiminnot tulevat arvioinnin kohteeksi. Taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittäviä kohteita arvioidaan useamminkin. Tarkastuslautakunta seuraa myös tilintarkastuksen asianmukaista suorittamista ja saa raportteja tilintarkastuksen toteutumisesta ja tarkastushavainnoista ennalta laadittuun suunnitelmaan pohjautuen.

Tarkastuslautakunta antaa vuosittain arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tilintarkastuskertomuksen valtuustolle toukokuun loppuun mennessä.

Kysyntä -ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Kunnan pysyvät toimielimet	lkm	8	8	8	0	0,0 %
Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt	lkm	8	8	8	0	0,0 %
Tytäryhteisöt	lkm	4	4	4	0	0,0 %
Toiminnan laillisuuden turvaaminen ja julkinen luotettavuus. Kirjanpidon oikeellisuuden varmistaminen.	Tarkastuspäivät / vuosi		18	17	-1	-5,6 %
Lautakunnan kokoukset	Kokoontumiskerrat	11	9	9	0	0,0 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: 20 Elinvoima- ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö(t): Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
 Sitovuus: Valtuusto

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	1 516 787	1 167 200	1 236 100	68 900	5,9 %
Toimintamenot	-8 547 500	-8 556 200	-9 346 900	-790 700	9,2 %
Toimintakate	-7 030 713	-7 389 000	-8 110 800	-721 800	9,8 %
Suunnitelmapoistot	-201 018	-163 600	-163 600	0	0,0 %
Vyörytykset	0	0	0	0	#JAKO/0!
Netto	-25 060 242	-7 552 600	-8 274 400	-721 800	9,6 %

Toiminta-ajatus

Aktivoimme suonenjokelaisia oman elinympäristönsä ja kaupungin kehittämiseen sekä omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen. Parannamme yritysten toimintaedellytyksiä Suonenjoella. Luomme käytännön edellytykset hyvän hallinnon toteuttamiselle. Viestimme Suonenjoen vahvuuksista.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Tähän kuvataan tiivistä toimialaan kohdentuvat mahdolliset muutokset suunnitelmakauden (-1v. / +1-3v.) aikana. Kuten lainsäädännön mahdolliset muutokset, tulevat uudet tai poistuvat velvoitteet. Kaupungin omat mahdolliset rakenteelliset tai toiminnalliset muutokset:

* Työllisyyspalvelut tulevat osaksi kaupungin palveluita.

* Väestömuutos sekä kuntatalous haastavat palvelurakenteen ja toimipisteiden kriittiseen tarkasteluun. Ollaan avoimia kuntien välisen yhteistyön tiivistämisessä.

* Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, vuorovaikutteisuus ja osallistaminen sekä digitaalisuus vauhdittavat kuntien palvelutuotannon muutosta lähivuosina. Älykkään sopeutumisen hyväksyminen osaksi palvelutasopäätöksiä korostuu

* Lainsäädännön tuomat vaateet sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä tietosuojaan / -turvaan.

* Kotoutumisen lainsäädännön muutos vuoden 2025 alusta alkaen tuo kunnille lisävastuita.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Positiivisten mielikuvien vahvistaminen Suonenjoesta	Tunnettavuus, saatu palaute, asiakastytyväisyys, some-reagoinnit	Markkinoinnissa painopisteenä on vetovoimaviestintä
		Kuntalaisten osallisuutta lisäävät kuntalaistilaisuudet
Seudullisen yhteistyön tiivistäminen	Yrittäjättilaisuudet, käynnistyneet yhteistyöhankkeet	SavoGrow -alueen yhteistyötilaisuudet ja hankkeet
		Kuopion kaupunkiseudun (MAL-alue) aktiivinen ja vuorovaikutteinen työskentely

Aktiivinen ja hyvinvoiva suonenjokelainen	Hyte-mittarit, vapaa-aikapalveluiden saavutettavuus ja käyttöaste	Omaehtoiseen toimintaan kannustaminen
		Hyvinvointikertomuksen ja osallisuussuunnitelman aktiivinen toteuttaminen
Tuotantotavoitteet:		
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Työyhteisökyselyt	Joustavan ja avoimen työskentelykulttuurin edistäminen
		Johtamisosaamisen vahvistaminen. Erityisesti lähijohtamistaitojen kehittäminen ja osaamisen johtamisen toimintamallin käyttöönotto osana kehityskeskusteluita.
Toimivat henkilöstöä ja esihenkilöitä tukevat sisäiset palvelut	Sisäiset palvelut toteutetaan laadukkaasti ja tehokkaasti	HR-, taloushallinnon ja sihteeripalveluiden prosesseja kehitetään käyttäjäystävällisemmäksi. Sisäinen palvelu on yhtä hyvää kuin ulkoinen asiakaspalvelu.
		Laaditaan puhtaanapidon palvelukuvaukset ja mitoitukset

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: 20 Elinvoima- ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö(t): Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan päällikkö
 palvelualue: 30 Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelut
 Sitovuus: Kaupunginhallitus

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	1 406 597	1 067 200	1 146 500	79 300	7,4 %
Toimintamenot	-4 697 250	-4 848 200	-5 444 000	-595 800	12,3 %
Toimintakate	-3 290 652	-3 781 000	-4 297 500	-516 500	13,7 %
Suunnitelmapoistot	-132 283	-68 100	-68 100	0	0,0 %
Vyörytykset	0			0	#JAKO/O!
Netto	-2 535 882	-3 849 100	-4 365 600	-516 500	13,4 %

Toiminta-ajatus

Hyvinvointipalveluihin kuuluvat työllisyyden, kotoutumisen edistämisen, asumisen, ennaltaehkäisevä päihde- ja mielenterveystyön, sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden koordinoimien palvelut. Palveluihin kuuluvat myös vaikuttajatoimielimet vammais- ja vanhusneuvosto, sekä nuorisovaltuusto. Hyvinvointipalveluissa tarjotaan kuntalaisille hyvinvointia tukevia neuvonta-, ohjaus- ja ennaltaehkäiseviä palveluita. Palvelut vastaavat kaupunkitasoisen hyvinvointia ja osallisuutta tukevan toiminnan suunnittelemisesta ja kehittämisestä, yhteistyöstä hyvinvoinnin toimijoiden kanssa sekä hyvinvoinnin tilan seuraamisesta ja raportoinnista kaupunginvaltuustolle.

Vapaa-ajan palvelualueeseen kuuluvat vapaa-aikapalveluista kansalaisopisto, kirjasto, - kulttuuri, - nuoriso- ja liikuntapalvelut. Palvelualue on merkittävä osa kaupungin vetovoimaisuutta ja imagon rakentamista sekä suonenjokelaisten arjen hyvinvointia. Hyvinvoinnin- ja vapaa-ajan palvelualue edistää hyvinvointia, osallisuutta ja aktiivisen kansalaisuuden toteutumista yhdessä eri toimijoiden kanssa, aktivoi suonenjokelaisia oman elinympäristönsä ja kaupungin kehittämiseen sekä omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen.

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto, toimialueensa Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon asukkaille. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutusta ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta, työvoimapolitiikka koulutusta, asukkaita aktivoivaa muuta toimintaa sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Lintharjun Liikuntakeskus edistää osallisuutta ja aktiivisen kansalaisuuden toteutumista yhdessä eri toimijoiden kanssa, aktivoi suonenjokelaisia omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen. Liikuntakeskus on merkittävä osa kaupungin vetovoimaisuutta ja imagon rakentamista sekä suonenjokelaisten arjen hyvinvointia.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

		Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:			
Aktiivinen ja hyvinvoiva suonenjokelainen	Toimintatavat käytössä (K/E)	Maahanmuuttaneiden ohjaus ja neuvonta sujuvan kotoutumisen edistämiseksi.	
		Yhteisöllinen toiminta yksinäisyyden ehkäisemiseksi sekä viihtyvyyden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.	
		Työnhakijoiden yksilöllinen ohjaus yhteistyössä työvoimaviranomaisen kanssa sujuvan työllistymisen edistämiseksi.	
		Parannetaan kulttuuripalveluiden saavutettavuutta Kaiku-kortin ja taidetunnin avulla.	
		Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palveluiden yksiköt tekevät yhteistyötä asiakkaiden ohjauksessa ja palveluiden markkinoinnissa.	
		Vapaa-ajan palvelut ovat kaikille saavutettavat ja esteettömät.	
Tuotantotavoitteet:			
Vaikuttavat prosessit ja toimintatavat	Toimintamallit käytössä (K/E) TE-palveluiden toteutumisen rakenne tiedossa (K/E)	Luodaan ja ylläpidetään vaikuttavia yhteistyön toimintamalleja työvoimaviranomaisen kanssa.	
		Vahvistetaan vammais- ja vanhusneuvoston sekä nuorisovaltuuston mahdollisuutta osallistua päätöksenteon valmisteluun	
		Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palveluiden yhteistyö on sujuvaa ja kehittyä kuntalaisten tarpeiden mukaan.	

Palvelusuunnitelma

Hyvinvoinnin tiimi tuottaa työllisyyden, kotouttamisen, asumisen, ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön, osallisuuden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut. Hyvinvointitiimissä panostetaan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti varhaisen tuen palveluihin. Kotouttamisessa henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta kiinnittää maahanmuuttajat kaupunkiin ja nopeuttaa heidän työllistymistään. Asumisneuvonnalla ehkäistään häättöjä ja vaikutetaan asuinympäristön rauhallisuuteen. Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen koordinoivat kaupungin toimialoilla toteutettavaa ehkäisevää ja terveyttä edistävää työtä. Osallisuutta edistetään järjestöjen kanssa tehtävällä säännöllisellä yhteistyöllä. Vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston toimintaa kehitetään osallistamalla heitä vahvemmin kaupungin päätöksentekoon. Palveluita tuodaan lähelle kuntalaisia yhteisöllisillä tapahtumilla.

Työllisyyden viranomaispalvelut järjestetään yhtetoimintasopimuksen mukaisesti Kuopion kaupungin kanssa. Viranomaispalveluja täydennetään omilla työllisyyspalveluilla, jotka nivoutuvat sujuvaksi osaksi vaikuttavaa yhteistä asiakkaan palveluprosessia. Työllisyyspalvelu tekee laaja-alaista yhteistyötä esim. yritysten, oppilaitosten, viranomaisten, kolmannen sektorin ja erilaisten työllisyshankkeiden kanssa. Annamme henkilökohtaista ohjausta mm. työnhakuun, ammatinvalintaan, koulutukseen sekä työ- ja toimintakyvyn arviointiin liittyen. Pitkäaikaistyöttömien ohjauksessa on keskeistä asiakkaan aktivoiminen ja työllistämistä tukeviin palveluihin ohjaaminen. Hyvinvointisuunnitelman mukaisena toimintana vahvistamme työkyvyn arviointiin liittyviä palveluita ja nuorten työllistymisen edellytyksiä.

Nuoriso-, kulttuuri-, kirjastopalveluissa ja Sisä-Savon kansalaisopistossa tuotetaan kuntalaisille omaehtoisen toiminnan ja harrastamisen sekä oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuksia. Palvelut tarjoavat lisäksi sosiaalisen toiminnan tilaa kuntalaisille. Hyvinvointisuunnitelman mukaista omaehtoista toimintaa tuetaan järjestöjen- ja seurojen vapaa-aika -avustuksilla. Kaupunki tarjoaa kaikille kuntalaisille mahdollisuuksia taiteen ja kulttuurin elämyksiin ja harrastamiseen sekä tukee omaehtoisen kulttuuritoiminnan järjestämistä. Kulttuuritoiminnassa kehitetään esteettömyyttä ja kulttuurin saavutettavuutta mm. Kaiku-kortin kautta. Harrastamisen virtaa Suonenjoella -hankkeessa mahdollistetaan lapsille ja nuorille taiteen harrastaminen. Taiteen perusopetusta tarjotaan konservatorion ja Sisä-Savon kansalaisopiston kautta.

Nuorisotyössä kehitetään hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin vastaavia palveluita nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. Yhteistyössä verkoston kanssa luodaan Ohjaamo-palvelua, jossa alle 30v. asiakas saa tarvitsemansa tuen yhdestä paikasta. Erityisnuorisotyö ja etsivä nuorisotyö järjestävät tukea tarvitseville nuorille ryhmä- ja yksilöohjausta.

Lintharjun Liikuntakeskus tuottaa sekä omatoimisen liikkumisen mahdollisuuksia että ohjattua ryhmäliikuntaa liikuntapalveluiden ja muiden palveluiden tuottajien tuottamana.

Liikuntapalvelut järjestävät hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin vastaavaa ryhmäliikuntaa, hyvinvointivalmennusta, soveltavaa liikuntaa, liikuntaneuvontaa sekä lasten ja nuorten liikuntaa tukevia perheliikuntaa ja Harrastamisen virtaa Suonenjoella -hankkeen liikuntakerhoja. Seniorikortti vakiinnutetaan tukemaan ikäihmisten liikuntaa.

Liikuntapalveluissa toteutettavassa liikuntaneuvonnassa ja hyvinvointivalmennuksessa motivoidaan liikkumaan itselleen mieltäisällä tavalla, omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäen sekä kannustetaan tekemään oman hyvinvoinnin kannalta viisaita ratkaisuja. Näihin palveluihin ohjataan asiakkaita aktiivisesti hyvinvoinnin muista palveluista kuten kotoutumis- ja työllisyyspalveluista. Liikuntakeskuksen markkinointia ja matkailuinfon viestintää kehitetään.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Erasmus+ -akkreditointi yhteistyössä lähialueen opistojen kanssa. Määräraha liikkuvuuksiin Euroopassa sisältyy Sisä-Savon kansalaisopiston talousarvioon.

Suomen harrastamisen mallin toteuttaminen 40.500 € lukuvuodelle 2025-2026. Kulttuuriavustukset 5.000 €, nuorisovastukset 1.000 €, liikunta-avustukset 20.000 €. Etsivä nuorisotyö 25.000 €. Lasten ja nuorten kesäharrastamiseen 2.500 €. Määrärahavaraukset kuntalain 410/2015 mukaisten Nuorisovaltuuston, Vanhusneuvoston ja Vammaisneuvoston toimintaan yhteensä 10.500 €.

Työllistämishankkeiden kuntaosuuksiin varataan 8.000 €, kotoutumisen lisätukeen ja maahanmuuttaneiden työllistymiseen varataan 30 000€. Nuorten kesätyöseteleihin ja yrityksille suunnattuun työllisyysseteliin yhteensä 10 000€. □

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Terveystiedon edistämisen aktiivisuus (TEAviisarin yhteispisteet).	pistettä	61	70	70	-	0,0 %
Työllisyys 31.12.	Työttömyysprosentti	10,70 %	< 7,00 %	<8%	+ 1%-yks.	0,0
Työllisyyspalveluiden asiakasmäärä	asiakkaiden lkm			80		
Työmarkkinatuen kuntaosuus	€	273 000	310 000	600 000	290 000	93,5
Yhteisöllisten tapahtumien kävijämäärä	kävijöiden lkm			500		
Kotoutumisen palveluiden asiakasmäärä	asiakkaiden lkm			80		
Kirjaston kävijämäärä	kävijöiden lkm	34 820	70 000	70 000	-	0,0 %
Kulttuuripalveluiden kävijämäärä	kävijöiden lkm	5 996	5 500	5 500	-	0,0 %
Nuorisopalveluiden kävijämäärä	kävijöiden lkm	3 153	3 500	3 500	-	0,0 %
Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	asiakkaiden lkm	23	35	35	-	0,0 %
Uimahallin kävijämäärä	kävijöiden lkm	55 842	75 000	75 000	-	0,0 %
Kuntosalin kävijämäärä	kävijöiden lkm	41 244	40 000	40 000	0	0,0 %
Liikuntasaliin myytyjen ulkopuolisten tapahtumien määrä	tapahtumaa kpl	37	40	40		
Liikuntakeskuksen tilojen käyttöaste	prosenttia %	76 %	75 %	75 %	+/- 0 %y.	0,0 %
Seniorikortin käyttäjät	käyttäjien lkm			50		
Liikuntaneuvontaan osallistuvat	asiakkaiden lkm			60		
Hyvinvointineuvontaan osallistuvat	asiakkaiden lkm			30		

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: 20 Elinvoima- ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö(t): Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
 Palvelualue: 40 Konserni- ja tukipalvelut
 Sitovuus: Kaupunginhallitus

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	110 189	100 000	89 600	-10 400	-10,4 %
Toimintamenot	-3 850 250	-3 708 000	-3 902 900	-194 900	5,3 %
Toimintakate	-3 740 061	-3 608 000	-3 813 300	-205 300	5,7 %
Suunnitelmapoistot	-68 736	-95 500	-95 500	0	0,0 %
Vyörytykset				0	#JAKO/0!
Netto	-3 808 796	-3 703 500	-3 908 800	-205 300	5,5 %

Toiminta-ajatus

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Se päättää, mitä toimielimiä kaupungissa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken.

Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää asukkaiden yhteisistä asioista. Päätösvalta kuuluu valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt toimivaltaansa muille viranomaisille vahvistamallaan hallintosäännöllä. Valtuuston tehtäviin kuuluu päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä sekä talousarviosta ja taloussuunnitelmasta.

Valtuuston tehtävät on määritelty kuntalain 14 §:ssä. Näitä tehtäviä se ei voi siirtää muiden päätettäväksi.

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa ja vastaa seuraavista kuntalaissa säädetyistä tehtävistä:

1. vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta
 2. vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta
 3. valvoo kaupungin etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa
 4. edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta
 5. vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta
 6. vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta
 7. huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä
- Tämän lisäksi kaupunginhallitus vastaa sille hallintosäännöllä määrätyistä tehtävistä.

Elinvoimapalveluiden tehtävänä on parantaa yritysten toimintaedellytyksiä kaupungissa. Elinkeinoelämän edistämistoimenpiteinä tarjotaan aloittaville yrityksille perustamisneuvontaa sekä kehitetään toimivien yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä sekä edistetään uusien yritysten syntymistä ja muuttamista alueelle. Suonenjoen kaupungin elinkeinotoimen palvelut tuottaa vuonna 2025 Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, joka perustettiin vuoden 2015 alusta yhdessä Keitelelen, Pielaveden, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kuntien kanssa jatkamaan Sisä-Savon seutuyhtymän toimintaa. Suonenjoen kaupungilla on elinkeinoasiamies, jonka palvelut ostetaan Kehitysyhtiö SavoGrowlta. Palveluun kuuluu mm. toimialavapaata ja maksutonta neuvontaa yritystoimintaa suunnitteleville ja aloittaville henkilöille sekä yritystoimintaansa kehittäville toimiville yrityksille. Elinkeinoasiamies on usein kunnan yrityspalveluiden ensimmäinen yhteydenottopiste. Palveluun kuuluu myös TE-toimistojen starttilausuntojen kirjoittamiset aloittaville yrityksille. Futurian tilojen varaus- ja markkinointipalvelu ostetaan myös kehitysyhtiö SavoGrowlta.

SavoGrown alueella on solmittu sopimukset Yritys-Suomi sekä Uusyrityskeskus palvelukokonaisuudesta. Sopimusten tarkoituksena on parantaa ja tehostaa keskeisten alueen yritys- ja elinkeinotoiminnan palveluorganisaatioiden yhteistyötä yritysten perustamisessa, kehittämisessä ja sijoittumisessa seudulle sekä näihin liittyvää osaamisen kehittämistä, viestintää ja markkinointia. Suonenjoen elinkeinoasiamies vastaa Uusyrityskeskuksen aloittavien yritysten neuvontaprosessista yhtiön alueella. Itse neuvontatyön tekee kunkin kunnan nimetty elinkeinoasiamies. Maakunnallisiin ja alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin osallistutaan kehittämissyhtiön kautta. EU-rakennerahastojen nykyinen ohjelmakausi on päättymässä. Ohjelmakauden hanketoimintaa ohjaa kuntien ja elinkeinoyhtiön strategiat. Uuden ohjelmakauden valmistelut ovat käynnissä.

SavoGrow tuottaa omistajakuntiensa kunnalliset elinkeino- ja kehittämisspalvelut. Alueen kärkitoimialoina ovat elintarvike- ja marjaosaaminen, palvelut sisältäen matkailun sekä puu- ja metalliteollisuus. Elintarvikekehityksessä ja marjaosaamisessa palvelut ovat valtakunnallisia. Nousevina aloina ovat mm. biotalous ja eri sisällöntuotantoalat. Kehittämishankkeissa tehdään tiivistä yhteistyötä muiden elinkeinotoimijoiden kanssa. Työhön osallistuvat kehitysyhtiön vakinaisten toimihenkilöiden lisäksi kehittämisshankkeiden henkilöt. SavoGrown kuntaosuus vuodelle 2025 on 262.000 euroa (vuonna 2024: 262.000 euroa).

Hallinto- ja tukipalvelut huolehtii kaupunginhallituksen alaisena kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, talous- ja henkilöstöhallinnosta, tiedonhallinnan ohjaamisesta ja prosesseista, tietosuojasta ja tietoturvasta sekä kaupungin ICT-palveluista. Hallinto- ja talouspalveluiden tehtäväkenttään kuuluvat lisäksi kaupungin keskusarkiston hoito, viestintä ja markkinointi. Hallinto- ja talouspalvelut palvelee kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kaupungin omaa henkilöstöä. Kaupungin henkilöstöasioita hoidetaan kaupungin strategian tavoitteiden suuntaisesti avoimuutta lisäten. Keskitetty henkilöstöhallinto hoitaa kaupungin työsuojelun, työhyvinvoinnin ja henkilöstön kehittämisen koordinoinnin sekä pääluottamusmiesten korvaukset. Kaupunginhallituksen alaisena toimii henkilöstöjojaos 1.6.2017 alkaen. Palkka- ja taloushallinnon palvelut tuottaa Monetra Oy.

Puhtaanapitopalveluiden tehtävänä on huolehtia erilaisten tilojen puhtaudesta ja viihtyvyydestä yhteistyössä eri kiinteistön käyttäjien kanssa. Toiminnassa huomioidaan ympäristöystävällisyys ja alan työturvallisuus ja työergonomia-asiat, joilla tuetaan työntekijöiden ja työympäristön hyvinvointia. **Ruokapalveluiden** tuottaminen on siirretty 1.1.2023 alkaen Servica Oy:lle.

Kuopion ympäristö- ja rakennuslautakunta hoitaa Suonenjoen rakentamisen ja ympäristönsuojelun lupa-, valvonta ja neuvontatehtävät, ympäristön tilan seurannan sekä maa-aineslain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät.

Sydän-Savon maaseutupalvelut, jonka isäntäkuntana toimii Siilinjärvi, kehittää alueen maaseudun palveluja, yritteliäisyyttä ja elinvoimaa. Yhteistoimintasopimuksella kunnat ovat sopineet maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annetun lain (210/2010) mukaisten tehtävien, maaseutuelinkeinojen ja maaseudun toimintaympäristön kehittämistehtävien sekä kuntien muiden maaseututoimen hallinto- ja kehittämistehtävien hoidosta. Suonenjoen kaupunki ostaa yhteistoiminta-alueelta työpanosta 1,1 henkilötyövuoden verran. Viranomaistehtävien hoitoon arvioitu työpanos on 0,5 htv., maaseudun kehittämiseen 0,3 htv. ja yritysneuvontaan 0,3 htv. Maatalouslomittajien eläkemenoperusteiset maksut kohdennetaan bruttokirjauksella maaseututoimen kustannuspaikalle. Kaupunki laskuttaa maksamansa osuuden lomituspalvelujentuottajalta.

Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palvelujen isäntäkuntana toimii Tervon kunta. Sopimuskunnat ovat antaneet isäntäkunnalle hoidettavaksi terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä määritellyt, lääkelain 54a ja 52 c §:ssä sekä eläinsuojelulain (247/1996) 15 §:ssä kunnalle määrätyt tehtävät. Kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivinen ja hyvinvoiva suonenjokelainen	Toimivat www-sivut käytössä (K/E) Palveluiden hyvä ja riittävä saavutettavuus (K/E)	Kaupungin palveluista saa tietoa kätevästi ja palvelut ovat helposti saavutettavia
Tuotantotavoitteet:		
Tavoittava vetovoimaviestintä	Some-julkaisujen ja kampanjoiden tavoitavuus	Kaupungin vahvuuksista ja vetovoimatekijöistä viestiminen
Alueelliset palvelut järjestetään kustannustehokkaasti	Henkilöstökulujen kehitys	Joustavan työskentelykulttuurin kehittäminen. Joustavammat työkuvat.
Olemassa olevien ja uusien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen	Yritysten liikevaihto, uusien yritysten lkm	Savogrown palvelu on aktiivista ja tunnettua suonenjokelaisten yritysten keskuudessa
		Kaupunki toimii aktiivisena kumppanina yritysten kanssa
Vaikuttavat prosessit ja toimintatavat	Uusia automatiikkaa lisääviä järjestelmäominaisuuksia otettu käyttöön (K/E) Tiedonhallinnan prosessi kuvattu ja jalkautettu (K/E) Varautumisen toimintatapoja vahvistettu (K/E)	Taloushallinnon automatisointia edistävät toimenpiteet
		Tiedonhallintaan liittyvien prosessien selkeyttäminen ja tehostaminen
		Varautumisen ja turvallisuuden prosessien vahvistaminen

Palvelusuunnitelma

Kehitetään kaupungin tuki- ja konsernipalveluiden toimintaa kaupungin strategia, hyvinvointisuunnitelman ja osallisuussuunnitelman sekä viestinnän linjausten pohjalta. Varmistetaan varautumisen ja turvallisuuden prosessien resurssit ja toimintaprosessit. Varmistetaan kaupungin vetovoimaisuutta työnantajana. Tukipalveluissa kehitetään palveluiden tehokkuutta ja jatketaan sähköisten palveluiden, tiedonhallinnan sekä tietoturvan parantamista. Toteutetaan kuntayhteistyön kriittinen tarkastelu ja päätös jakamisesta.

SavoGrow alueen kuntien kesken tehdään yhteistyötä kunnallisten palveluiden yhteiskehittämisessä, aluemarkkinoinnissa, edunvalvonnassa ja ennakointityössä. Aluekehitystyön tavoitteena on alueen markkinointi, kuntien auttaminen tiiviimpään yhteistyöhön sekä rahoituksen kanavointi aluekehittämiseen ja kokeiluihin.

Maaseudun kehittämissyhdystys Mansikka ry toteuttaa Leader-ohjelmaa 2023-2027. Ohjelman toiminta-alueena on Suonenjoen kaupunki, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kunnat sekä kaava-alueen ulkopuolinen osa Varkauden kaupungista. Ohjelman kuntaosuus on jaettu toiminta-alueen kuntien kesken asukaslukujen suhteessa. Suonenjoen kaupungin osuus vuodelle 2025 on 25.000 euroa (vuonna 2024: 23.000 euroa). Uuden ohjelmakauden valmistelu ja Mansikka ry:n strategia työ on valmistunut.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyy kaupunginjohtajan palkkaus sekä muut kaupunginhallituksen toiminta suhdetoiminta ja edustaminen. Kaupungin suhdetoimintaan ja edustukseen varatun määrärahan käytöstä päättää kaupunginjohtaja. Toimialat eivät saa käyttää edustusmenoihin omia määrärahojaan.

Konsulttoivat asiantuntijapalvelut 20.000 euroa v. 2025.

Elinkeinoja tukevat avustukset 30.000 euroa v. 2025.

Kiinteistöveroselvityksen jatkamiseen varataan 45.000 euroa vuodelle 2025.

Hyvällä-mielellä Pohjois-Savo hanke 6.350 euroa vuodelle 2025

Kuopion kaupunkiseudun (MAL) yhteistoimintaosuus vuodelle 2025 on 7.000 euroa.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Kaupunginvaltuusto	Kokoontumiskerrat	6	7	6	-1,0	-14,3 %
	Pöytäkirjapykälät	74	70	90	20,0	28,6 %
Kaupunginhallitus	Kokoontumiskerrat	18	18	18	0,0	0,0 %
	Pöytäkirjapykälät	290	255	300	45	17,6 %
Elinkeinotoiminnan kehittyminen ja työllisyyden parantaminen	Perustetut uudet yritykset	17	15	10	-5	-33,3
	joista useamman kuin yhden henkilön työllistävät yritykset	2	4	2	-2	-50,0
	Kontaktoidut yritykset / kpl	398	220	400	180	81,8
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	Vakituinen henkilöstö	226	250	250	0	0,0 %
	Määräaikainen henkilöstö	61	100	70	- 30	-30,0 %
Hallinto- ja talouspalvelujen määrärahoihin sisältyvät yhteistoimintaosuudet *	Yhteistoimintaosuudet €	172 360 €	159 000 €	159 000 €	- €	0,0 %
Kaupunginhallituksen avustukset yhteisöille **	Avustukset €	44 253 €	67 000 €	73 000 €	6 000 €	-100,0 %
Kysyntä- ja laajuustiedot:	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Rakennusvalvonta						
Rakennusluvat	kpl	25	20	5	-15	-75,0 %
Ympäristönsuojelu					0	
Ympäristöluvat	kpl	3	2	2	0	0,0 %
Katselmukset ja tarkastukset	kpl	85	30	30	0	0,0 %
Maa-ainesluvat	kpl	1	1	1	0	0,0 %
					0	
Maaseututoimi					0	
Peltoala tukihakemuksissa	Ha	4 254	4 400	4 300	-100	-2,3 %
Tilaluku tukihakemuksissa	Kpl	109	120	105	-15	-12,5 %
Maataloustuki	€	2 769 783	3 200 000	2 800 000	-400000	-12,5 %

* Yhteistoimintaosuudet, erittely	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Pohjois-Savon liiton jäsenmaksu	58 824	59 000	59 000	0	0,0
Pohjois-Savon kehittämisrahaston maksuosuus	7 718	6 500	6 500	0	0,0
Suomen Kuntaliiton jäsenmaksu	15 046	16 000	16 000	0	0,0
Kunnan osuus verotuskustannuksista valtiolle	70 001	70 000	75 000	5 000	7,1
Muut yhteistoimintaosuudet	20 771	7 500	2 500	-5 000	-66,7
Yhteensä	172 360	159 000	159 000	0	0,0

** Avustusten erittely	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
<u>Avustukset yhteisöille:</u>	0	67 000	73 000	6 000	9,0
<i>erillisellä päätöksellä.</i>		30 000		-30 000	-100,0
<i>Suonenjoen Mansikkakarnevaalit ry:n toiminta-avustus</i>		25 000		-25 000	-100,0
<i>Hakemuksen perusteella jaettavat avustukset</i>		12 000	73 000	61 000	508,3
<u>Muut avustukset:</u>					
<i>Urheilijoiden palkitseminen</i>	0	3 000	3 000	0	0,0
Yhteensä	0	70 000	76 000	6 000	8,6

Alueellisen yhteistoiminnan palvelut, toimintakate	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
1611 Pelastustoimi	0	0	0	0	#JAKO/0!
1613 Rakennustarkastus	-161	-21 000	-62 000	-41 000	195,2 %
1614 Ympäristönsuojelu	-46 323	-45 000	-51 000	-6 000	13,3 %
1615 Maaseututoimi	-55 314	-67 000	-60 000	7 000	-10,4 %
1616 Hankintatoimi	0	0	0	0	#JAKO/0!
1616+ Yhdyspintojen tehtävät	-27 090	0	0	0	#JAKO/0!
1617 Ympäristöterveydenhuolto	-136 953	-140 000	-165 000	-25 000	17,9 %
1618 Eläinlääkintähuolto	-405 570	-370 000	-400 000	-30 000	8,1 %
Yhteensä	-671 410	-643 000	-738 000	-95 000	14,8 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Vastuhenkilö(t): Kasvun ja oppimisen johtaja

Sitovuus: Valtuusto

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	845 156	785 700	856 800	71 100	9,0 %
Toimintamenot	-11 733 920	-11 487 900	-11 494 100	-6 200	0,1 %
Toimintakate	-10 888 765	-10 702 200	-10 637 300	64 900	-0,6 %
Suunnitelmapoistot	-620 939	-630 200	0	630 200	-100,0 %
Vyörytykset	0	0	0	0	#JAKO/O!
Netto	-11 509 703	-11 332 400	-10 637 300	695 100	-6,1 %

Toiminta-ajatus

Koulutuspalveluiden tehtävänä on tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, iltapäivätoiminnan, TUVA-koulutuksen ja lukion palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Keskeisenä tavoitteena on edistää lasten ja nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Varhaiskasvatuslain mukaisen inklusion toteuttamisen vahvistaminen. Oppimisen tuen selkeyttäminen ja tuen jatkumon yhtenäistäminen varhaiskasvatuksesta lukiokoulutukseen asti. Perusopetuksen oppimisen tuen uudistukseen ja lakimuutokseen valmistautuminen. Tutkintoon valmentavan koulutuksen kehittäminen. Kansainvälisten opiskelijoiden opintojen ja kotoutumisen tukeminen.

Yhteistyö rakenteiden vahvistaminen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Digitaalisten oppimisympäristöjen jatkuva kehittäminen ja hyödyntäminen opetuksessa. Monipaikkaisen, etäyhteyksiä hyödyntävän yhteisopettajuuden kehittäminen paikallisesti ja yhteistyössä verkostokuntien kanssa. Henkilöstön koulutusmahdollisuuksien lisääminen ja osaamisen tukeminen OKKU-hankkeen ja kehittäjäopettajien avulla.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivisen ja osallistuvan lapsen ja nuoren hyvinvoinnin lisääminen.	Hyvinvointi- sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt. Koulun ja HSM:n kerhotoiminnan osallistumisaste. Kouluterveyskyselyn tulokset.	Yhteisöllisen oppilashuollon toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet.
Tuotantotavoitteet:		
Koulutuspalveluiden eri palvelualueiden toiminnan näkyväksi tekeminen erilaisin viestintäkeinoin.	Lehtijuttujen määrä, somekanavien seuraajien määrä, huoltajakyselyt kerran vuodessa.	Erilaisten viestintäkanavien hyväksi käyttäminen viestinnässä ja yhteydenpidossa huoltajien kanssa.

KÄYTTÖTALouden SUUNNITELMA

Toimiala:	Kasvun ja oppimisen palvelut
Vastuhenkilö(t):	Varhaiskasvatusjohtaja
Palvelualue:	319 Varhaiskasvatuksen palvelualue
Sitovuus:	Kasvun ja oppimisen lautakunta

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	281 588	160 600	182 600	-22 000	13,7 %
Toimintamenot	-3 958 515	-3 779 400	-3 828 400	49 000	1,3 %
Toimintakate	-3 676 927	-3 618 800	-3 645 800	27 000	0,7 %
Suunnitelmapoistot	-110 034	-77 000		-77 000	-100,0 %
Vyörytykset				0	#JAKO/0!
Netto	-3 786 961	-3 695 800	-3 645 800	-50 000	-1,4 %

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus ja sen osaava henkilöstö sitoutuvat toiminnallaan edistämään lasten hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä toteuttamaan varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaista tavoitteellista toimintaa valtakunnallisen ohjauksen ja lainsäädännön sekä paikallisesti hyväksyttyjen suunnitelmien mukaisesti.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivisen ja osallistuvan lapsen hyvinvoinnin lisääminen.	Suunnitelmallisen liikunnan lisääminen arjessa. Huoltajakysely.	Liikuntaan innostavan ja sallivan oppimisympäristön kehittäminen. Asiakastytytvyyskysely.
Lasten tunnetaitojen kehittäminen ja tasa-arvoisuuden edistäminen.	Lapsen kohtaamisen menetelmät. Inklusion toteuttaminen. Huoltajakysely.	Positiivisen ja turvallisen, tunteita kunnioittavan oppimisympäristön edistäminen. Tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden huomioiminen
Tuotantotavoitteet:		
Varhaiskasvatuksen toiminnan näkyväksi tekeminen erilaisin viestintäkeinoin.	Huoltajakysely ja some-kanavilla näkyvyys.	Viestien ja muun huoltajille tiedottamisen sisällön kehittäminen.
		Positiivisen näkyvyyden lisääminen monikanavaisesti.

Palvelusuunnitelma

Palvelua toteutetaan Suonenjoen kaupungin omana toimintana kahdessa päiväkodissa ja kuudessa perhepäivähoitokodissa. Perheellä on mahdollisuus valita myös palvelusetelillä toteutettu varhaiskasvatuspalvelu. Mikäli lapsi sijoittuu yksityiseen palveluun, jonka toteuttamiseksi ei käytetä palveluseteliä, voi perhe hakea yksityisen hoidon tukea ja sitä täydentävää kuntalisää KELAn kautta. Palveluverkkoselvityksen mukaista palvelutarjonnan suunnittelua jatketaan vuoden 2025 aikana ja edistetään keskustan alueen korvaavia päiväkotitiloja koskevaa ratkaisua.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Haettu valtion erityisavustusta digitaalisen laadunarviointijärjestelmän Valssin käyttöönoton tukemiseen vuodelle 2025: 25.000€.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsimäärä	lasten lukumäärä laskentapäivinä 20.9. ja 20.1. (oma toiminta ja palvelusetelillä toteutettu)	246	225	218	-7,0	-3,1 %
	esiopetustuntien lukumäärä	4200	3500	3500	0	0,0 %
Nettomenot/lapsi	€/lapsi	15 295 €	14 965 €	16 568 €	1 603 €	10,7 %

KÄYTTÖTALouden SUUNNITELMA

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Vastuuhenkilö(t): Kasvun ja oppimisen johtaja, rehtorit ja koulunjohtajat

Palvelualue: 329 Perusopetuksen palvelualue

Sitovuus: Kasvun ja oppimisen lautakunta

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	485 586	555 100	578 700	-23 600	4,3 %
Toimintamenot	-6 682 688	-6 638 900	-6 445 900	-193 000	-2,9 %
Toimintakate	-6 197 101	-6 083 800	-5 867 200	-216 600	-3,6 %
Suunnitelmapoistot	-483 654	-516 200		-516 200	-100,0 %
Vyörytykset				0	#JAKO/0!
Netto	-6 680 755	-6 600 000	-5 867 200	-732 800	-11,1 %

Toiminta-ajatus

Perusopetuksen henkilöstö edistää yhteistyössä muiden toimijoiden (mm. terveydenhuolto, sosiaalitoimi, nuorisotoimi) kanssa nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja oppimista ja noudattaa paikallisesti hyväksytyjä opetussuunnitelmia (OPS 2016).

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivisen ja osallistuvan nuoren hyvinvoinnin lisääminen ja kiusaamisen vähentäminen.	Hyvinvointi- sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt, kouluruokailukysely, kouluun kiinnittyminen, poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen, havainnointi oppilaiden osallistumisesta ja aktiivisuudesta	Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollon toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Koulukohtainen oppilaskunta- ja kerhotoiminta, yhteiset tapahtumat. Verso-toiminta ja muu kiusaamista ehkäisevä toiminta. Toiminnalliset oppitunnit osana koulun arkea. Liikkuvien välituntien kehittäminen.
Lasten tunnetaitojen kehittäminen.	Hyvinvointikysely, toiminnan seuranta	Tunnetaitojen opettamisen suunnitelma aktiivisena osana kasvatus- ja opetustyötä. Henkilöstön koulutuksella ammattitaidon lisääminen.
Tuotantotavoitteet:		
Kodin ja koulun välisen viestinnän lisääminen.	Huoltajakysely kerran vuodessa, Wilma-viestien saavutettavuuden seuraaminen	Wilma-viestintä ja tapahtumista tiedottaminen aktiivisesti käytössä arjen työvälineenä. Positiivisten asioiden nostaminen esille monipuolisesti eri viestintäkanavissa. TVT-suunnitelma ja digitaitokalenteri arjen työkaluna oppitunneille. Pedagogisten toimintamallien kehittäminen oppilaiden henkilökohtaisten laitteiden käytössä.

Palvelusuunnitelma

Perusopetusta järjestetään kolmessa alakoulussa ja yhtenäiskoulussa. Sammelselän koulun lakkautuminen 1.8.2025. Kehitetään yhteistyörakenteita lähialueen kuntien kanssa ja HUPA-hankkeen myötä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Opetussuunnitelma, vuosisuunnitelma sekä koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollonsuunnitelma ohjaavat asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Tiivistetään moniammatillisen yhteistyön toimintaa.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraudet:

Vuodelle 2025 myönnettyt hankepäätökset: Kerhohanke 10.000 € (omavastuu 30%), Kouluun kiinnittymisen ja poissaolojen puuttumisen alueelliseen koordinaattoritoimintaan 53.675€ (omavastuu 5%), jakautuu vuosille 2024-2025. HUPA-hanke 246.000€ (omavastuu 10%), yhteishanke SavoGrow -kuntien kanssa. OKKU-hanke vuosille 2024-2027, yhteishanke Pohjois-Savon kuntien kanssa (omavastuu n. 2.500€/vuosi).

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Oppilasmäärät 20.1. ja 20.9.	lisveden koulu	71	71	51	-20,0	-28,2 %
	Yhtenäiskoulu 1-6	207	200	260	60,0	30,0 %
	Lempyyn koulu ja esiopetus (3)	35	35	15	-20,0	-57,1 %
	Sammelselän koulu	127	127	79	-48,0	-37,8 %
	Yhtenäiskoulu 7-9	234	231	224	-7,0	-3,0 %
	Yhteensä	674	664	629	-35,0	-5,3 %
Nettomenot	€/oppilas	9 915	10 067	10 248	181	1,8 %
Lasten lukumäärä iltapäivätoiminnassa	lisveden koulu	20	20	14	-6,0	-30,0 %
	Yhtenäiskoulu	37	37	36	-1,0	-2,7 %
	Lempyyn koulu	6	6	8	2,0	33,3 %
	Sammelselän koulu	24	24	17	-7,0	-29,2 %
	Yhteensä	87	87	75	-12,0	-13,8 %
Nettomenot	€/lapsi	1135	2321	2351	30	1,3 %

KÄYTTÖTALouden SUUNNITELMA

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Vastuuhenkilö(t): Lukion rehtori

Palvelualue: 349 Lukiokoulutuksen palvelualue

Sitovuus: Kasvun ja oppimisen lautakunta

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	77 982	70 000	95 500	-25 500	36,4 %
Toimintamenot	-1 092 718	-1 069 600	-1 219 800	150 200	14,0 %
Toimintakate	-1 014 736	-999 600	-1 124 300	124 700	12,5 %
Suunnitelmapoistot	-27 251	-37 000		-37 000	-100,0 %
Vyörytykset				0	#JAKO/O!
Netto	-1 041 987	-1 036 600	-1 124 300	87 700	8,5 %

Toiminta-ajatus

Lukion henkilöstö edistää yhteistyössä muiden toimijoiden (mm.perusopetus, muut lukiot, nuorisotoimi) kanssa nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja oppimista ja noudattaa paikallisesti hyväksyttyjä opetussuunnitelmia (LOPS 2016 ja LOPS 2021). SG-alueen TUVA-koulutus on hallinnollisesti Suonenjoen lukion alaisuudessa.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivisen ja osallistuvan nuoren hyvinvoinnin lisääminen ja lukio-opintojen läpäiseminen.	Hyvinvointikyselyn tulokset, keskeyttämis-%, yhteisten tapahtumien määrä. ESR-hankkeen kysely.	Liikkuva opiskelu osana koulun toimintakulttuuria, opiskelijoiden osallisuuden lisääminen, yhteisten tapahtumien järjestäminen koulun arjessa. ESR-hankkeen hyvinvointikoordinaattorien toimenpiteet. Varhainen tuen tarpeen havaitseminen sekä ajantasainen tuen tarjoaminen osana lukion tuen kehittämishanketta.
		Opettajien, erityisopettajan, kuraattorin ja psykologin tukitoimet keskeytysuhan alla oleviin.
Suonenjokelaisen nuoren hakeutuminen omaan lukioon. Jokainen oppivelvollinen saa jatko-opiskelupaikan toiselta asteelta.	%-osuus ikäluokasta. KV-opiskelijoiden määrä.	Lukio-opinnoista tiedottaminen ja markkinointi peruskoulussa Suonenjoella sekä esittelykäynnit Kuopion yläkouluissa yhdessä opojen ja tutor-opiskelijoiden kanssa sekä Finest Futuren sivuilla.
Tuotantotavoitteet:		
Lukiotoiminnan näkyväksi tekeminen ja markkinointi.	Seuraajien määrä somessa, lehtijuttujen määrä, markkinoinnin vaikuttavuuden seuranta.	Markkinointivideon hyödyntäminen.
		Some-päivitysten ja lehtijuttujen tekeminen.

Palvelusuunnitelma

Lukion houkuttelevuutta jatko-opintopaikkana lisätään uudistamalla ja tehostamalla markkinointia. Lukion opiskelijaksi voidaan valita myös Finest Futuren välittämiä ulkomaalaisia opiskelijoita, joilla on suomen kielen perustaito.

Tehostetaan opiskelijakunnan ja tutoreiden toimintaa hyvinvoinnin ja osallisuuden lisäämisessä. Osallistutaan Kuopion hallinnoimaan ESR-hankkeeseen "Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa". Edelleen kehitetään lukio-opiskelijoiden opintojen tukemista osana lukion tuen kehittämisen hanketta, niin että opintojaksot eivät jää opiskelijoilla kesken.

TUVA-koulutuksessa annetaan opiskelijoille valmiuksia ja ohjauksellista tukea siirtymävaiheessa lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Toisen asteen maksuttomuus ja oppivelvollisuusikärajan nostaminen 18 vuoteen lisää toimintakuluja lukion talousarvioon.

TUVA-opiskelijoiden perusopetuksen arvosanojen korottamisesta ja 2.asteen opinnoista syntyvät kustannukset, työpaikka- ja koulutuskokeilujaksojen matkakulut sekä materiaalikulut.

Erasmus- ja Nordplus -hankkeet. ESR-hankkeen omarahoitusosuus n. 2500 €/vuosi. Tuen kehittämisen hankkeen omarahoitusosuus 3000€.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Lukio-opiskelijat	lukumäärä laskentapäivinä 20.9. ja 20.1.	79	89	108	19,0	21,3 %
	ylioppilaiden lukumäärä	22	17	27	10	58,8 %
	opetustuntien lukumäärä	5800	6080	6960	880	14,5 %
Keskeyttämisprosentti	%	3,7 %	4,0 %	4,0 %	0 %	0,0 %
Nettomenot/opiskelija	€/opiskelija	11 724 €	10 715 €	10 500 €	-215 €	-2,0 %
Valtionosuus / nuoret opisk.	€/opiskelija	11 049 €	11 200	10 900	-300	-2,7 %
TUVA-opiskelijat	Lukumäärä laskentapäivinä 20.9. ja 20.1.					
	Suonenjoki		5	9	4	80,0 %
	Rautalampi		3	1	-2	-66,7 %
	Vesanto		1	3	2	
	Tervo		0	0	0	#JAKO/0!
	Pielavesi		3	1	-2	-66,7 %
	Keitele		1	2	1	100,0 %
Yhteensä			13	16	3	23,1 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö(t): Tekninen johtaja
Sivovuus: Valtuusto

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	3 721 603	3 625 600	3 700 500	74 900	2,1 %
Toimintamenot	-4 617 471	-4 537 700	-4 670 900	-133 200	2,9 %
Toimintakate	-895 867	-912 100	-970 400	-58 300	6,4 %
Suunnitelmapoistot	-2 038 539	-1 606 200	-1 606 200	0	0,0 %
Vyörytykset	0	0	0	0	#JAKO/0!
Netto	-2 934 407	-2 518 300	-2 576 600	-58 300	2,3 %

Toiminta-ajatus

Tekniset palvelut kehittää asukkaille ja elinkeinoelämälle toimivan, turvallisen, viihtyisän ja ekologisesti kestävän ympäristön ja yhdyskuntarakenteen

- järjestämällä tarvittavat tontit ja muut alueet
- rakentamalla ja ylläpitämällä katuja, puistoja, ulkoliikuntapaikkoja ja muita yleisiä alueita
- huolehtimalla jätehuollosta jätelautekunnan kautta
- järjestämällä tarvittavat toimitilat

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Soteikiinteistöjen yhtiöittäminen toteutetaan siten, että yhtiö voi aloittaa toimintansa viimeistään v. 2026 alusta. Yhtiöittäminen tulee todennäköisesti koskemaan myös teollisuukiinteistöjä. Samassa yhteydessä koko palvelutuotannon organisoituminen joudutaan miettimään uusiksi. Tavoitteena on mahdollisimman kevyet hallintorakenteet ja joustavan palvelutuotannon mahdollistuminen koko kaupunkikonsernille. Teknisten palvelujen palvelulaajuutta ja -tasoa tarkistetaan nykyisiä tarpeita vastaavaksi. Palvelujen laatua tullaan mittaamaan asiakas ja kuntalaiskyselyillä.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Seurataan tarkistettujen palvelutasojen ja toimintojen vaikutuksia esim. turvallisuuteen ja viihtyvyyteen.	Osallistetaan kuntalaisia/kerätään tietoa palvelutasotarpeisiin liittyvistä palautteista toteutunut / ei toteutunut	Panostetaan vetovoimaltaan ja asiakasvaikutuksiltaan ensisijaisiin kohteisiin. Kts. Yllä toimenpiteitä voi olla useampia tavoitteen saavuttamiseksi.
Toimintaan integroidaan ilmastopäästöjen vähentäminen	Energiakulutuksen seuranta	Kaupungin ilmastosuunnitelman mukaiset toimenpiteet.
Esteettömyyden huomioiminen kaikessa toiminnassa ja kehittämisessä.	Osallistaminen	Nostetaan esteettömyysasiat entistä näkyvämmiin suunnitteluun ja toimintaan. Tiedon hankkiminen käyttäjiltä.
Asiakaslähtöisyyttä kehitetään, palautteiden ja kehittämisideoiden eteneminen näkyvämmäksi.	Palautejärjestelmää kehitetty/ ei, asiakaskyselyjä toteutettu	Digitaalisen palveluiden hyödyntäminen nykyistä tehokkaammin. Palveluiden kohdentaminen tarpeita vastaavaksi.

Tuotantotavoitteet:		
Edistetään vetovoimaa yrittäjien ja asukkaiden suuntaan.	Yritysten laajentumismahdollisuuksia ja sijoittumisedellytyksiä parannettu. Asuntotuotantovalmius parantunut.	Toimitilojen muokkaus, saneeraus ja mukauttaminen asiakastarpeisiin. Tarpeiden kartoitus.
		Rakennetaan ja peruskunnostetaan infraa, reagoidaan kaavoilla.
		Yrittäjävuoropuhelut

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö(t): Kaavoittaja
 Palvelualue: 419 Maankäytön ja suunnittelun palvelualue
 Sitovuus: Tekninen lautakunta

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	452 850	445 000	491 000	46 000	10,3 %
Toimintamenot	-401 539	-471 500	-459 600	11 900	-2,5 %
Toimintakate	51 311	-26 500	31 400	57 900	-218,5 %
Suunnitelmapoistot	-3 084	-21 500	-21 500	0	0,0 %
Vyörytykset				0	#JAKO/0!
Netto	48 227	-48 000	9 900	57 900	-120,6 %

Toiminta-ajatus

Maankäytön ja suunnittelun palvelualue vastaa maankäytön suunnittelusta ja kaavoituksesta, paikkatiedon hallinnasta, asemakaava-alueen kiinteistönmuodostuksesta ja mittaustyöstä, hallinnoi kaupungin maaomaisuutta sekä tukee yksityisteitä ja turvaa julkisen liikenteen saatavuutta. Palvelualue vastaa kaupungin tonttutuotannosta.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Sotekiinteistöjen yhtiöittäminen toteutetaan siten, että yhtiö voi aloittaa toimintansa viimeistään v. 2026 alusta. Yhtiöittäminen tulee todennäköisesti koskemaan myös teollisuukiinteistöjä. Samassa yhteydessä koko palvelutuotannon organisoituminen joudutaan miettimään uusiksi. Tavoitteena on mahdollisimman kevyet hallintorakenteet ja joustavan palvelutuotannon mahdollistuminen koko kaupunkikonsernille. Teknisten palvelujen palvelulaajuutta ja -tasoa tarkistetaan nykyisiä tarpeita vastaavaksi. Palvelujen laatua tullaan mittaamaan asiakas ja kuntalaiskyselyillä.

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Asuinrakentamisen lisääminen ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen maankäytön keinoin. Luodaan mahdollisuus eri asumisvaihtoehtoihin monipuolisella tonttitarjonnalla.	Rakentamisen määrä. Tonttien vuokraus ja myynti. Muuttoliike. Asemakaavojen eteneminen ja hyväksyminen.	Jatketaan tonttien markkinointia kärkinä Onnelanranta ja Jauhojärven tontit sekä Karhukiven teollisuusalue. Toteutetaan kaavoitukseen ja kiinteistönmuodostukseen liittyvät palvelut nopeasti, sujuvasti ja riittävän laadukkaasti.
Tuotantotavoitteet:		
Saadaan pientalo- ja teollisuusrakentamista elvytettyä ja uudet alueet asemakaavan mukaiseen käyttöön.	Kiinnostus ja yhteydenotot tonttiasioissa lisääntyy / ei lisääntynyt.	Tonttien markkinointia jatketaan osana kaupungin markkinointia.

Palvelusuunnitelma

Jatketaan taajaman asemakaavan päivitystä omana työnä. Tehdään asemakaavan mukaisten yleisten alueiden ja tonttien lohkonomia kaupungin omistamilla alueilla kiinteistöjärjestelmän selkeyttämiseksi.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Yksityistieavastuksiin varaus vuodelle 2025 yhteensä 70.000 euroa.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Maa- ja metsätilat						
Peltopinta-ala 31.12.	ha	6	6	6	0	0,0 %
Metsäpinta-ala 31.12.	ha	381	381	381	0	0,0 %
Vuokralle annettujen alueiden pinta-ala 31.12.	ha	147	147	147	0	0,0 %
Valmistuneet yleiskaavat	kpl	0	0	1	1	
Valmistuneet asemakaavat	kpl	0	2	2	0	0,0 %
Hyväksytyt asemakaavat	ha	0	1	1	0	0,0 %
Kiinteistönmuodostuksia	kpl	17	15	20	5	33,3 %
Avustettuja tiekuntia	kpl/km	100/244	100/244	100/244	3/7	
Kutsutaksireittejä	kpl	5	5	5	0	0,0 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö(t): Kiinteistöpäällikkö

Palvelualue: 429 Kiinteistöjen palvelualue

Sitovuus: Tekninen lautakunta

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	2 979 798	2 958 400	2 987 100	28 700	1,0 %
Toimintamenot	-2 988 044	-2 941 800	-2 975 300	-33 500	1,1 %
Toimintakate	-8 245	16 600	11 800	-4 800	-28,9 %
Suunnitelmapoistot	-1 312 553	-847 300	-847 300	0	0,0 %
Vyörytykset				0	#JAKO/0!
Netto	-1 320 798	-830 700	-835 500	-4 800	0,6 %

Toiminta-ajatus

Kiinteistötoimiala vastaa kiinteistöpalvelujen tuottamisesta kokonaisedullisesti omiin kiinteistöihin. Toimiala toteuttaa omien rakennusten uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelun käynnistämisen ja rakentamisen käytännön toteuttamisen ja osallistuu kiinteistökannan kehittämiseen. Toimiala vastaa kiinteässä yhteistyössä elinkeinotoimen kanssa teollisuustilojen tehokkaasta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä ja vuokraamisesta.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Sotekiinteistöjen yhtiöittäminen toteutetaan siten, että yhtiö voi aloittaa toimintansa viimeistään v. 2026 alusta. Yhtiöittäminen tulee todennäköisesti koskemaan myös teollisuukiinteistöjä. Samassa yhteydessä koko palvelutuotannon organisoituminen joudutaan miettimään uusiksi. Tavoitteena on mahdollisimman kevyet hallintorakenteet ja joustavan palvelutuotannon mahdollistuminen koko kaupunkikonsernille. Teknisten palvelujen palvelulaajuutta ja -tasoa tarkistetaan nykyisiä tarpeita vastaavaksi. Palvelujen laatua tullaan mittaamaan asiakas ja kuntalaiskyselyillä.

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Kaupungin kiinteistöjen määrä ja laatu vastaa käyttäjien tarpeita. Selvitetään tehostetun palveluasumisen ja terveyskeskuksen kokonaistilarpeet tulevaisuudessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Em. toimii pohjana saneeraussuunnittelulle.	Tehtyjen tarveselvitysten määrä	Tehdään tarveselvityksiä ja kuntotutkimuksia ennen investointipäätöksiä.
		Vastataan ja tutkitaan muutos- ja kehittämisaloitteet mahdollisimman nopeasti.
		Sisäilmaongelmat selvitetään ja tehdään tarvittavat toimenpiteet / korjaukset.
Tilojen turvallisen käytön tehostaminen ja saavutettavuuden parantaminen käyttäjälähtöisesti.	Asiakaslähtöiset digitaaliset palvelut, mittarina palautteiden määrä	Laajennetaan palautekanava myös julkiseen tilojen käyttäjien käyttöön
		Tilojen varausmenetelmien kehittäminen. Huomioidaan mm. mahdollisesti tulevassa terveysaseman peruskorjauksessa.
Tuotantotavoitteet:		
Kiinteistöjen vähentäminen ja käytön tehostaminen	Muutos edennyt / - toteutunut	Futurian päärakennuksen käyttötarkoituksen selvittäminen. Ravintolayrittäjän löytäminen.
		Futurian E-F talon käytöstä poisto. Sairaalakatu 10 purkaminen.
		Pankkilan, Valkeisenmäen päiväkodin ja Yrittäjänkadun kiinteistöjen myynti / vuokraus vuoden 2025 aikana.
		Kiinteistöjen yhtiöittäminen

Palvelusuunnitelma

Kaupungin omien kiinteistöjen hoidosta vastaa vakituiset kiinteistönhoitajat, kiinteistönhoitaja/sähköasentaja, hallimestari ja kirvesmies yhdeksän (9) henkilöä, jotka toimivat asiakasrajapinnassa. Asiakkaiden tarpeiden huomiointi on keskeinen osa tehtävää. Kiinteistöjen kehittämissuunnitelma ohjaa investointeja. Perjuskorjaukset ja rakennuttaminen on oikea-aikaista ja käytetään tarvittaessa konsultteja.

Hyvinvointialueen kanssa neuvotellaan uudet vuokrasopimukset, jotka tulevat voimaan v. 2026 alusta. Sotekiinteistöjen ja teollisuuskiinteistöjen yhtiöittäminen toteutetaan v. 2026 alkuun mennessä. Rinnalla mietitään omien toimintojen vaatimia tiloja, joista päiväkotiin liittyvät tilaratkaisut toivotaan selviävän jo alkuvuodesta. Säästötorin vuokraamiselle mietitään vaihtoehtoja enemmän omia kiinteistöjä hyödyntäen.

Toimielimeen nähteen sitovat muut määrärahavaraukset:

Hyvinvointialueelta tulevat muutokset rakennuksiin mm. lukitus ja valvonta. Kouluverkkoselvitykseen liittyvän rakennuskannan muutokset. Osassa kohteita on ehdollinen määräraha peruskorjauksen etenemiselle. Etenemiseen tarvitaan koulu ja päiväkotiverkon tarkentuminen ja vaikutusten ennakoarvionnit.

Purkamista odottaa veljeskoti, Futurian E-F talot, Sairaalakatu 10 ja mahdollisesti Sammalselän koulu talonmiehen asuntoineen, riippuen tulevasta päiväkotihankkeen päätöksestä. Purkukustannusten määrärahavaraus vuodelle 2025 yhteensä 200.000 euroa. Purkamisista päätetään erikseen.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Lämmitettäviä rakennuksia	m ³	293 484	293 484	287 923	-5 561,0	-1,9 %
Kiinteistöt omassa käytössä	k-m ²	34 376	34 376	34 159	-217	-0,6 %
	m ³	160 255	160 255	158 642	-1 613	-1,0 %
Kiinteistöt vuokralla	k-m ²	28 511	28 511	27 386	-1 125	-3,9 %
	m ³	135 587	135 587	132 194	-3 393	-2,5 %
Vuokratut tilat	k-m ²	773	773	773	0	0,0 %
	m ³	2 009	2 009	2 009	0	0,0 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö(t): Kuntatekniikan päällikkö

Palvelualue: 437 Kunnallistekniikan palvelualue

Sitovuus: Tekninen lautakunta

Talous, €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos € TA 2024 - TA 2025	Muutos % TA 2024 - TA 2025
Toimintatulot	288 955	222 200	222 400	200	0,1 %
Toimintamenot	-1 227 888	-1 124 400	-1 236 000	-111 600	9,9 %
Toimintakate	-938 933	-902 200	-1 013 600	-111 400	12,3 %
Suunnitelmapoistot	-722 903	-737 400	-737 400	0	0,0 %
Vyörytykset				0	#JAKO/0!
Netto	-1 661 836	-1 639 600	-1 751 000	-111 400	6,8 %

Toiminta-ajatus

Kunnallistekniikan palvelualue huolehtii kaupungin liikenneväylästä, viheralueista ja ulkoliikuntapaikoista. Luomme sujuvan ja aktiivisen arjen edellytyksiä ja viihtyisää elinympäristöä. Tavoitteena on toimia asiakaslähtöisesti ja taata turvalliset, hyvin saavutettavat harrastuspaikat ja liikenneväylät.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Sotekiinteistöjen yhtiöittäminen toteutetaan siten, että yhtiö voi aloittaa toimintansa viimeistään v. 2026 alusta. Yhtiöittäminen tulee todennäköisesti koskemaan myös teollisuukiinteistöjä. Samassa yhteydessä koko palvelutuotannon organisoituminen joudutaan miettimään uusiksi. Tavoitteena on mahdollisimman kevyet hallintorakenteet ja joustavan palvelutuotannon mahdollistuminen koko kaupunkikonsernille. Teknisten palvelujen palvelulaajuutta ja -tasoa tarkistetaan nykyisiä tarpeita vastaavaksi. Palvelujen laatua tullaan mittaamaan asiakas ja kuntalaiskyselyillä.

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Liikenneväylät ovat turvallisia	Kaupungin hoitamilla liikenneväylillä tapahtuneet liikenneonnettomuudet	Liikenn ympäristön kehittäminen Liikenneturvallisuuksuunnitelman toteuttaminen
Ulkoliikuntalajien harrastaminen on mahdollista turvallisesti ja käyttäjälähtöisesti.	Tiedoksi tulleet ulkoliikuntapaikoilla sattuneet, puitteista aiheutuneet onnettomuudet	Kuntalaisten aktivointi ulkoliikuntapaikkojen ilmoitustaulun ja vikailmoitusten käyttöön
Tuotantotavoitteet:		
Määritetään liikenneväylien kuntotaso ja korjausvelka. Auttaa määrittelemään saneerausjärjestyksen.	Tehty/ ei	Teetätetään korjausvelka-analyysi liikenneväylille vuodelle 2025.
Määritetään liikenneväylien kunnossapidon taso	Katujen kunnossapitoluokitus on/off	Valmistellaan esitys tekniselle lautakunnalle. Selvitetään organisoitumisen mallit ja yhteistyön mahdollisuudet.
Määritetään ulkoliikuntapaikkojen taso ja laajuus	Ulkoliikuntapaikkojen hoidon toiminnanohjausjärjestelmä luotu /ei	Valmistellaan esitys tekniselle lautakunnalle.

Palvelusuunnitelma

Kuntatekniikan pääresurssi on yhdeksän ammattitaitoista vakituista työntekijää. Palvelualueen tavoitteisiin pääsy perustuu henkilöstön ammattitaitoon ja ajanmukaiseen kalustoon. Kalustoa on tarve uudistaa siten, että toinen kuorma-auto uusitaan. Kunnossapito on sesonkiluonteista ja työntekijämäärä kasvaa etenkin kesällä määräaikailla työntekijöillä. Jatkossa ei saada palkkatukea määräaikaisten palkkaamiseen. Työvoimakustannusten kohdentumismuutos on huomioitu budjetoinnissa.

Liikenneturvallisuuteen ja liikenneympäristöön tehdään investointeja: jatketaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämissuunnitelmaa (ns KäPy-suunnitelma) toteutusta kaupungin pääväylällä. Liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden kehittäminen perustuu ajantasaiseen liikenneturvallisuussuunnitelmaan ja liikenneturvallisuustyöryhmän asiantuntemukseen. V. 2024 toteutettu esteettömyyskartoitus antaa lisätietoa myös pienistä liikkumisen esteistä. Kuntalaisten ja järjestöjen palautteiden lisäksi toteutetaan palvelutuotantoon liittyvä tyytyväisyyskysely. Palvelutuotantoon liittyvät organisointimuutokset tulevat koskemaan myös kuntatekniikkaa, jotta myös yhtiöitetyille kiinteistöille saadaan tuotettua palvelut tehokkaasti.

Toimielimeen nähdén sitovat muut määrärahavaraukset:

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos yks. / %:a	
Katujen kokonaispituus	km	65,68	65,8		-65,8	-100,0 %
Jalankulku- ja pyöräilyväylät	km	17	17,3		-17,3	-100,0 %
Päällystettyjä katuja	km	35,4	35,55		-35,6	-100,0 %
Puistot ja muut yleiset alueet	ha	14,1	14,1		-14,1	-100,0 %
Kuorma-autojen käyttöaste	Käyttötunnit/työtunnit vuodessa %	59,0 %	65,0 %		-65 %	-100,0 %

INVESTOINTIOSA

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Hankkeet ryhmitellään toimielimittäin.

Investointiosassa esitetään investointihankkeen kokonaiskustannusarvio, jonka valtuusto on hyväksynyt taloussuunnitelmassa tai erillisellä päätöksellä. Investointiosa sisältää hanke- tai hankeryhmäkohtaiset poistoajat sekä tiedon hankkeen luonteesta perusteluineen.

Investointiosaan arvioidaan talousarviovuonna tarvittava määräraha. Lisäksi esitetään edellisenä tai edellisinä vuosina hankkeeseen käytetty määräraha ja suunnitelmavuosille arvioitu käyttötarve. Investointiosassa käsitellään aktivoitavat hankintamenot.

Jos hankkeen tai hankkeen osan toteuttaminen viivästyy talousarvioon arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille.

Investointitoiminnan tuloarvioina talousarviossa esitetään arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointeihin.

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat bruttomääriltään sitovia.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että käyttöomaisuushankintojen aktivointiraja on 10.000 euroa 1.1.2007 alkaen. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan suoraan vuosikuluiksi ja yli 10.000 euron hankinnat aktivoidaan. Aikaisempaa tärkeämpää on määritellä, onko kyse aidosti perusparannusmenosta vai korjausmenosta, joka vähennetään vuosikuluna.

INVESTOINNIT - SUONENJOEN KAUPUNKI
Investointiohjelma 2025 - 2027

HANKERYHMÄ		Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Maa-alueet	Hankinnat	150 000	50 000	50 000	50 000
	Omaisuuksien myynti	30 000	10 000	10 000	10 000
Yhteensä		120 000	40 000	40 000	40 000
Osakkeet ja osuudet	Hankinnat	20 000	10 000	10 000	0
Yhteensä		20 000	10 000	10 000	0
Muut pitkävaikutteiset menot	Hankinnat	0	0	0	0
Yhteensä		0	0	0	0
Talonrakennus	Hankinnat	7 230 000	4 570 000	1 100 000	1 560 000
	Rahoitusosuus	1 450 000	1 450 000	0	0
Yhteensä		5 780 000	3 120 000	1 100 000	1 560 000
Ulkoalueet	Hankinnat	4 740 000	1 960 000	1 420 000	1 360 000
	Rahoitusosuus	635 000	470 000	165 000	0
Yhteensä		4 105 000	1 490 000	1 255 000	1 360 000
Irtain omaisuus	Hankinnat	870 000	635 000	145 000	90 000
	Rahoitusosuus	15 000	15 000	0	0
Yhteensä		855 000	620 000	145 000	90 000
Investoinnit yhteensä	Hankinnat	13 010 000	7 225 000	2 725 000	3 060 000
	Myynnit ja rahoitusosuudet	2 130 000	1 945 000	175 000	10 000
Investoinnit yhteensä, netto		10 880 000	5 280 000	2 550 000	3 050 000

INVESTOINNIT - SUONENJOEN KAUPUNKI
Investointiohjelma 2025 - 2027

Tekninen lautakunta
 Kaupuginghallitus 4.11. § 242, 19.11. § 278, 2.12.2024 § ____
 Kaupuginvaltuusto 16.12.2024 § ____

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

KAUPUNGINHALLITUS

091101 Maa-alueet							
menot	1100	ei	90 000	30 000	30 000	30 000	Teollisuus- ja asuntorakentamisen maa- alueiden hankintaan.
tulot		poistoa	30 000	10 000	10 000	10 000	
netto			60 000	20 000	20 000	20 000	
091101 Maa-alueet							
menot	1100	ei	60 000	20 000	20 000	20 000	Yleisten alueiden hankintaan.
tulot		poistoa	0	0	0	0	
netto			60 000	20 000	20 000	20 000	
091104 Osakkeet ja osuudet							
menot	1210	ei	20 000	10 000	10 000	0	Mahdolliset muutokset IN-House yhtiörakenteessa. Oman SoTe-kiinteistöyhtiön osakekannan varaus.
tulot		poistoa	0				
netto			20 000	10 000	10 000	0	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

Irtain omaisuus

091105 Tietotekniikka investoinnit	1005/ 1170	40 %	120 000	40 000	40 000	40 000	Palvelin ja ohjelmistokannan uudistaminen. Kohdentaminen erillisellä hankintapäätöksellä.
091106 Ruoka -ja puhtaanapitopalvelut/ irtain omaisuus	1170	40 %	70 000	30 000	20 000	20 000	Siivouspalvelujen koneiden ja kaluston uudistaminen. Kohdentaminen erillisellä hankintapäätöksellä.
0911xx Omatoimikirjasto menot	1005/ 1170	40 %	25 000	25 000	0	0	Omatoimikirjaston vaatimat kalusteet ja lainausautomaatin päivittäminen.
tulot			15 000	15 000	0	0	
0911xx Lintharjun Liikuntakeskuksen ulkovalaistus	1005/ 1170	40 %	10 000	10 000	0	0	Väriä vaihtava ulkovalaistus.

Irtain omaisuus yhteensä

menot			225 000	105 000	60 000	60 000	
tulot			15 000	15 000	0	0	
netto			210 000	90 000	60 000	60 000	

KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ

menot			395 000	165 000	120 000	110 000	
tulot			45 000	25 000	10 000	10 000	
netto			350 000	140 000	110 000	100 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA

Irtain omaisuus

091105 Chrome Book-hankinta	1170	40 %	120 000	60 000	30 000	30 000	Määräraha on kohdennettu 4. ja 7.-luokkalaisten henkilökohtaisten laitteiden hankintaan sekä koulun esitystekniikan uusimiseen. Lukuvuoden 2025-26 alkaessa jokaisella Suonenjoen 4.-9.-luokkalaisella on käytössään opiskeluvälineenä henkilökohtainen chrome book.
0911xx Etäyhteyksiä hyödyntävien opetustilojen varustaminen	1005/ 1170	40 %	65 000	40 000	25 000	0	Digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa. Varustetaan vähintään yksi etäyhteyksiä hyödyntävään opetukseen soveltuva opetustila Yhtenäiskoululle ja lisveden koululle.
0911xx Lukion esiintymistekniikka	1005/ 1170	40 %	20 000	20 000	0	0	Lukion esitystekniikka on vanhentunutta ja tullut osittain jo käyttöikänsä päähän. Esitystekniikan uudistaminen on tarkoitus toteuttaa vuoden 2025 aikana.

Irtain omaisuus yhteensä

menot			205 000	120 000	55 000	30 000	
tulot			0				
netto			205 000	120 000	55 000	30 000	

KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

menot			205 000	120 000	55 000	30 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			205 000	120 000	55 000	30 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Talonrakennus

924 Hallinto- ja laitosrakennukset

092534 Sisäilma/ käyttäjätarvemuutokset	1115	30 v	120 000	40 000	40 000	40 000	Kohdentamaton määräraha mahdollisten käyttäjätarpeitten muutoksiin ja pieniin sisäilmakorjauksiin.
Pienet peruskorjaukset ja laitteistoinvestoinnit	1117	10 v	120 000	40 000	40 000	40 000	Kohdentamattomat laitteistosomeeraukset ja tilojen korjausinvestoinnit sekä ilkivalta korjaukset
092541 Energiaa säästävät investoinnit	1115	30 v	150 000	50 000	50 000	50 000	Kohdentamaton määräraha energiaa säästävien investointien tekemiseen (säästötekn. kehittäminen, aurinkopaneelien hankinnat, sähköautojen latauspiste)
Korvaavan päiväkotihankkeen jatkovalmistelu ja piha-alueen käyttöönotto	1130	20 %	200 000	200 000	0	0	Tilaratkaisun jatkovalmistelu toteutetaan ensisijaisesti muuntojoustavan ja siirtokelpoisen vuokralle tulevan hankkeen muodossa. Tilaratkaisun ensisijainen sijainti on nykyinen Sammelselän koulun tontti. Tontin muutostyö ja hankesuunnittelun jatkovalmistelu.
Terveyskeskus ja Sairaalapolku 5 kiinteistöt	1115	30 v	40 000	40 000	0	0	Huomioiden hyvinvointialueen muutostarpeet Sote-keskusten osalta. Ylläpitokorjaukset. Siirto SoTe-kiinteistöyhtiöön v. 2026 mennessä. (Kustannusarvio n. 12.000.000 €).

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	
Yhteinäiskoulun muutostyöt ja korjaukset	1115	30 v	530 000	240 000	90 000	200 000	Purunpoistojärjestelmä. Liikuntasalin lattiapinnan ja alapohjarakenteen eristeiden uusiminen. Valaistuksien päivitys.
Yhteinäiskoulun keskuskeittiön laitteistot ja kylmiöt	1115	10 v	150 000	100 000	50 000	0	Keskuskeittiön laitteiston, kylmiön ja tilaratkaisun peruskorjaus ja päivittäminen. Eteneminen ja investoinnin toteutus yhteistyössä Servica Oy:n sitoumuksen mukaisesti.
Yhteinäiskoulun pihan kehittäminen	1115	20 v	80 000	50 000	30 000	0	Lähiliikuntapaikan kehittäminen ja peliaareena. Vanhojen pihalaitteiden ennallistaminen.
RAU-automaatio päivitykset	1115	10 v	350 000	150 000	100 000	100 000	Rakennusautomaatiojärjestelmät vanhentuvat vuonna 2022. Ilmastosuunnitelman toimenpiteisiin reagoiminen. Energian säästöä tarkemmilla säätömahdollisuuksilla.
92511 Kirjasto	1115	10 v		95 000	50 000		Omatoimilainauksen vaatimat muutokset. Hissin peruskorjaus. Hyllyvalojen päivitys.
Hallinto -ja laitosrakennukset yhteensä							
menot			1 885 000	1 005 000	450 000	430 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			1 885 000	1 005 000	450 000	430 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

926 Tehdas- ja tuotantorakennukset

093001 Muu teollisuusrakentaminen	1120	30 v	0				Teollisuuskiinteistöjen yhtiöittäminen v. 2026 mennessä. Suunnitelu ja valmistelu teknisten palvelujen toimesta.
-----------------------------------	------	------	---	--	--	--	--

0930XX Rinkelihallin ilmanvaihto	1120	15 v	300 000	300 000			Rinkelihallin iv- saneeraus. Investointikohteen toteuttaminen edellyttää yrityksen sitoutumisen investointikustannuksen kattamiseen erikseen sovittavalla maksuosuussopimukselle.
----------------------------------	------	------	---------	---------	--	--	---

093006 Porrastehdas	1120	30 v	0	0	0	0	
---------------------	------	------	---	---	---	---	--

093008 Biotermiinaali-hanke							
Menot	1120	30 v	2 300 000	2 300 000	0	0	Karhukiven teollisuusalueen biotermiinaali-hanke. Saatu JTF-rahoitus 70 %:a hyväksyttävistä kustannuksista.
Tulot			1 400 000	1 450 000	0	0	
Netto			900 000	850 000	0	0	

Tehdas- ja tuotantorakennukset TA2025 ja TS 2025-27							
menot			2 600 000	2 600 000	0	0	
tulot			1 450 000	1 450 000	0	0	
netto			1 150 000	1 150 000	0	0	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

927 Muut rakennukset

093501 Futuria	1123	30 v	2 100 000	850 000	550 000	700 000	Päärakennuksen PTS-mukaiset korjaukset. Katto, ilmamanvaihto, hissin peruskorjaus. Kiinteistön käyttötarkoitus ja siirto teollisuusyhtiön alaisuuteen v. 2026 mennessä.
----------------	------	------	-----------	---------	---------	---------	---

0935XX Futurian A-B, C-D talo			515 000	85 000	30 000	400 000	A-B ja C-D peruskorj. suunn.-25, toteutus. Asukkaden varastotilat v. 2025.
-------------------------------	--	--	---------	--------	--------	---------	--

93500 Futurian tuotekehitys			90 000	30 000	30 000	30 000	Hankinnat ja muutostarpeet tuotekehitystiloiissa
-----------------------------	--	--	--------	--------	--------	--------	--

92503 Urheilukentän huoltorakennus	1123	10 v	40 000	0	40 000	0	Urheilukentän huoltorakennuksen peruskorjauksen suunnittelu. Kokonaisuus yhdessä urheilu- ja pallokentän suunnittelun kanssa. EVA:s ja toteutuksesta erillinen päätös v. 2026 mennessä.
------------------------------------	------	------	--------	---	--------	---	---

lisveden sataman huoltorakennus	1123	10 v	0	0	0	0	Kohteen yhtiöittäminen v. 2026 mennessä.
---------------------------------	------	------	---	---	---	---	--

Muut rakennukset yhteensä							
menot			2 745 000	965 000	650 000	1 130 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			2 745 000	965 000	650 000	1 130 000	

Talonrakennus yhteensä

menot		7 230 000	4 570 000	1 100 000	1 560 000	
tulot		1 450 000	1 450 000	0	0	
netto		5 780 000	3 120 000	1 100 000	1 560 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

Ulkoalueet

940 Liikenneväylät

094029 Katujen ja alueiden suunnittelu	1130	30 v	60 000	20 000	20 000	20 000	Katujen peruskorjauksien ja uusien katujen
094001 Katujen kestopäällystys	1130	30 v	240 000	80 000	80 000	80 000	Kohteet määritellään päällystysohjelmassa.
094052 Katujen peruskorjaus ja päällystäminen	1130	30 v	340 000	100 000	120 000	120 000	Peruskorjataan sorapintaisia ja huonokuntoisia katuja.
094003 Liikenneturvallisuutta ja saavutettavuutta parantavat kohteet	1130	30 v	600 000	350 000	250 000	0	V. 2025 Meijerin liittymä - Herralantie (Iisvedentie).
094004 Katuvalaistuksen täydentäminen	1130	30 v	75 000	25 000	25 000	25 000	Heikkokuntoisen valaistuksen uusimista sekä valaistusverkon täydennyksiä. Energiaa
Maisemointi-investoinnit	1130	30 v	0	0	0	0	Kiertoliittymän keskiosan viimeistely, maisemapuut Asemakadun ja Pihlajakadun väliin, ym. pitkävaikutteiset
Joukkoliikenteen rakenteiden kehittäminen	1130	20 v	20 000	20 000	0	0	Uusitaan kolme linja-autokatosta, linja-autoasemalle: opasteet, aikataulutaulu, penkkejä
09055 Onnelan alue	1130	30 v	0	0	0	0	Investointikohde toteutetaan mikäli alueen tontit herättävät kiinnostusta. Tekniselle lautakunnalle on esitettävä konkretiaa tontteihin kohdistuneesta kiinnostuksesta ennen rakentamisen aloittamista.

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	
Olavi Leskisenkatu	1130	30 v	130 000	130 000	0	0	Kadun peruskorjaus. Työ samanaikaisesti Suonenjoen Veden kanssa
Metsolantien peruskorjaus	1130	30 v	150 000	0	0	150 000	Laajuus ja kustannusarvio tarkentuu. Yhteiskohde Snj Vesi Oy:n kanssa.
094059 Karhukiven kadut biotermiinalialueelle	1130	30 v					
Menot			700 000	700 000			
Tulot			450 000	450 000			
Netto			250 000	250 000			
Suonenjoen eritasoliittymän rampit	1130	30 v	810 000	30 000	30 000	750 000	Suonenjoen kaupungin rahoitusosuudesta 20 % kustannuksista. ELY suunnittelee ja toteuttaa.
Yhteislaitumen kadut; Pajupuro, Laiduntie	1130	30 v	450 000	150 000	150 000	150 000	Laajuus ja kustannusarvio tarkentuu. Yhteiskohde Snj Vesi Oy:n kanssa.
Pihlajakatu	1130	30 v	100 000	0	50 000	50 000	Yhteiskohde Suonenjoen Veden kanssa. Laajuus ja kustannusarvio tarkentuu.

Liikenneväylät yhteensä

menot		3 675 000	1 605 000	725 000	1 345 000	
tulot		450 000	450 000	0	0	
netto		3 225 000	1 155 000	725 000	1 345 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

945 Puistot ja muut yleiset alueet

094523 Leikkikentät	1130	20 v	45 000	15 000	15 000	15 000	Leikkikenttien perusparannuksia.
----------------------------	------	------	--------	--------	--------	--------	----------------------------------

094515 Torialueen kunnostus	1130	30 v	0	0	0	0	Suunnittelu ja toteutus. Samalla Keskuskadun suunnittelu. Siirretty odottamaan
------------------------------------	------	------	---	---	---	---	--

094510 Metsolan kenttä / jatkokehittäminen	1130	30 v	0	0	0	0	Kokonaisuuden suunnittelu yhdessä urheilu- ja pallokentän sekä huoltorakennuksen suunnittelun kanssa. EVA:s ja toteutuksesta erillinen päätös v. 2026 mennessä.
---	------	------	---	---	---	---	---

094542 Urheilunurmien luonnonvesikastelu	1130	10 v	50 000	0	50 000	0	Metsolan ja keskuskentän nurmien kasteluvesi Kaatronlammesta. Haetaan avustusta.
---	------	------	--------	---	--------	---	--

094545 Ulkoilureittien kehittäminen	1130	20 v					Ulkoilureittien kehittäminen, missä parannetaan melontareittien rakenteita sekä kehitetään maastopyöräreittien opasteita ja reittiyhteyksiä. Pyöräilymatkailun kehittäminen. Haetaan mahdollista avustusta rakenteiden / reitistön kunnostamiseen / puitteiden luomiseen.
menot			90 000	60 000	30 000		
tulot			20 000	20 000			
netto			70 000	40 000	30 000		

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

Yleisurheilukentän peruskunnostus							Kokonaisuuden suunnittelu yhdessä urheilu- ja pallokentän sekä huoltorakennuksen suunnittelun kanssa. EVA:s ja toteutuksesta erillinen päätös v. 2026 mennessä. Kehitetään harrastusolosuhteita nykyaikaisiksi. Haetaan liikuntapaikkarakentamisavustusta (30 %). Mahdollinen toteutus palvelutarpeiden selvityksen ja myönteisten rahoituspäätösten jälkeen. Ratapinnoitteen ja katsomorakenteiden uusiminen.
menot			380 000	30 000	350 000		
tulot	1130	20 v	90 000	0	90 000		
netto			290 000	30 000	260 000		

Pesäpallo- ja tenniskentän uusinvestointi							Kokonaisuuden suunnittelu yhdessä urheilu- ja pallokentän sekä huoltorakennuksen suunnittelun kanssa. EVA:s ja toteutuksesta erillinen päätös v. 2026 mennessä. Kehitetään palloilun harrastusolosuhteita nykyaikaisiksi. Haetaan liikuntapaikkarakentamisavustusta (30 %). Mahdollinen toteutus palvelutarpeiden selvityksen ja myönteisten rahoituspäätösten jälkeen.
menot	1130	20 v	250 000	0	250 000		
tulot			75 000	0	75 000		
netto			175 000	0	175 000		

Urheilukentän parkkipaikka	1130	20 v	250 000	250 000	0	0	Valaistus, sähköistysmuutokset, rak.kerrostyöt ja asfaltti.
-----------------------------------	------	------	---------	---------	---	---	---

Puistot ja muut yleiset alueet yhteensä

menot			1 065 000	355 000	695 000	15 000	
tulot			185 000	20 000	165 000	0	
netto			880 000	335 000	530 000	15 000	

Ulkoalueet yhteensä

menot			4 740 000	1 960 000	1 420 000	1 360 000	
tulot			635 000	470 000	165 000	0	
netto			4 105 000	1 490 000	1 255 000	1 360 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

Irtain omaisuus

Kuorma-auton vaihto	1170	10 %	350 000	350 000	0	0	Palvelutuotannon organisoinnin selvityksen jälkeen ratkaisut kaupungin oman kaluston uusimisesta. Vaihetaan vm 2007 kuorma-auto. Uusi tai käytetty.
Mittapaku + puistopuolen lava-auto, vaihto uudempaan tai uuteen	1170	10 %	60 000	30 000	30 000	0	Mittapaku vanha ja ruosteinen. Puistopuolen lava-auto syytä uudistaa.

Väestönsuojavarusteiden päivitys	1170	10 %	30 000	30 000	0	0	Väestönsuojavarusteissa on puutteita ja tiloissa on korjaustarpeita.
----------------------------------	------	------	--------	--------	---	---	--

Irtain omaisuus yhteensä

menot		440 000	410 000	30 000	0	
tulot		0	0	0	0	
netto		440 000	410 000	30 000	0	

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

menot		12 410 000	6 940 000	2 550 000	2 920 000	
tulot		2 085 000	1 920 000	165 000	0	
Netto		10 325 000	5 020 000	2 385 000	2 920 000	

SUONENJOEN KAUPUNKI YHTEENSÄ

menot		13 010 000	7 225 000	2 725 000	3 060 000	
tulot		2 130 000	1 945 000	175 000	10 000	
netto		10 880 000	5 280 000	2 550 000	3 050 000	

TUOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tuloslaskelma palvelee kunnan oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä, jotka varojen käyttöä valvoessaan ja tulonsiirtoihin perustuvan rahoituksen tarvetta arvioidessaan joutuvat muodostamaan käsityksen kunnan taloudesta.

Toiminnan tuotot ja kulut ryhmitellään tuloslaskelmakaavassa tuotto- ja kululajeittain. Tuloslaskelma laaditaan annetun tuloslaskelmakaavan mukaisena riippumatta siitä, miten kunta on toimintansa organisoinut. Toiminnan tuottojen ja kulujen jaottelu tehtävinä ja hankkeittain voidaan esittää talousarvion toteutumisvertailussa, joka kuntalain 113 pykälän mukaan kuuluu laatia tilinpäätökseen.

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötulouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksoitettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoero, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Uudistukset

Vuoden 2023 alusta vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Ensimmäinen sote-uudistuksen jälkeinen vuosi 2023 oli kunnille monella tapaa poikkeuksellinen. Uudistus vaikutti merkittävästi sekä kuntien toimintaan että talouteen. Kertaluonteisilla sote-uudistukseen liittyvillä tekijöillä oli olennainen vaikutus kuntien positiiviseen tulokseen.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Samassa yhteydessä kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin myönnetään täysimääräinen valtionosuusrahoitus. Työllisyysalueita tulee olemaan yhteensä 45, joista 39 järjestää työvoimapalvelut vastuukuntamallilla ja kaksi kuntayhtymämallilla. Uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös perus- ja ansiopäivärahaa. Työttömän osallistuminen työllistymistä edistävään palveluun ei jatkossa enää katkaise kunnan vastuuta työttömyysetuuden rahoituksesta.

Kuntien roolia kotoutumisen edistämisestä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaisesti. Kunnille myönnetään rahoitusta muun muassa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluihin, monialaiseen osaamiskeskustyyppiseen toimintaan, monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseen sekä työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen.

Muutokset ovat kuntakentän kannalta historiallisen suuria, ja niiden vaikutukset kuntiin ja kuntatalouteen alkavat näkyä nyt noin vuoden viiveellä. Roolien muuttumisesta huolimatta kuntalaiset kuitenkin pysyvät, ja kunta on yhä kuntalaisiaan varten.

Suonenjoen kaupungin osalta valtionosuudet tulevat merkittävästi pienenemään vuodesta 2025 lukien. Muutos johtuu muun muassa hyvinvointialueiden sekä kuntien keskinäiseen rahoitukseen sovitusta vuoden 2022 verotuksen vaikutuksesta, missä kuntien valtionosuuksia sopeutetaan valtion suuntaan. Leikkaukset ovat kuntien osalta tasasuuriset (euroa/asukas) ja jaksottuvat vuosille 2025-2027. Lisäksi kaupungin myönteisesti kehittynyt yhteisöveron jako-osuuden kasvu leikkaa valtionosuuksien kautta kaupungille kohdennettavaa verotulojentasausta. Vaikutus ajoittuu vuodesta 2025 eteenpäin.

Lisäksi vuoden 2025 osalta TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle kustannuksineen ja niiden rahoittamiseen tuleva valtionosuus vahvistetaan ennen palvelujen tuottamisen aloittamista, millä tulisi kattaa syntyvät kustannukset. Vastaavien uudistusten osalta 100 prosenttien kustannusten kattaminen ei ole pääsääntöisesti toteutunut. Lisäksi tuleva palvelun tarve voi merkittävästi vaikuttaa syntyviin kustannuksiin. Suonenjoen kaupungin osalta TE-uudistuksen lakisääteisten palvelujen tuottamisen kustannukseksi on arvioitu 650.000 euroa ja työmarkkinatuen kustannusten nousuksi +300.000 euroa. Tämä on otettu huomioon vuoden 2025 talousarvioesityksessä elinvoima- ja hallintopalvelujen osalta.

Vuoden 2026 alusta kaupungin SoTe-kiinteistöjen vuokraus päättyy ja palvelujen tarvitsemat SoTe-kiinteistöt tulee vuokrattavaksi yhtiön kautta, joka siis heikentää emon taloudellista asemaa ja teknisten palvelujen käyttötaloutta merkittävästi.

Toimintatuotot ja –kulut

Kaupunginhallitus on 26.08.2024 § 192 hyväksynyt toimialoille talousarvioraamit vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025 - 2027 taloussuunnitelman laadintaa varten. Raami esitettiin edellisvuoden tapaan ulkoisten tulo- ja kuluerien muodossa, mikä sitoo myös toimialojen budjetointia. Sisäisten- ja laskennallisten erien arviointi muutoksen yhteydessä oli erityisen hankalaa ja näiden erien muutokset ovat merkittäviä tapahtuvan rakenteellisen uudistuksen myötä. Sisäiset ja laskennalliset erät on budjetoitu ja toimialojen tulee käyttää niitä muun muassa yksikkökustannusten ja sisäisen laskennan osalta.

Kaupunginhallituksen asettamien raamien lähtökohtana oli, että ulkoiset toimintakulut ovat -25,6 milj. euroa. Lautakuntavaiheen jälkeen vertailukelpoinen ulkoisten toimintakulujen taso oli -25,6 milj. euroa.

Toimintakate talousarviossa vuodelle 2025 on -19,8 milj. euroa, +3,3 %:a ja +0,6 milj. euroa suurempi kuin vuoden 2024 tilinpäätösnästä, missä on huomioitu toimialojen arvioitu määräraha ja valtuuston vahvistamat lisämäärärahat.

Toimintatuottojen ja kulujen muutokset käyvät ilmi laskelmista sekä käyttötalousosan lautakuntakohtaisista taulukoista.

Verotulot

Talousarvion verotulot perustuvat Kuntaliiton kuntakohtaisen veroennustekehikon tietoihin, jossa kunnallisveroprosentti vuodelle 2025 on 9,10 %. Yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,05 %. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti on 0,70 %. Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti on 1,25 %.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2025 verotulot ovat arviolta 16,3 milj. euroa. Verotulojen arvioidaan nousevan noin 0,4 milj. euroa (+2,5 %) vuodesta 2024.

Valtionosuudet

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudet ovat vuonna 2025 noin 3,2 mrd. euroa.

Valtionosuudet nousevat vuoden 2024 talousarvioon verrattuna noin 690 milj. euroa. Valtionosuuksien nousua vuonna 2025 selittää erityisesti TE-uudistuksen voimaantulo, minkä seurauksena kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin sisällytetään työ- ja elinkeinopalveluiden rahoitus sekä korvaus työttömyysetuuksien laajenevasta rahoitusvastuusta.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2025 valtionosuudet ovat arviolta 5,4 milj. euroa. Laskua kuluva vuodesta on noin 0,3 milj. euroa (-5,2 %). Lasku selittyy merkittäväällä verotulojen tasauksen romahtamisella Suonenjoen kaupungin osalta.

Rahoitustuotot ja kulut

Rahoitustuotoissa ilmoitetaan erikseen korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikenneteleiltä saadut korkotuotot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna. Muihin rahoitustuotoihin sisällytetään lisäksi verotilityskorot, osingot ja osuuspääomien korot, viivästyskorot sekä kurssivoitot rahoituslainoista ja arvopapereiden myyntivoitot.

Rahoituskuluissa ilmoitetaan erikseen korkokulut ja muut rahoituskulut. Korkokuluihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaista lainoista maksetut korot. Muita rahoituskuluja ovat mm. verotilityskorot, viivästyskorot, takaus- ja luottotappioprosvisiot samoin kuin muut koron lisäksi rahoituslainasta johtuvat kulut, kuten esim. kurssitappiot sekä lainasaamisiin ja rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden muiden sellaisten rahoitusvarojen arvonalentumiset. Lainasaamisista aiheutuneet luottotappiot ovat myös muihin rahoituskuluihin sisältyviä arvonalentumisia.

VIKSIKATE, POISTOT JA TILIKAUDEN TULOS

Vuosikate ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Vuosikate on talousarviossa noin 2,5 milj. euroa vuonna 2025. Vuosikate riittää poistojen kattamiseen. Käyttöomaisuuden hankintahinnoista lasketut poistot on arvioitu 2,4 milj. euroon. Vuosikate ei riitä kattamaan vuoden 2025 arvioitua investointitasoa.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista, joita on tullut noudattaa tilivuodesta 2013 alkaen. Ohjeessa suositellaan otettavaksi käyttöön poistoaikojen alarajat, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Suonenjoen kaupungin hyödykekohtainen poistosuunnitelma vahvistetaan vuosittain talousarvion investointiohjelman yhteydessä.

Tilikauden tulos muodostuu vuosikatteen sekä poistojen ja satunnaisten tuottojen/kulujen yhteissummasta. Tilikausi 2025 näyttää talousarvion perusteella osoittavan +0,1 milj. euroa ylijäämää.

Suonenjoen kaupunki
Tuloslaskelma, ulkoinen

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos % TA24-TA25
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 281 705	1 227 600	1 240 100			1,0 %
Maksutuotot	573 078	493 100	524 200			6,3 %
Tuet ja avustukset	543 556	538 500	653 100			21,3 %
Muut toimintatuotot	3 614 900	3 287 300	3 319 000			1,0 %
Toimintatuotot yhteensä	6 013 239	5 546 500	5 736 400	3 350 000	3 400 000	3,4 %
Valmistus omaan käyttöön	89 604	57 000	57 000	50 000	50 000	0,0 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-13 408 354	-13 650 200	-13 555 400			-0,7 %
Palkat ja palkkiot	-10 694 485	-10 817 100	-10 830 900			0,1 %
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-2 264 306	-2 414 200	-2 375 000			-1,6 %
Muut henkilöstösivukulut	-449 563	-418 900	-349 500			-16,6 %
Palvelujen ostot	-6 270 174	-6 013 300	-6 914 900			15,0 %
Aineet , tarvikkeet ja tavarat	-2 831 910	-2 548 400	-2 586 000			1,5 %
Avustukset	-645 656	-721 600	-1 037 600			43,8 %
Muut toimintakulut	-1 790 945	-1 728 300	-1 477 000			-14,5 %
Toimintakulut yhteensä	-24 947 039	-24 661 800	-25 570 900	-25 000 000	-25 650 000	3,7 %
Toimintakate	-18 844 196	-19 058 300	-19 777 500	-21 600 000	-22 200 000	3,8 %
Verotulot	15 868 940	15 400 000	16 300 000	16 800 000	17 300 000	5,8 %
Valtionosuudet	5 171 101	5 700 000	5 400 000	4 900 000	5 000 000	-5,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	216 900	180 000	200 000	200 000	200 000	11,1 %
Muut rahoitustuotot	1 132 694	950 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	5,3 %
Korkokulut	-797 906	-680 000	-590 000	-500 000	-400 000	-13,2 %
Muut rahoituskulut	-8	0	0	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	551 680	450 000	610 000	700 000	800 000	35,6 %
Vuosikate	2 747 525	2 491 700	2 532 500	800 000	900 000	1,6 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 860 497	-2 400 000	-2 400 000	-1 900 000	-1 900 000	0,0 %
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	198 238					
Satunnaiset kulut	-60 422					
Tilikauden tulos	24 845	91 700	132 500	-1 100 000	-1 000 000	44,5 %
Poistoeron lisäys/ vähennys						
Varausten lisäys/ vähennys						
Rahastojen lisäys/ vähennys						
Tilikauden yli- / alijäämä	24 845	91 700	132 500	-1 100 000	-1 000 000	44,5 %
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Toimintatuotot / Toimintamenot, %	24,1	22,5	22,4	13,4	13,3	
Vuosikate / Poistot, %	96,1	103,8	105,5	42,1	47,4	
Vuosikate, euro / asukas	409,59	376,39	387,23	123,84	141,07	
Kertynyt yli / alijäämä Meur	8,82	8,91	9,04	7,94	6,94	
Asukasmäärä vuoden lopussa	6708	6620	6540	6460	6380	

RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMAN TARKOITUS JA SÄÄNNÖSTAUSTA

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Talousarvioon on kuntalain 110 pykälän 4 momentin mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava, miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa, joka kunnan talousarviossa tulee olla tuloslaskelmaosan sekä käyttötalousosan ja investointiosien lisäksi.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla tarkoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Rahoituslaskelma samoin kuin tuloslaskelma on kunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA KIRJAUSPERUSTE

Kunnan rahoituslaskelmassa on erikseen nähtävissä toiminnan ja investointien rahavirrat, jotka käsittävät tulo-rahoituksen ja investointierät.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytyksien järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset.

Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset. Rahoituslaskelman selkeyden säilyttämiseksi esitetään siinä eriteltynä vain kokonaistalouden kannalta olennaiset erät.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

Kunnan rahoituslaskelma laaditaan suoriteperusteisesti. Tämä tarkoittaa, että mm. myyntituloja ja ostomenoja ei vuosikatteessa oikaista myyntisaamisilla tai ostovelvoilla, vaan oikaisu tapahtuu vasta muiden maksuvalmiuteen vaikuttavien erien muutoksissa rahoitustoiminnan nettokassavirtalaskelmassa. Samoin rahoituslaskelmassa esitettävät lisäykset ja vähennykset tase-erissä perustuvat suoriteperusteisesti kirjattuihin tuloihin ja menoihin.

RAHOITUSLASKELMAN SISÄLTÖ

Toiminnan rahavirta

Rahoituslaskelmaan otetaan toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate sekä satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Tulorahoituksen osatekijät on eritelty yksityiskohtaisesti aiemmin tuloslaskelmassa.

Investointien rahavirta

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuskisien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2025 investointimenot ovat noin 7,2 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 5,3 milj. euroa.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituslaskelma osoittaa miten kunnan rahoitusrakenne on tilivuoden aikana muuttunut. Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut sitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa, kuinka paljon lainoja lyhennetään vuoden aikana. Toteutumisessa erät esitetään bruttomääräisinä.

Lainakanta oli vuoden 2023 lopussa noin 16,2 milj. euroa eli noin 2.400 euroa / asukas. Vuoden 2024 osalta on nostettu 4 milj. euroa uutta talousarviolainaa. Lisäksi vuoden 2024 järjestellään kaupungin lainasalkkua uudelleen maksaen pois kalliimpien marginaalinen lainoja ja rahoituksen vajetta paikataan aktiivisella lyhytaikaisen lainan nostolla. Vuoden 2024 lainakannan arvioidaan säilyvän vuoden 2023 tasoisena ollen noin 16 milj. euroa.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2025 talousarvio perustuu olettamukselle, että uutta lainaa otetaan vuoden aikana 6,0 milj. euroa. Lainoja maksetaan takaisin vuonna 2025 noin 1,3 milj. euroa. Vuosikate on 2,5 milj. euroa, joka riittää lainanlyhennyksiin (n. 1,3 milj. euroa), mutta ei investointimenojen kattamiseen.

Suunnitelmavuosina 2025 - 2027 kaupungin lainakanta kääntyy ripeään nousuun. Ollen vuoden 2027 lopussa noin 25 milj. euroa (3.800 euroa / asukas). Keskeinen korollisen vieraan pääoman määrään vaikuttava tekijä on vuosikatteen romahtaminen vuosille 2026 ja 2027. Lisäksi on huomioitava, että mittavien kiinteistöinvestointien siirtyminen perustettavan SoTe- ja teollisuuskiinteistöyhtiöiden vastattavaksi vaikuttaa kaupungin lainakantaan. Toki konsernitason lainakanta kasvaa merkittävästi. Ja sen myötä kaupunkikonsernin korko- ja kiinteistöriskit.

Maksuvalmiuden muutos

Toiminnan ja investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran yhteen laskeminen osoittaa vaikutuksen kaupungin maksuvalmiuteen.

Vuoden 2025 talousarvioesitys pitää sisällään 800.000 euron suuruisen varauksen Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokrataloille myönnettäväksi pääomalainaksi ja 50.000 euron varauksen yhdistyksille myönnettävään väliaikaisrahoitukseen (siltarahoitus).

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	3 429 878	2 747 525	2 508 100	2 532 500	800 000	900 000
Satunnaiset erät	3 121	137 816				
Tulorahoituksen korjauserät	-131 703	768 323				
Tulorahoitus yhteensä	3 301 296	3 653 664	2 508 100	2 532 500	800 000	900 000
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 232 292	-2 043 053	-5 105 000	-7 225 000	-2 725 000	-3 060 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25 079	0	1 400 000	1 925 000	155 000	0
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	259 583	858 593	20 000	20 000	20 000	10 000
Investoinnit yhteensä	-947 631	-1 184 460	-3 685 000	-5 280 000	-2 550 000	-3 050 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 353 666	2 469 205	-1 176 900	-2 747 500	-1 750 000	-2 150 000
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	-800 000	0	0
Antolainasaamisten vähenn.	0	0	0	0	0	0
Antolainauksen muutokset yht.	0	0	0	-800 000	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	2 900 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 846 622	-1 857 812	-1 900 000	-1 300 000	-1 400 000	-1 400 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000	-2 500 000	0	2 000 000	-500 000	0
Lainakannan muutokset yht.	-2 846 622	-4 357 812	1 000 000	4 700 000	2 100 000	2 600 000
Oman pääoman muutokset		-124 481				
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-605	-4 073		-50 000		
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutos	561 995	1 724 820				
Korottomien velkojen muutos	239 845	-2 749 459				
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	801 235	-1 028 712	0	-50 000	0	0
Rahoituksen rahavirta	-2 045 387	-5 511 005	1 000 000	3 850 000	2 100 000	2 600 000
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	308 279	-3 041 800	-176 900	1 102 500	350 000	450 000

Rahavarat 31.12.

3 968 882

927 082

750 182

1 852 682

2 202 682

2 652 682

Rahavarat 1.1.

3 660 603

3 968 882

927 082

750 182

1 852 682

2 202 682

LIITTEET

SUONENJOEN KAUPUNKI ON JÄSENEÄ SEURAAVISSA JÄRJESTÖISSÄ JA YHTEISÖISSÄ JA MAKSAA NIILLE JÄSENMAKSUA:

Maaseudun kehittämissyhistys Mansikka ry

Nopeat itäradat neuvottelukunta (Kouvola kaupunki)

Pohjois-Savon pelastusalan liitto

Pro Ystie ry

Savo-Karjala Vesiensuojeluyhdistys ry

Sisä-Savon perinneyhdistys ry

Suomen Kuntaliitto ry

Suomen Tieyhdistys r